

[illegible]

(વાંચો) સચિત્ર ધાર્મિક પુસ્તકો.

નરસિંહ મહેતા ભાગ ૧-૨ સચિત્ર દરેકના ૦-૧૦-૦

મીરાંબાઈ ભાગ (૧-૨) સચિત્ર દરેકના ૦-૧૦-૦

રામલીલા ભાગ ૧-૨ સચિત્ર દરેકના ૦-૧૦-૦

વીણાવેલી ભાગ ૧-૨ સચિત્ર દરેકના ૦-૧૦-૦

સતિ દ્રૌપદી સચિત્ર ૦-૧૦-૦

મદાલસા ભાગ ૧-૨ સંપૂર્ણ સચિત્ર કી. ૦-૧૦-૦

રાજ કઠીઆરો સંપૂર્ણ ૧-૪-૦

રક્ષક કે ભક્ષક ? ૦-૧૦-૦

સતિ સીતા સચિત્ર ૦-૧૦-૦

પતિનારાયણ વૃત ૦-૧-૦

સત્યનારાયણની કથા ૦-૧-૦

વારાંગના કે દેવાંગના ? ૦-૧૦-૦

બનીસ પુતળીમાંની બુદ્ધિ બુદ્ધિ વાતા ૧ થી ૧૦

ભાગમાં સચિત્ર દરેક ભાગની કી. ૦-૮-૦

કામલતા સચિત્ર ૦-૮-૦

સમાજનો શીકાર ૦-૧૦-૦

સત્યવાદી હરિશ્ચંદ્ર ને તારામતી ત્રીઅંકી તારક સચિત્ર ૦-૧૦-૦

ચિતોહનો કરણ કી. ૦-૮-૦

પ્રતાપી પ્રમિલા કી. ૦-૮-૦

રૂપિરાજનાં પદ સચિત્ર કી. ૦-૮-૦

ચતુર સ્ત્રી વિલાસ ગરબાવળી (લગનનાં ગીત સાથે) ૦-૮-૦

જુદમી જનેતા વાતે પરિવર્તન સચિત્ર ૦-૧૦-૦

હિંદુ સંસાર સચિત્ર ૦-૧૦-૦

જીવતી ચુડેલ સચિત્ર ૦-૮-૦

રાજા હરિશ્ચંદ્ર હરિગીતમાં સચિત્ર ૦-૬-૦

ખાડાણા ભાગ ૧-૨ સચિત્ર દરેક ભાગના ૦-૧૦-૦

પવિત્રકુમાર સચિત્ર ૦-૧૦-૦

પારસમાણી ૧૬૨ પાનાં ૦-૮-૦

ભક્તશીરોમણી ૧૬૨ પાનાં ૦-૧૦-૦

ઝેરી ઝવેરી સચિત્ર કી. ૦-૧૦-૦

એકજ પૈસા સચિત્ર કી. ૦-૮-૦

ભક્તશીરોમણી ૨૫૬ પાનાં ૦-૧૦-૦

પવિત્ર લીલાવતી (હરિગીતમાં) ૦-૬-૦

સતી તારામતી વાતમાં સચિત્ર ૦-૧૦-૦

કોણુ ચાલાક ? સચિત્ર ૦-૧૦-૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[गुजराती कॉपीराइट विभाग]

अनुक्रमांक १२५२१- वर्गीक

पुस्तकनुं नाम \hookrightarrow KR 3 तमना-मने-६

विषय ५-: १

બત્રીસ પુતળીની વારતા.

ગણપત

અમદાવાદ

વારતા ૧ લી હરણની.

ગણપતી નામની પહેલી પુતળી બોલે છે તે વારતા રાજ ભોજ સામળ છે.

છપા—પરણમું હુંદાળો દેવ, સેવ કરું એક ચિતે; કમળજ તનયા શરણ, ચરણ પુણું દો પ્રીતે. વિસ્તું વિરચી ઇશ, શિશ નામું કરજોડે; સશી શેજ રવી ચંદ્ર, ઇન્દુ આરાધું કોડે, નમુ રૂપીને પાય, સાદ્ય સરવે દેવ કીજે, સકળ કવિતા શુભ, સિદ્ધ, વિચારી દેજે. ગુરૂ ઇષ્ટ મુજ માત, તાત બ્રાહ્મણ મવા જોગી ગીતા ગ્રંથ અભેદ, વેદ પંડિત બ્રહ્મભોગી. એકાદશ મહાદ્ર, ભદ્ર ભૈરવ બટક કાશી, છપન કોડ આ-મુંડ, મુંડ માળા ઉર રાખી. કહે સામળ સહુને નમું, અરજ એ ચિતમાં ધરો; વિક્રમ ચરિત્ર વરણવ કરું, પ્રિત ધરી પુરણ કરો.

દોહરા—વાકવાદની પરણમું, ગણપત પુણુ પાય; કરૂણા ઇષ્ટ અવિલોકતાં, ભુદ્ર પ્રપ્રલિત થાય. રાજેશ્વર રાધે રમણ, જનકી જીવણરામ; મટે કોટી પાતક સકળ, જપતે નિરમળ નામ. તિરથ વર એ નામમાં, પંડિત પુજ્ય કરોડ; જપતપ સાધન નામમાં, મટે રહુ કરજોડ. દામોદર દયાળજી, કરૂણા નીચ કૃપાળ; ગદાધર ગીરધર નમું, નમું ગોવિંદ ગોપાળ. આદ્યશક્તિ તું ઇશ્વરી, કર કોટીપર કામ; સાચી દેવી શંખલપુરી બહુચર બાળા નામ, શામળ કહે હું મંદ-મતિ, ઇચ્છું મોટું કાજ; વિક્રમા અરક મહિયા કહું, રાખો માહરી લાજ, સંસ્કૃત કાળીદાસ કૃત, નિરખ્યો ગ્રંથ જે નેહ; તે પાકૃત પ્રીતે કરું, તમ કૃપાથી નેહ. શ્રીગોડ માળવી વીપ્ર શુભ, વેગનપુરમાં વાસ પિતા પુરૂષોત્તમ તણો, કહે કવિ સામળદાસ. તેણે એ પ્રાકૃત કર્યું, પ્રિતે બુદ્ધિ પ્રમાણ; તે સિદ્ધજપતિ રખીદાસને, જીતે કીધું જાણ, ગુણસાગર ગુર્જરધરા માતર પ્રગણા માંહ; વાસણ વંજ અંશપત, કંશી કાઉજી કુળ તાંબ, મનજી સુતરાજ સરીખડો, શકળ કળા ગુણસાર; લેઉઆ માંહે લાજ જશ, દિલ રૂંડો દાતાર. વિરેશ્વરજી વિશ્વપતી, ખરી નવખડે ખ્યાત; મોદિક મણુ બે તાંદુળ ચડે, તે તો કડેતક વાત. પરતક્ષ પારખું પૃથ્વીવિશે, કડેતક સરખું હોય; મહિમા એ મહાદેવનો, કળી શકે નહિ કોય. રૂડી કિરયા રખી ઉપરે, પ્રીત રીત પુર મેર; કરચું નવાણુ કો કારમું, ગંગા આણી ઘેર. એક પરમારથ એ કર્યું; ખીજું ધારચું મન; પંડિત તેડયો પ્રિતશું, જોગ પુરૂષને જન; રૂડી પ્રકારે સંતોષયા; ખાન પાન ધન ધાના; વસુંધા વસ્ત્રો વિધવિધે, દીધાં બહુ વિધ દાન. પંચ પુત્ર પ્રસિદ્ધ શું, મનજી સુત રખીદાસ; વડ હથ સુત વેણી વડો, શાભા તે ઘર વાસ. શુભ શી-

ક્ષા તેને કહી, પવીત્ર પુન્યની પર; તેણે પાંચિત તરીયો; ઘણા હેતથી ધેર. પુરાણ પરમારથ તણું કરે, કહા કવિરાજ; પરમારથ પ્રિતે કરે, કામ હસેદીશ કાજ, ભગત ભાટ ભુપત સમે, સુરરંગ ગુણગાન; પુત્ર પરસન પીંગળ તણે, તે ગુણસાગર સમાન; તે કારણ રખીએ કરયુ, કશ્માપીનું કાજ જશ જગભાધે વિસ્તર્યો રાખી લક્ષ્મીવર ભાજ, રખીએ દુશીસખી કર્યા, ક્રીધો યથપ્રકાશ; જે બુદ્ધિ રીધી સરસ્વતી વાણી એજ વિલાસ, કંઈ થકી ઉત્પન હોય, ગમધવશેન રાજન; ત્રંબકસેનની બેટદી પરણ્યો રૂપરતન. ત્રંબકથર તેણે રચ્યો. રાજરૂપ અનુપ; અકળીત કામ ભારે કરયું, વિસ્મે પામ્યો ભુપ. ઉતપતી તેની આવશે, આગળ એ સંદહ; નિશા સમે તે દેવતા, દહાડે ગરધવ દેહ. બાળી ત્વચા ગરખવ તણી, તેનીની માત; દટ દર થયું નયનમાં, વરત્યો મહા ઉતપાત. નાદી નારી તે સમે, કિતરે ગરભાધાન; દુષિ આશ્રમ જઈ જાણ્યો, વિક્રમ ધરયું તેનામ. ઉઠેણી નગરી વીરો, હત્યો વીરવંતાળ; પારગ્યો રાજ તે નયનું, કરી પ્રજા પ્રતિપાળ. કરયું રાજ ભરતખંડનું, એજ છત્ર અનુદિશ; પંચદંડ જીતી શક્યો, વરનું છત્ર તે શિશ. વિક્રમ એક અજીત છે, છે પરદુષ ભંજન નામ; સંહોદર પરનારનાં, કર્યાં કોટી પર કામ. બેલીપશાસ્ત્ર સકળ તે જ્યાં યુધીષ્ઠર હોય; અકળિત કામ તેણે કર્યાં, બીજે ન કરે કામ.

છાપો—મુંદર સરસ સરપ, ભુપ ગુભુપનું અંગ; સકળ કળા ગુણ જાણુ, માન્ય રાખે અતી રંગ, અતુર વિદ્વા અકિંદ, લેખ લક્ષણ ભત્રીશ; શીલપશાસ્ત્ર છવીશ, છતે ગુણ રાય છત્રીસે. ગોરાશી આસન બેઠ; વ્યાકરણીવાણી, પીંગળ પાઠ પુરાણુ, જ્ઞાન બેતિપ જુગ જાણી. લઘુ લાઘવી ત્રિધાએ, પરવેશ કરે પરકાયા, ગતી સ્વર્ગ પાતાળ, રચે દેવતાઈ માયા. દુત દયા મહા ધીર, વીર ધનુરધારી; ગઉ આહાણુ પ્રતિપાળ; સંહોદર જે પરનારી; પરદુષ ભંજન મુખ કરણુ, સત જુગતે સાંખી જુઓ; શાસન કહે મહાધીર વીર, અજીત વીરવિક્રમ હુઓ ચોપાઈ—અક્ષવતી આપે અવતરયો, પરદુષ ભંજન પ્રીતે પરવરયો; દુશમન વીર સાહસ ધીર, અજીત જીત્યા જેણે વીર. સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાળે ગયો, એક છત્ર ચક્રવૃતિ થયો; થયા ધર્મ પુન્ય મારગ ઘણા, શક લખાયા બેતિપ તણા; તે તણે ત્રાંચુ મહીમાય, મુણતે પાંચે પાતીક જાય; જેવું રામાયણુ પરખ પવીત્ર, તેહ સમુ કહુ વિક્રમ ચરિત્ર. દુરતણા જશ મહીમા મણે, પુન્ય પ્રતાપ જશ મહિમા તણે; મુણતે પુન્ય હોયે જે આજ, કળે મનવાંછીતના કાજ. લગા નારી પામે તન, દુર્ભળ જત તે પામે ધન; પુન્ય પદારથ ઉપર ભાવ, સ્વમામાં ના આવે તાવ. મહાકાળેશ્વર કીરપા કરે, સકળ વીચન હરસીધી હરે, વીક્રમસેનનું મુણે ચરિત્ર, પરીઆ પંચોતેર હોય પવીત્ર. મહિમા કેહેતાં ન લઉપાર, સત મુઠા મોહિ કરણુચાર. દોહરા—પાણું રાજ પૃથ્વીવિશે. હળાહળ ઘણાં ઘસ-

રસુત્ર, પ્રજા પાળી પ્રિતશું, જેમ પોતાનો પુત્ર. ચિકમ કેરા વંશમાં, મહીપત મોહો-
ટો મુજ; સીહલ સુત શીરોમણિ; ભયનીવારણ ભુજ; મુજ ભત્રીજા મારવા, મોકલી-
યા અંડાળ; પતિત વનમાં પરવયો, બીન્ધોવનમાં બાળ બત્રીશ લક્ષણ બાળકો,
બીહીનો મનમાં તેહ, સમસ્યા લખીને મોકલી, ભાગ્યે મન સંદેહ.

શ્લોક—પ્રાધાત્વગીરપતિકવયુગલકારં મૂનેર્ગતો । સ્વેતુચ્ચેનમહોદધૌક્ષીતલેકાંસાદસાંસાંવકા ॥

અન્યેશ્વાપીયુધિષ્ઠિરોધમત્ત્વોયાવત્ત્વમવનસુતલેનેકેન્યાપી સમંગતાવમમવિમ્બજતથા યસસી ॥

દોહરો—દંધ કરણ કાકાજીને, દુરમત કીધિતાજ, શુભબુદ્ધિ જેઠ સુંપીયુ, ભોજ
ધારાનું રાજ. (તે ભોજ કેવો છે) છપા—કામ સમાને રૂપ, ભુપ દુર્યોધન દામી,
દાતા કરણ સમાન, કોક જેવો મહાકામી. સત્યવાદી હરીચંદ્ર, ઈંદુ જેવો રક્ષકારિ; સુર્ય
તળો પ્રતાપ, અગરત સમો આચારિ. અમર તપે મૂળ વેણુ, નેણુ દોય અમૃત
ભરીયા, રહે બહુ વીશાળ, લોભે શુભ રેખા કરીયા; કુળાચાર કર કર્મ, ધરમ શાસ્ત્ર
નવ લોપે; સભા પંડીત સેહેપાંચ, મુલ હરીગુણ ભાવે. દાતા ભોજ ભારે હુવો, નહિ
ઉણમ ધરી શીધ કશી; કેહે શામળ મુખે ભોગવે, પુન્ય વાત જેને મન વશી. ધારા
નગરનો રાજ, કાજ કરે શુભ રિતે; પુન્ય વરતે પુરમાંય, પ્રજા પાળે બહુ પ્રીતે. વિપ્ર
પાળે ખટ કર્મ, ધર્મ શું સંધ્યા સાધે ક્ષત્રી અદે રાગમાંહે, અહરનીશ દેવ આરાધે.
દ્વિજની કરતા શેવ વરત આચરતા વાદે; કરે કીર્તન ગુરૂ ગામ, નૃત્ય વખાણનાદે,
પતીવ્રતા સહુનાર, ભારસતિનો આણે; દેવ સમાન શેવ, પુત્ર મા બાપને જાણે. રામ-
રાજસરી બડુ. ભોજરાજ કરે જ્યાંહાં; શામળ કહે વસુધાકર્ણ, મેહ માગ્યાવરસે ત્યાંહાં.

ચોપક—દેશ માળવ શુભ ધારા ગામ, ભોજરાય નરપતનું નામ; વસે નગરમાં
વર્ણ અઢાર, સત્ય ધર્મ રૂડા આચાર. ગરબા ગજ મહામત માતંગ, અસ્વ અબલખ
અતિ ઉજવળ અંગ; ધવળ ધાળી રઢીઆળા રથ, શુભકામે રાજ સમરથ. પાવક
પુરા પુઠે પરવરે, જડીત્ર શુભ છત્ર જે ધરે; નહી નગર ધારા સમનાલ, ચો ચોધડ
ચોખારી પોલ. એકશેા દશ દરવાજા વળી, બારી બત્રીશ ભાતે શુભ ભટ્ટી; પરાં
પંચાણું પંદર વાટ, નવા રેલેટ પાણીના વાટ. બેસેઆર કુવા વાવડી, પુરણ રેલેટ પું-
ડળ વાવડી, પુલીવાડી વનડળ ફળ્યાં; આર અઢારે અહિતર મળ્યાં. એવી નગર તણી
શોભાય, કનક સિંહાસન બેઠો રાય; પરદેશ પંથી આલે વાટ. બોલે જશ ભલેરા
ભાટ. આરણુતે ચતુરાધ દાખવે, નાગર લક્ષણ બહુ લાખવે; પંડિત પંદરસે સુજણુ,
જેશી જુગતે બોલે વાણુ. નવું કવીત કરી લાવે જેહ, પામે લાખ સવાયો તેહ; ભં-
ડારથી જાચીક પાછો વળે, હુકમ લાખ અઢીનો કરે, એવાં પુન્યનાં કરે નિત્ય કામ,
અમણું ભોજ પડાવ્યું નામ, વિવિધ નિત્ય વાજાં વાજાંત, બંદીજન બહુ જશ બો-
લંત, તૃતકી નાચે આઠે પહોર, જયજય બોલે શબ્દ તે ડોર. ધોષનાદ નિશાને થાય,

હાસ્યગીત કથારસ થાય વાળે તાળ તાતિ મરહંગ, ઘેરઘેર વરતે ઓછવરંગ, દુઠ-
લીના ઇમકારા થાય, અંતરીક્ષથી મુરીનર ગાય; પહેલું નામ ભોજન ચર્યું, અમ-
ણું ભોજ પુન્યેથી પડ્યું. માધ પંડીત મન ગમતાં માન, કાળીદાસ સરખા પ્રધાન;
માત કાળી પરસન જેહને, આશિશ દે એહવિ તેહને, ખરી વાત તણે જે ભોજ, ભી-
ક્ષકનુ પીયર તે ભોજ; માગણ કેરૂં એ મોસાળ, વખાણે જન ઉપર વહાલ, કહ્યપતરૂ
વત કળયુગ વિશે, ભારે નહી ભોજભડ પખે. મહારાજ મોટો મડ ભુપ, કંદ્રપ સર-
ખું જેનું સ્વરૂપ; અવનવા આપે હોય ઈંદ્રિ, નવ લક્ષ તારામાં જેમ ચંદ્ર. ભાનુમતિ
જેની સ્ત્રીસતી, અષ્ટ સહસ્ર પટરાણી અતી; શીવ શક સમરથ ધર્મ, કુળ આચાર
કરે સહુ કર્મ; સુર્ય ઉગે આપે સંત ગાય, પછે ભુમીથી મેહલે ગાય. દંત ધાવન કરીદે
દાન મહીપતદે બ્રાહ્મણને માન, નાહી ધોઈ દેવતાર્ચન કરે; હીમ મહેાર થાળીમાં ભરે;
નઉતમ વિપ્ર કે આલે જેહ, પામે દાન સવાયાં તેહ. દાન પુનનો ન લહુ પાર, સહુ
મુખી છે વર્ણ અદાર. કાર્ય કામ નીત ભોજે ઘણું, કયમ વિખાણુ કરૂં તે તણાં, દુઃખ
નહી કોને નહી શોક, કર્મ અનુસારે વરતે લોક. એવે જન્યક કષ્ટે અરે, તેણું દુઃખ
આર્ણવ જઈ પડે, એની દ્રષ્ટે ના આવે રાંક, તેમાં શો દાતાનો વાંક. દોહરો—ભોજ
નગરે બ્રાહ્મણ વસે, આપે પરમ પવીત્ર; સોની સાથી તેહનો, મનનો માન્યો મીત્ર.
કહે સોની તું વીપ્ર મુણ, મુજ સાથ વીદેશ આવ્ય; શાંમ દામ ભેદ કરી દ્રવ્ય ઘણેરો
લાવ્ય. કરાવ્ય મંદીરને માળીયા, ઉંચા કર અવાસ; મુખ ભોગવો સંસારનાં લીલા
લેહેર વીલાસ, અમૃત વચન અદકાં કહ્યાં રીઝવો તે ઋષીરાજ; કહેતાં સમર્થ ધર-
તણી, આવે અદકી લાજ. અંગે પહેર્યું વસ્ત્ર જે, ઉદર પોખ્યું અન્ન, એહ રીઝ છે
આપણું, મહારાજ વખાણે મન. ચીંતામાં કર ચીંતનિ, જેમ તેમ કરવો દીશ;
થોડેક દીવસે આવશું, મુખ કરશે જુગદીશ. ચોપાડ—એક વિપ્ર બીજે સોનાર, બેઉ
જણ પંથ પળીયા અપાર; પુછે ગામ એક બીજી સહે, નીશા પડે ત્યાં વાસો રહે, પ-
શ્ચીમ દેશ પરીયાણુ કર્યું, મુંદર સાગર આર્ણવ બર્થ છે ત્યાં નિર્જળ નીર, વશે
ગામ એક તેનિ તીર; ગુણસાગર સરખું તેગામ, ઠરી રહ્યા બે તેણે કામ; કનકાપુર
નામે કહેવાય, વીજેપાળ ત્યાંનો છે રાય; રહ્યા ઉતરી તેને કામ; વળગ્યા બે પોતાને
કામ. વિપ્રેતો માંડી નીશાળ, લઘુવેશ રાજનો બાળ; વિપ્રને રાથે દ્વિવા માન; સોંચો
પંડિતને સંતાન. રાત્ર દીવસ રહે રાજને ઘેર, પુત્ર ભણાવે રૂડી પેર; તેજ પાળ કું-
વર નીત ભણે, ગુણ સવળા લેખાનાં ગણે; વર્ષ થયાં એમ કરતાં બાર ત્યારે મનમાં
કર્યો વિચાર. સોનીએ પેદા કીધા દામ; ત્યારે સંભાર્યું અર્ભક ગામ. અર્ભક નારી
ચીતમાં ચડી. આવ્યો વિપ્ર પાસે તે ઘડી; આવો સાથે તો શીઘ્ર કીજીએ, નહીનો
વહેલી શીક્ષા દીજીએ.

દોહરા-વિપ્ર કહેતેજયાળ મુચુ, મહારાજ સાંભળ મુજ વાત;એ આપો મુજને
આગના,તો જઈ સોની સાથ વાટ જુએ ઘેર બ્રાહ્મણિ, બીજ નહાતા તન;અનાથ
ઘરમાં તેહને નહી હોય ખાવા અન. રાજ કહે ઋષિજી મુણે,ત્યાં ગયાનો શો અર્થ
વિસ્વાસ આવેએ મીત્રનો, તો મોકલો ધણેરો ગરથ.ચોપાઇ-ભુપત્ય કહે સાંભળરે
બ્રહ્મ,કહું સોની કેરુ કર્મ;તસ્કર સહુ મુણે સરદાર,કોઇ વસા જાણે સોનાર,સોની
તણે વિશ્વાસ કરે, તે હણપણ પોતાનું હરે; મોકલશે ધન આપી જેહ, ક્ષેમકુશળ
પહોંચે નહીંતિહ,કહેતામાં ન કરશે કોપ ગુરુ, વચન કરું કેમ લોપ કહે વિપ્ર સોની
છે મીત્ર;પર્મ સાધુને પુત્ય પવીત્ર;ના આપેકોહો આડો આંક.શીદ કહોડો સોનીનો
વાંક. વીપ્ર વચન પરમાણુ કર્યો, રતન ચાર લઘ આગળ ધર્યો. વસ્તુ અમુલખ
છે એ સહી.વાપરે ખાંતે ખુટે નહિ;મુખ્યાં રાયે બ્રાહ્મણ હાથ, વિપ્ર ચલાવ્યાં સોની
સાથ, તુજ ભાભી હાથે આપજે, કુશળ વાત મહારી થાપજે; મીત્ર મારગમાં પંથે
પાળ્યો,વિપ્ર વળાવી પાછો વળ્યો વાટે જતાં કર્યો વીચાર,માલ અમુલખ અપરમ-
પાર. એ વિપ્ર છે દુરળજ રાંક, મહારા કર્મનો મોહોડો આંક. કરુ ઉપાય પરપંચી
પેર, રતન ચાર રાખુ મુજ ઘેર;આવ્યો ઘેર તે પોતાતણે,ભામની આગળ મોહોટમ
ભણે. ઇષ્ટેવ અમને તો ફળ્યો,રતન ચાર તે વેગે રળ્યો,શામને આપ્યાં સાટીયાં;
ખાક તણે ઉડાં ડાટીયાં; તેડ્યા જણ પટલીઆ પાંચ, લોભ દેખાડી પરડી લાંચ;
બ્રાહ્મણિ પાસે તેડી ગયો, ખખર કહિને સાચો થયો વિપ્ર થોડક દીવસે આવશે,
કર્મ અનુસાર ધન લાવશે,ખેમ કુશળનો કહ્યો વિચાર. ચાર હુન આપ્યાં તે ઠાર,
બ્રાહ્મણે જે સોંપ્યાં મુને,આ પંચ દેખતાં આપુ તુને,તેનારિ રણીઆતજ થઇ.કુશળ
આપ ધણિની લહી એક હુનમાં વચ્ચળ કર્યો, બીજમાં તણુજ ભર્યો; ત્રીજુ દેવા-
દાર લઈ ગયો.ચોથું ઘર સંચામણ થયો,દીન પુંડે દીનચાહ્યાવહિ, રતનવાત વિસારે
રહી;રાજની વિદ્યા પુરણ થઈ,વીપ્ર આગળ વાતજ કહિ.તમે પધારોજી તમ ઘેર,
ભોગવો ગ્રહસ્થાત્રમ શુભ પેર;અખુટ ગરથ મોકલીએ જેહ,ખાઓ પીયોને ખરચો
તેહ. વળી કહોંતો આપું ઘણું, વાટે જાખમ જીવજ તણું; તુંબીપાત્ર લઈ વિપ્રજ
વળ્યો, ઠાલોમાલો પંથે પાળ્યો.આવ્યો ઘેર વાટેથી વહી, વધાઈ વીનતા આગળ
ગઈ,દીવાં માન કીધાં ભોજન, મળવા સકળ સહોદર જન; સોનીને પણ જાણુજ
થયું, આવ્યો મળવા દુઃખજ ગયું. કુશળ વારતા કેડે કહી, નીશા અરધી તે વેળા
ગઈ, સહુ સહોદર મંહિર ગયાં, નગનારિ બે ગુજે થયાં; કાં દરિદ્ર વંડે તું નાર ગર્થ
ઘણા છે તાહારે ખાર.કેમ કરી કીધાં જતન.મોકલ્યાં ચાર અમુલખ રતન;લાવો તે
નંખ કયાં મુકીયાં,નથી વટાવ્યાં તે ચુકીયાં.કરો મંગળ પરણાવો બાળ,ઉતારો મા-
થાની ગાળ. ઉંચા મહેલ કરો આકાશ, ભોગવો લીલાલહેર વીલાસ; સહોદર સહુ

તેંદા સંગ, આભુષણ ચોપડો અંગ; જગન દાન મહાદ્ર કીજીએ, મનુષા દેહનો લાવો લીજીએ, મુણ્યાં વચન કંથ કેરાં ઘણાં, પ્રલે થયાં નરનારી તણાં; દોગટ દહાડા ખોઈ આવીયો, નથી દામ ખોટો લાવીઓ. રત્ન રત્ન ઝંખે છે કંથ, થયો ઘેલો આવતાં પંથ ધન ધન કહેતા જીવજ જશે. રાણ હુંશ કરતામાં થશે. નારી કહે સુખે નિંદ્રા કરો, જર તજ જંખના પરહરો. કુંભી નરક પડશે પ્રાણ, લોક હપારત ઘરમાં હાણ; ઘર પાચ્યા તો ઘણું એ ધન, એમ કરિને વાળો મન. દોહરા—વાત મુણિ વનિતા તણિ, વહે વિપ્ર અપાર; સોની સાથે મોકલ્યાં, રત્ન અમુલ્ય ચાર. કહે ઘેલો વનીતા મુને, વીપ્રીત ખોલી વાણ; જુદું જો ખોલુ અમો તો ઇશ્વરની આણ; કામનિ કહે મુણે કંથજી, આપ્યા ચારજ હુન, તુરત તે દહાડ પરચીયાં, તેની આણી તુન. ચોપડ—માહા ચીંતામાં રાતજ ગઈ, પ્રાતસમેની વેળા થઈ; કહે પોતાની વીપ્રપેર, ગયો વીપ્ર સોનીને ઘેર. સાબાશ અકલ રૂદી તાહરી, તેં ચીંતા જાણી માહરી; રત્ન ચાર તેં રાખીયાં, સ્ત્રી જાણીને નથી આપીયાં લહે સોની બ્રાહ્મણ રૂદ, તેહ અનુચર દ્રષ્ટે જુવે. દશ વીશેક સાંપ્રદ ધાઈયા, સહુ સાથે જોવા આવીયા. દોહરા—કહે સોની મેં આપીયાં, તાહરી સ્ત્રીને હાથ; પડ ગળે કો પારેખને નહિ ચાલે મુજ સાથ. પંચ પ્રમાણીક દેખતાં, જુવંતી હાથે જોહ, પહોર દીવસ હંતો પાછલો, તે વેળા આપ્યાં તેહ ધર્મ સરખા રાય છે, રાજ ભોજનું રાજ; બીજી વાર ગળે પડે, તે નહી આવે કાજ ચોપાઈ—માંહોમાંહે રાડજ થઈ, તે ખજર રાજદારે ગઈ; બ્રાહ્મણ બ્રાહ્મણીને સોનાર, ગયાં સગીપે રાજદવાર. ભુખને પ્રથમ પુછયું, ન કરીશ કુંકુ આપે કર્મ પછી બ્રાહ્મણીને પુછી વાત, મેહદયો કાન ઉપર હાથ, પુછયું સોનીને તે રાય, આપ્યા કે ન મુકરર જાય; રાજજી બ્રહ્મનું ધન, નવ રાખે કોઈ હરીજન. બ્રાહ્મણ ધનની છે ભોગીયો, દશ અવતાર મુધી રોગીઓ, આવતાં દાંત નથી ભાળીયાં તરત એ નારીને આવીયાં અગ્નિમાંહે કયમ હાથ ઘાડીએ વિપ્ર જરતો નવ ઝાડીએ. રાજ કહે સાંભળરે ભાઈ, એ વાતનો કો લાવ ગુલાઈ તો તો તું સાચો જાણીએ, પંચ કહે તે પ્રમાણીએ; નથી કર્યું મેં કાચું કામ, લીધાં પંચ જાણનાં નામ, દોહરા—પંચ પ્રમાણીક ખોડીયા. સાંભળ સત્ય મુજાણ ચાર વસ્તુ સોંપી સોનિએ; દીકું દ્રષ્ટ પ્રમાણ રાજને કંઈ સાન નહિ, કાને સાંભળે વાત; વીપ્ર તે જુદો કર્યો, કરી સોનીની ખ્યાત. ચોપાઈ બીજને શુળી દીજીએ, વીપ્ર જાતને શું કીજીએ. એણે કર્યું જો આવું કામ, તજજો પોતાનું ગામ, એમ કહી ગયા ઘર માંહે, નરનારી ઝાહ્યાં બે બાંહે, નગર થકી બાહાર નીસરે, જુદો જુદો સહુકો કરે. સાખી સાથે સોની જોડ, હીંડે મનથી મોડા મોડ ગામ ભાગોળે ટીંખો એક, એહ જગ્યાનો વડો વિવેક, વીપ્ર કરે એક ખેતીતાંહ. માળો ટીંખા ઉપર જ્યાંહ. જોડાઈ મોહ આગળ જાય, પોંખ ત્યાં મુખેથી ખાય. આપવાને

ઉતરે જાહેરે, પોરે યુમ આપે તાહેરે; મલેચ્છ તારે મહીપતિ, ઉતર્ગો ત્યારે દરીદ્ર અતી તે કેકાણે બેસે ગોવાળ, વરણ અદારતણા જે બાળ; એક તે માંહે રાજધાય, બીજાને તે કરે ન્યાય, તેની સામે બ્રાહ્મણ રૂએ, તેણે વનચર દ્રષ્ટે જુએ. દશવિશેક સાંપ્રદ ધાધયા, સહુ કેને બાંહે સાંહીયા; ગોપ આગળ જઈ ઉભા કરયા, હાથે ઘેર મુતારા ધરયા. જે કે જુઠી બોલે વાણુ, મારી મુતારે લેઈગું પ્રાણુ, પુછી હકીકત લીધા પાર, મનમાંહે તે કરયો વિચાર, સોની કહે મેં આખ્યાં કથી; કહે બ્રાહ્મણી પોહોચ્યાં નથી. આખ્યાં આખ્યાં કહે લાંચીયાં, ભાંજે એમને કીધા સાચીયાં. કહે ગોપ જે સાચા થાય, તે મલપતા નહિર જાય; જુઠા જે પગે અદિશ મારી મુતારે ભાગુ શીશ, કહે વાત સાચી સાચાં, આચો પંડજનીલા હાથમાં જેણે જેવાં દીકાં હોય તેવાં ઘડી અતી લાંબા સોય દોહરા—એક એક કેડે દશ જણુ, લહુ લેઈને જાણુ કેને કે નવ ઢાલી શકે, સાચાં લેશે પ્રાણુ, ચારે શાક્ષી જુજુવા, મનમાં પાચ્યા કષ્ટ; કેવાં રત્ન કરી આપસે. નથી દીકાં જે દ્રષ્ટ; કેણે ઘેર ગાળે, કેણે કુલડી કીધ, તરફરતાં સહુ ધરજતાં; આવી અતે સહુ દીધ.

ચોપાઈ—જેના મનમાં જેવાં અડયાં, તેણે તેવાં ઘાટજ ધડ્યાં; આણી આગળ ઉભા કર્યા. ચારે સાક્ષી જુઠા પડ્યા. દીકાં હશે તાહેરે સહિ સામ, જુજુવાં ધધાણુ ધડ્યાં કયમ હાથ; નિચું જાઈ રહ્યા તે ચાર, પ્રતિ ઉતર ન થયો તે કાર; વળતા ગોપને આગ દીધ, બાંધીને ચોમંખા કીધ; માર મુતારા તણે, યુખા પાત કરે બહુ ઘણા; સાચું બોલ્યા જાણુ તે ચાર, જ્યારે નવ સેહવાળા માર; પેટ ચરથે લાંચ લોભીયા, કર્યું કર્મ જુઠું બોલીયા, ગુણી રાગ મોમલીયા ગેર, પછે પકડી સોનીની ગેર, ઉંધું મસ્તકને ઉંચા પાય. ઉપર માર મુતારા ખાય; સોની સાચી બોલ્યો વાણુ; જાણુ નિશ્ચયે લેશે પ્રાણુ. રાખ્યાં ઘેર કરીને જતન ધરમાં દાટ્યાં છે ચાર રત્ન. રત્ન મંગાવ્યાં તે માથમાં, આખ્યાં બ્રાહ્મણના હાથમાં નરનારી રળીઆતજ થયા, ચાર રત્ન લેઈને ગયા. દોહરા—ગોપરાય કહે ગોપને, જુઠાએ પ્રચંડ; શામવહન કરી ફેરવ્યા એને એના હાંડ, ગોપ ઘણેરા ઉઠીયા. જાલ્યા બહુ તે દિશ શામ વહન કરી ફેરવ્યા, ગામ ઉઘાટે શીશ. નથ માંહે લેઈ ગયા ભોજ ભોળો જે જ્યાંડ; પુછી પેર પ્રધાનને. કહી રાવળે ત્યાંડ. ન્યાય આપણે ચુકવ્યો, ગોપ રાયે તે વ્રત; રત્ન ચાર બ્રાહ્મણ તણાં, તેજ અપાવ્યાં તરત રિજયો એણું સાંભળી, રાજન પ્રધાન; છ અસ્વારી નીસર્યા, દીધાં ગોપને માન. આશ્વાસન અદકી કરી, જે રાજની રિત, અનેક શરશા ચાતુરી. પ્રીછી ને બહુ પ્રીત. ચોપાઈ—પુછ્યા બીજા બહુ પ્રપંચ, પ્રતિ ઉત્તર આપ્યા શુભશંચ; ઊડ્યા ભોજ ભડ ભાગી શીખ, ન આણી ગોપ સન બીક; વખાણુ કરી સહુ વીરમે થાય, એટલે

ત્યાં તો પડી નીશાય. ગોપ ધેન હાંકયું છે તાંહ શહુકો આવ્યું નગજ માંહ, લોકે જોયો નાનો બાળ, ન્યાય ચુકયો તે ગોવાળ, તે રાજાએ તેડયો પાસ. બોલાવીને દીધી આશ.તેમાં નહીં અક્કલ કે શાન, રોજ જેવું હોય રાજન; પ્રધાને જોયો ઉદ-વેપ, નહીં અક્કલ એમાં લવલેશ. દોહરા—વજ્ર રાયે વિચારીયું, નહિ કાંઈ એનું કામ; આસન બેસે એ જ્યાંહાં તેહ અમુલબ કામ. રાજા લક્ષણ આગળો, તેવો છે પ્રધાન, ગઢ હતો તે ગોપનો, ખોદાવ્યો રાજન ખાળો વાલ્યો તો બ્રાહ્મણે, ત્યાંહાં સુધી ગોદિ ભોમ્ય; કહાડયું સિંહાસન કારમું, રવી મંડળ જ્યમ વ્યોમ. જળ સુધી ભુમી ખણી અમુલબ અપરમપાર; નિસરયું તે રત્ન જડયું, સિંહાસન શુભ સાર. (સીંહાસન કેવું છે.)

શ્લોક—રત્નજઢીય સુવર્ણસ્ય છત્ર ચમરસંયુતે, દ્વાદશ વીચન માંહારી; કનકપુત્રી કામુચ.

ચોપાટ—ઈંદ્રાસન થકી અવનવું, તત્ત્વ ત્રીભોવન કેરું હવું; રવી ઉદીઓ હોય જેમ, ઉદ્યાતકાર દિહું તે તેમ. સુરલોક સહી આશન જશું, આખું ભોજ સભામાં તસુ. સુર્યકાંઠ ભણે છે જડીત્ર, પંચ દંડ ફરે શીરછત્ર. પંચ પરચાર સોના પુતળી બત્રીસ પુઠે બાવન પુતળી. બત્રીસ ગજ ગોળા આકાર, હાથ હાથ પુતળીકો કાર પદ્મનીધી દીસતી વડી, સ્વયં વિધાતા હાથે વડી; કોણે કર વેણુને તાર, કોના કરમાં ચંત્ર રસાળ વદન સરહ પુનમની જેત, આખું તે આસન ઉદ્યાત. વસ્ત્ર શણગાર દિવ્ય દામની. નહિ ભુતળ એવી ભામની; શોભા દીધી આશન તણી, લાગી ખાંત રાજાને ઘણી. તેજ્યા પંડિત જોશી શીઘ્ર, પુશારકનું મુહુરત લીધ રાજા ભોજે કરાવ્યું કામ, શુભમંગળ છો કામોકામ; વાજે મૃદંડ દોલ નિશાન, જળહળ જેત ઉદીયો છે ભાણુ. સૌકોને દિધાં માન દિધાં લક્ષ સવાયાં દાન; પાન પુલ રાજા વેહેયશે, શુભ સીંહાસને બેસશે, જેવા મળી છે વર્ણ અદાર, ભુથ ગાંધવ છે અપરમપાર; પંડિત જોશી મંત્ર મંત્રેશ, રાજકુળી છતે છત્રીશ. વાજાં વાજે શુભ ચોપાટ, જશ બોલે ભુપતના ભાટ; ચારણલોક ચતુરાધ કરે, ભલો ભલો એવું ઉચરે; શુભ મુહુરત શુભ વેળા થઈ, ચીંતા મન તણી તો ગઈ; શુભ ગંગોદક આર્જન કર્યું, ધ્યાન ઇષ્ટ તણું તો ધરયું સમરયું નારાયણનું નામ, આસન બેસવા ધાલી હામ; પ્રથમ સિંહાસન શુદ્ધ કર્યું, પુષ્પચંદનને કુમકુમ ધર્યું; વેદ મંત્ર ક્રીધો અભિષેક પૂજ્યા પર્વત પાટ અનેક. અશ્વ ગજરથ ધેનુ ને ધન. સંતોષ્યા જાન્યક બહુ જન; પગ આસન મુકે જેટલે, નંદા નામ બોલી તેટલે.

દોહરા—અચરત પામ્યો અતિ ધણું, ભોજરાય ભડભુપ; બોલી નંદા પુતળી જેનું શુભ સ્વરૂપ. સર્વ સભા વીરમે થઈ, અચરત હીહુ પ્રૌઢ; કનક પુતળીએ કહી, થઈ રહ્યા હીગમુઢ. પગ બેંચી કરબેડીયા, ના કહી તે કુણ કાજ; કોનું આશન

કુણ બેશરો. તે કહો અમને આજ, નંદા નામ કહે પુતળી, ભોજ મુણે આ ઠામ; શીંહાશન વીકમતણું, પરદુખ ભંજન નામ. ઈંદ્ર થકી ઉતપન હવો, મુરપુર મહો ધીર; હરસીદ હહુરી તેહને, જીયે અજીત વીર. ચક્રે રાજ તેણે કર્યુ, સંકે આદ્યો જેહ; સહોદર પરનારના; નારાયણ શું નહ, અરણ્ય અવની કરી, અહરનીશ આનંદ; નરપત તે નવખંડનો, વીકમાચક્ર તે ચંદ. તે સરખો દાતા થશે, તે બેશે એ ઠામ બીજે સિંહાશન પુજશે, નહીંબેડાનું કામ. કહો વાત તે વીરની, સાચી તે મુજ સાથ; ભોજ કહે મેં માનીયું, રહુ જોડી બ હાથ કેહે નંદા શુણરાયજી, પોહો-ચાડું તુજ આશ આદ વાત ઉતપન હવી, કહે કવી શામળદાસ. નંદા કહે શુણ નરપતી, પાંચે પાતીક જાય; ઘેર બેડાં ગંગા મળે, પુર્ણ પાવન થાય. એહ ચરિત્ર જે સાંભળે, મનમાં આણી લાવ; ટાઢો ઉંનો ચોથીયો, સ્વપ્ને નાવે તાવ.

ચોપાઈ—દેશ મુખ્ય એ મોહોટું કામ, તીરથ જોય. ઉજેણી ગામ; નદિક્ષી પ્રાગં-ગા સમતુલ્ય, મોહોટું ક્ષેત્ર મુક્તિનું મુલ્ય. નગર ઉજેણી છે અતી સાર, જેણું ઈંદ્રાસન અતી સાર; નવતેરી નગરીનું નામ, ધર્મવંત બાધું છે ગામ, સાહક હરસીધી માતાય, છપનકોડ તણો જે રાય; મહાકાળેશ્વર. જોતી સ્વરૂપ, ભક્ત વત્સળ જે ભારે ભુપ; મુક્તિક્ષેત્રમાં મહીમા ધણો, અતિ પ્રતાપ ઉજેણી તણો, અખીલ પુન્ય મોટે અનુપ, વીકમસે સરખો છે ભુપ. સતવારી વસે સહુ લોક નહી કોને વ્યાધી કે શોક; સદાવ્રત આપે બહુ સતિ, પતીવ્રતા સેવે શુભ મતી. બ્રાહ્મણ આદિ અદારે વર્ણ, હરી કથા શુણે નીત્ય કર્ણ; જાત્રાવર્ત આચરે ધર્મ, આંણ ફરે ધર્મની, મુખ પર્મ; હવડાં સંક્ષેપે કહું વાણ, આગળ થાશે નગર વહાણ; રાગકળા છત્રીશે સુર, નરપતમાં ઇશ્વરનું નુર. વાજે વ્રદંગને વશ, સહુ લોકમાં ઇશ્વરનો અંસ. ગંગાસમાન ક્ષીપ્રાનાં નીર સીદ્ધવડ છે તેની તીર; વસે ધીર ચોરાશી ત્યાંહે. બાવનવીર બેલે તે માંહે, ગાંધવ છે પ્રૌઢ મશાણ, ભુતાવળ સઘળીનું રાન, ચોસઠ જોગણીઓ માહા મુળ, અવર નગર નહી એ સમતુલ. વશે વિર મોહોટો વદતાળ, ભુત પ્રેત વંતર મહા વ્યાળ; જક્ષ ક્રીનરને ગંધર્વ ધણા, સહુ નીશાચર નહી મણા; શુદ્ધવડ ફળ્યો બહુશાખ, જ્યાં ચેટક ચોરાશી લાખ; હાકપતી વસે એક ડાળ, બીજે અષ્ટ ભૈરવ મહાકાળ; અનેક ડાળાં બીજાં ભયંકર, તેમાં રહે પોતે શંકર, આચર દેવ્યા ગામજ તણી, જેની માયા છે અતી ઘણી. વીકમાચક્ર કેહેવાણો આપ, સર્વ હરસીધી પ્રતાપ; દુખે ન વ્યાપે કોની દેહ, મન વાંછીત વરસે છે મેહ; ફળે વનસ્પતીભાર અદાર ચોર ચુગલ નહી ભય લગાર. કરે લોક સહુ ધરના કાજ, રામ સરિખું ચાલે રાજ; બેડા અવિચળ નિરભે ધીર, પરદુખ ભંજન વડહથ વીર. સહોદર પરનારી તણો, ગૌ બ્રાહ્મણ પર નેહજ ધણો, તેણે ક્રીધા કામજ જેહ, કહું સંક્ષેપે તુજને તેહ; આહેરી એક મગસી વક્ત્ર, કરે ચેટક હણે નિત જન; નામ પરપતીચો નીતે જાય, કરે અચેટક

ઠાઠાડી વનમાં. એકનારીને ચારે તન; વછોડેઆહેરીજન, પગુ બંધિ તેપેટબલરે
 નીત્ય અહાર એનો કરે લાભુવાએ વનમોબર,સાંજેલાવે અહકોઅહારા એકદીવસ
 તેખાધે ભમ્યો,શેહેજે વીત્યો સંધ્યાસમો;આહારન આવ્યો તેને હાથ, તેણે વીચાર્યું
 રૂદીયા સાથ, ઠાલો ઘેર જઈ શું કરું,સ્ત્રી સંતાન આગળ શું ધરું; રહુ વનમાંહે
 બધીરાત, મળેઆહાર મુજને પરભાત. એવો ઘાટ તેણે મનમાંધડધો,એક વ્રક્ષ વડ
 ઉપર ચડ્યો; વાઘ સીંહનો ભય મન ધરી; રહ્યો વડ ઉપર જઈ. સ્વપ્નામાંહે
 દેખીએ જેમ, પ્રતક્ષ કૌતક દીઠું તેમ. અકસ્માત આવ્યા જણ સાત, આડા દીધા
 તેણે હાથ;અસંખ્ય લોક એવે આવિયા,કનક તણું આશન લાવીયા,ઈંદ્રાસન સરખો
 તે ઘાટ, તે વડ હેડળ મેહેલ્લો પાટ;તે ઉપર દીઠો એક રણ,ફરે છત્ર હરણને શરણ
 અતીશે કોમળ રૂપ અપાર,કનક આસનખેઠો કળીયાર. સોના સીંગડી અતી અમુલ્ય
 મુસ્તક મુક્તાકળની ઝુલ એ ધુધરી વરકે ઘણી, શી કહુ શોભા હરણજ તણી;
 બ્રગ પોહોડો ખેઠો તે રાજ,પાસે ઉભા સેવક કાજ;કેટલા એકતો ચમર કરે,કેટલાક
 એક છત્ર શીર ધરે, કેટલાકતો વીંજણ કારણે,કંઈ પ્રતીહાર ઉભા બારણે અકળીત
 એક વાસ્યુંછે ગામ. દેવલોકનાજેવો ઠામ;અનેક મેહેલ મેડી માળીયાં,ગોખ જડીત
 સોભે જળીયાં. પીતાંબર પાથરીયા પાટ, કનક તણી હીંચોળા ખાટ, નય પાછળકોટ
 નવરંગ,વરાં શેહેર માણસનો સંગ;અશ્વ ગજરથ ગાયક ગણા, અલખત માંહે નહી
 મણા;દોશીકણીયા પારેખબહુ,દીકાંવરણ અઢારેસહુ.મણીમાણેકભરોભંડાર,અલખ
 ત અહકા અપ્રમપાર; જેવી શોભા નરપત તણી, તે થકી શોભા દીઠી ઘણી. ખેઠો
 વડ આહેરી જુએ,મનમાં હરખે મનસુ મુહે;મુખથી કાંઈ ન બોલે વાચજણે દેખું
 સ્વપ્નુ કે સાચ;એવી રચનાનો નહી પાર;જેતાં વીત્યાં જામજ ચાર;એવે પુર્વ ઊ-
 દીયો અરણ, આળસ મોટી ઊઠ્યો હરણ; સભા સહીત તે ખેઠો થયો, જાળેઝાંખરે
 નાહાશી ગયો;નય સર્વ અલોપજ થયું, સહુસહુને ઠેકાણે ગયું; ફરી ફરીને વ્યાધિ
 જાય, માનવ દ્રષ્ટ ન આવ્યું કોટ; જેતે કાંઈ દ્રષ્ટે નવ પડ્યું; આહેરને અચરત અ-
 ડ્યું. ગયું નયલોકને ઘડ. રહ્યો આહેરી વ્રક્ષ વડ; કરે આલોચ વિમાશણ મન.
 કોઈ વાત ન જાણે અન્ય;હસ્તો રમતો આવ્યો ઘેર,સ્ત્રી આગળ માંડી કહિ પેર,કો
 આગળ કહીને શું કરું,ભારે વાત હઈડેકેમ ધરું;નારી કાંઈ નથી ફાવીયો,મોટે ડીંગ
 એવિ લાવિયો. તાહારા સમજે સાચી વાત, દ્રષ્ટ જોડી જોઈ મેં ખ્યાત. માનની કહે
 દેખાડો મુને, તો સાચો જાણું હું તુને;કરેવાતમનમાંહે પુર, એવે મેરજ ખેરો મુર;
 સ્ત્રીને પોતે તેડી સાથ, આવ્યો વનમાં પડતે રાત;વડ ઉપર ચડીયાં છે બેહ, નરના
 રીમાં આણ્યો નેહ. પેહેલેહિવશેદીઠીતી જેમ,તેવીશોભા દીઠી તેમ;તેણું નગર તેવા
 લોક, શાયું માન્યું શામાએ શોક; તેવો હરણ દીઠો તે ઘડી, આસન ઉપર ખેઠો.

ચડી; નિશા આખી કઠિતક નીરખીયું, બંનેનું હઠકું હરખીયું. પ્રાતસમે તે થાનક હુવો, હરણ ઉઠી જાળામાં ગયો; એટલે સમરધ સઘળી ગઈ, રણભામ્ય હતી તે રહી એટલે ઉતર્યા નરનાર તેમણે મનમાં કર્યો વિચાર; દીડી શોભા એહ અનુપ, જઈ ચેતાવ્યો ભારે ભુપ; મહારાજ રાજ કઠિતક એક હોય, મહીમા કળી શકે નહી કોય. તેડયો રાજને એકાંત, ભાગી આપ મનડાની ભાંત; નૃપે તે માની સાચી વાત, તેડયો વ્યાધિ પડતે રાત; પેહેલે દહાડે મેં તો લહયું તે મારી ધરણીને કહયું સ્ત્રી ભરથાર મળી બે ગયાં. દેખી રસના મુખીયાં થયાં-મોટા છે મહીપત મહારાજ, આવ્યો છું કહેવા તમ કાજ. ક્રીધા બોલ મેં તમને ખરો, એ ઉપર ગમે તે કરો દોહરા—એહ વચને આનંદીયો, વકહથ વીકમવિર; નૌતમ વાત નીરખી તમો, તેડી જાઓ તેતીર કરો વાતથી વાયદો, કહયું આપ ઇધાણ; સાંજ સમે તે સંચર્યા, લેઈ ધનુષને બાણ એકાકી તે એકલો તેડયો વ્યાધીને સાથ; નિશા સમે બે નીસર્યા, ગ્રહી હથીઆરાં હાથ. વડ શીખરં તે બેઉ ચડયા, ધીરવીર જન જોહ; દિડી રચના કારમી. મુણીતી કાને તેહ. તેણું છત્ર તેણું ચમર, તેવા લોક સહુ નાર; તેવો ધડ તેણું નગર, તેની શો ભાનો નહી પાર રત્નસમરધ કાંઈ કોટીધા, ગર્થ હીમ ભંડાર; દીડી રચના કો દેવનિ, ક્રીધો મન વીચાર. મનોહર મંગળ વાજતે, રાજ રીત શુભરંગ, વરણ અદાર વસે સહુ અધીપતિ રીઝીયો અંગ. એમ કરતે રવી ઉગીયો, ઉઠ્યો હરણ અનુપ; એહ કરામત એહની, ચીત માં ચેત્યો ભુપ. દાવન કે એ દેવતા, રણ રૂપ એ આપ બે ઋગીયાને મુકીયે, તોતો બેસે શીર પાપ દાવો દુત ઋગીયારમણ, એ ક્ષતિનો ધર્મ ચતુર નર ચુકે નહી, કુળ કલંક શીર કરમ; તતક્ષણ આંપ ચઢાવીયો, પુઠે પુરોબાણ; કશીને મારયો હરણને, તતક્ષણ લીધા પ્રાણ. વડથી હેઠો ઉતર, બેઠો આસન તર્ત; આણ વરતાવી આપની, શીર શોહાવ્યું છત્ર. ઉગ્યો રવી ઉજેસમુ, રાજ બેઠો રાજ, નગર તો સરવે સ્થંભી રહયું, થઈ ન શકયું તે તાજ. ચોપઈ—એવે એક ત્યાં કઠિતક થયું, નગર સરવે સ્થંભી રહયું; એટલે આવ્યું એક વીમાન, તે ડ્રષ્ટે દીડું રા જન; આવી ઉતરયું વડને શરણ, વિમાન ઉપર બેઠો તે હરણ; ઉપડી ચાલ્યું આ-કાશ, તવ રાજાએ ઝાલ્યું પાસ; કોણ છે તુ વરણ, કેમ આવ્યો તો આને શરણ, આપ વાત પ્રતી ઊતર જોહ, ભાન્ય મારા મનનો સંદેહ; વળતો હરણ બોલ્યો તે વાત, મધવા તેતો મારો તાત; પીતા વચન મેં ક્રીધાં લોપ, તવ મધવાનો ચરિયો કોપ, ત્યારે મુજને દીધો શ્રાપ, વનચર વનમાં થાતુ આપ, તે પ્રતે મેં જોડયા હાથ, સુરપત થયો સનાથ. વર્ષ એક વનચર કહાવજે; પછે હજુર મારે આવજો, ભોગવ્ય સર્વ તુ રાને મુખ, દહાડે વનચર દેહનું દુખ. તમથી વશછે બધુ ગામ, લેઈ શકે નહી તારું નામ; ઉજેણ-ખણ જે શકિનો ભુપ વંશ આપણે દેવ સ્વરૂપ, તે લેશે પુન્ય કાછે પ્રાણ, સ્વરગ

આવળે પુત્ર મુવણ, તારી દેહ થશે ત્યાં તાજ, ભોગવશે તે તારૂં રાજ. તેસ્વરૂપ
 અવતરીયો આગ, નથી બેસતું તુજને પાપ; ભાગ્યો સંદેહ મુખીયો થયો, તે હરણતો
 સ્વરગે ગયો. મહીપત કેરું હરણે મન, આપ્યું રાજ્ય રીઠ્ઠ મહાધન; આહેરીને રાજ
 કહે, તારે ધન જોઈએ તે લાહે. પેટ ભરીને નહોતો આહાર, બાંધી જતું ધન ભંડાર,
 સો પરીઆ મુખી જે ખાઓ, બાંધી ગાંડડી જુગતે જાઓ, આહેરી વાત સાંજળી,
 પોતે મન ગયો પરજળી. ઉપડે અંધું બાંધ્યું ધન, પણ તેનું નવ માન્યું મન; ચતુર
 રાય તે ચિતમાં હર્યો, વિચાર વ્યાધીનો મનમાં વસ્યો, દોહરો—રાજ કહેછે વ્યાધિ
 મુણ, જે તાહારે મન હોય; મન મેલડી મુને કહે, ખેદમાં કરશે કોય; ધન આલે હરણે
 નહી, વારૂં કહે તે વાંણ, સત્યાકહે નહી મુજને, તો તારિ દેવીની આણ, ચોપાઈ—કહે
 આહેરી મુણ રાજન. માહરૂં તો નવ માન્યું મન; મેં તો મારા મનમાં ધર્યું, પ્રથમ
 જાણ મેં તમને કર્યું; મરગીઆ કરત એતો માહરૂં, શું એમાં હાપણ તાહરૂં
 દોષ દેતો નથી હું તને, ધીક ફીક મનમાં કહું છું મુને; મગને જીવતો મેં મુકીઓ, દે
 ખાટ્યો તમ તે ચુકીઓ; પ્રથમ મગનો જે કરતો ધાત, રાજ તણી જુગતાઈ થાત ત-
 મોએ માર્યો તે હું મારતો, કનકછત્ર તેહું ધારતો; એવીચારી જોયું અમો, હાથા છો
 વીચારો તમો; પોતે રાજ મનમાં હસ્યો; સાચે બોલ વ્યાધિને વસ્યો, હા બાઈ હું
 ભુલ્યો આજ, રીઝીને કર તું રાજ, સાચુ તું બોલ્યો તે વાંક, મેં માર્યો તે માહારે
 વાંક કુમકુમતિલક કોડેથી કર્યું, છત્ર આહેરી માથે ધર્યું; વ્યાધી તણી વરતાવી આણ
 એવો પરદુઃખ જન જાણ; અશ્વકુંજર રથછે ધન, રાજ થઈ સોંપ્યું રાજન, અન-
 મો શેઠ અધીકારી વર્ણ, તે સહુકો નમાવ્યા ચર્ણ; મંડી મેલેલ અટારી જેહ સોપી
 સઘળી સમરથ તેહ. દોહરા—સોંપ્યું રાજ તે રાંકને, રાજ થઈ બોલ્યો રાય; મુખ
 લીલા તે ભોગવો, અમ દીજે આજ્ઞાય. ચોપાઈ—વારૂં કહીને વ્યાધી રહ્યો, અંતઃકરણ
 ઊલટ નવ થયો, મહીપત કહે ન માન્યું મન, બુધ કરી બોલ્યો રાજન. શામાટેહજી
 મોડા મુખ, કહો કાંઈ ચીંતા કાંઈ દુઃખ; મન મેલડી તું ન કહે વાત, ઊણમત કાંઈ ન
 રાખીશ ભ્રાત, વળતો કહે આહેરી મર્મ; હું નીચ જાત આહેરી કર્મ, તમ પસાએ
 પામ્યો રાજ, મારા મનમાં આવે લાજ. દોહરો—વીકમેએ સાચું લહ્યું, માનો કારણ
 વાત; પોતાનીકન્યા હતી, પરણાવી તે સાથ. ચોપાઈ—પટરાણી વિખાણેજેહ, આહેરીને
 સોંપી તેહ; નવખંડના તેડ્યા નરપતી, અવર બીજા આવ્યા છત્રપતિ, લખીકંકોતરી
 હામોહામ, મંડપરચીયો તેણે ગામ; અનેક રાય તે આવ્યા, તે ભેટ સામગ્રી બહુ લા;
 વીયા. દોહરા—વીકમાજીતથી લક્ષ્મણો, વધભવ પામ્યો વેદ; ચતુર રાયણ ચર્ણ નમ્યો,
 વળતી રહ્યો શો ભેદ, પુત્રી પટરાણી તણી, લાડકવાઈ લાખ; તે આપી રાજ નમ્યો
 ભલો ભલો કહી લાખ. તે દહાડે સીમાડીઓ, રૂડુ મનાવવા રાય; પુત્રી પોતાના પેટેની
 પરણાવી લાગ્યા પાય. વખાણ કરે ત્યાં વિષ સહુ ભલો ભલો કહે ભાટ; તે વેળા પર-

છથો પ્રેસદા, એક સત ઉપર આડ. ધન અનંગળ આપીયું. આપ્યો હેમભંડાર, કન્યા-
દાન કર્યું કોડથી, શોભા કીધી સાર, એવાં કામ કીધાં અનેક, એક એકથી અધીક;
વરણન કોણ કરી શકે, વીક્રમ તણો વીવેક. નંદા કહે નરપત સુણો ભોજરાય ભડ-
ભુપ; એવો થયો તે અધીપતિ, વીક્રમ રાજસ્વરૂપ, એવાં પુન્ય પરાક્રમ કરો. એવાં
એવાં દેજો દાન; તો એ આસન બેસજો પરદો બીડાં પાન; શક લખાણો શાસ્ત્રમાં; યુ-
લીષ્ટર કેરી જોડ; તે બેડા એ આસને, હાંકી જીતે હોડ, એમ કહીને પુતળી, આપે
ગઈ આકાશ; એક કથા પુરણ થઈ, કહે કવિ શામળદાસ. શ્રીતા વક્તા સમજતા,
કહે કવિતા કરજોડ- સામળભટ કહે બોલજો, જ્યજ્ય શ્રી રણુણાડ.

વારતા ૨ જી વીપ્રની.

સુભદ્રા નામની બીજી પુતળી બોલે છે તે રાજ ભોજ સાંભળે છે.

દોહરા—શ્રી મુખ શેષું સારદા, હંસ વાહની માત; વેણા પુસ્તક ધારણી, વાણી
વંદ વીજ્યાત. બ્રહ્મ તનયા બ્રહ્મરૂપણી, બ્રહ્મ વીધા ભરપુર; નિર્ભળ નામ નારાયણી
નારાયણનું નુર, જોને તૂઠી સારદા, કવી કહેવાણા કરોડ; મતહયણ તું માવડી, માટે
રહું કરજોડ. બરદાલી બુદ્ધ દેયણિ, બોહંગુણ દેયણ બુદ્ધ; ગ્રંથ કડ કવિજન કહે,
સારદા આપે શુદ્ધ શ્રીગણપતિ ગરવો ઘણું, ગુણનીધી ગંભીર; દુંદાળો દુખભંજનો
ધર્મ ધોર ધર ધીર. ઈશ્વર સુત. લક્ષણો, સુંદાળો સમરથ; પુન્યો નહી જેણે પ્રીતથી
વીધાને તેની વ્યર્થ, સીંદુર અગે શોભતું, મોદીક અમ્રત અહાર; ઉમીયા અગે ઉ-
ત્પન્ન હવા, દેવ વંડા દાતાર. ભોજરાજ ભાવીક ભડો, ધારા નગરનો પ્રીશ; પુન્ય કરે
પરમારથી, અહરનીશ પુજે ઇશ. સભા પરિત નીત પાંચસે, માધ સરીનીા મુદ્ય;
કાળીદાસ કંદ્રપજશો, બુદ્ધ ભારતી તુદ્ય, અમણું ભોજ પડાવીયું નીરમળ રૂંડું
નામ; ભર્તખંડના ભુપતી, કરતા રૂંડું કામ. નવું કવિત નવી વારતા, નવી કઉતક
નવી ભાષ; તરત ગણી દે તેહને, ટકા શુભ સવાલાખ. કાલા ઘેલા કે દુબળા, તે ધન
પામે તરત; નીરમુખ કોઈ મળે નહી, વેદ પાળે એ વરત. ભુપતે કહાડયું ભુમી થકી,
સીંહાસન અનુપ; શોભાવું સભા વીધે. જેનું રઢીઆણું રૂપ. નગર ભોજન કરા-
વીયું, દીધા બહુ વીધ દાન; જ્ઞાન્યક જશ બોલે ઘણા, માગણ પામે માન. શુભગંગો-
દકે શુદ્ધ કર્યું, લીધું રૂંડું લગ્ન, આસન બેસવા મન કર્યું, મહીપત થયો મગ્ન.
પ્રીતે પ્રહસીણા કરી, ધરે સીંહાસન પાય, બોલી સુભદ્રા પુતળી રહે રહે વેગળો રાય
સ્પર્શ માં કસીશ સીંહાસને નહી તાહરો વેહેવાર, નથી જોગ તું નરપતિ, આભડવા
અધીકાર. પરદુઃખભંજન મુખ કરણ, કલ્પવૃક્ષ કહેવાય, એ સીંહાસન ઈંદ્રનું બેસે
વિક્રમરાય. તે સરખો દાતા થશે, પરકામ દે કાચ, પરમારથ વહાલું પ્રાણથી તે ધરે

સીંહાસન પાય. બીજે કો બેસે નહીં, રાજા મનનો રાંક, પછે પસ્તાસો રાયજી, કહા-
 ડશે માહરો વાંક. ચતુર હોયતો ચેતજે, હુંશે થારો હાણ; દેહ સુખ દોહલાંથશે, પર-
 દવા પડશે પ્રાણ. ભોજ કહે ભલે કહ્યું, રહ્યું જેડી બેહાથ; વખાણજે વીકમ તણાં,
 તે શોભાવે મુજ સાથ. કેવો દેશ કેવું નગર, કેવું પુન્ય પરીવાર, કેવું રાજને રીધ ઘર.
 એ કેવો દાતાર, પ્રાકમી પ્રમારથી, કે કર્યા પરકામ. મહિમા કેવો મહિપત તણો, ઠરી
 રહ્યો આ ઠામ, તેવો થાઉ તો પગધરૂં, નહીતો કરૂં પુજન બોલ સાચું ઉતાવળી,
 ધન આજનોદન. ચોપાઈ-સુભદ્રા કહે સુણા નરેશ, તેનો તજને કહ્યો ઉપદેશ; ધરત-
 ખંડને જંબુદ્વીપ, દેશ માળવા તેનો દીપ. માળવ મુખ્ય ઊજેણી ગામ, મુક્તા પદાર્થ
 ઠારક ઠામ; ખરી ગંગા ક્ષીપ્રાની તીર, અતી છે નીર્મળ છે જેનાં નીર. રાયવીકમ કરે
 રાજ; અસત્ય અન્યા તનથી યાજ, સકળ લોક સંપતે સુખા, ધર્મ પાળ રૂપા રૂપા
 અગ્નિ હોત્ર હોમે અતી ઘણા, પ્રતીપાળ કરે રાજ તે તણા, સદાવ્રત અપાવે વાટ,
 વેહપારી એવાનાં હાટ. રૂપા જનને રૂપા લાગ, રાજ પામે દશમો ભાગ. ભારઅદાર
 તો સફળે ફળે. માગણને મન માન્યાં મળે, નરપતીને મહુ ઉપર નેહ. મોહોના
 માજ્યા વરસે મેહ. સુખ સહોદર માંહે સુખ, દુનીયાંકો નવ પામે દુખ, વજીર
 રાજ રાજનું કરે. પોતે પરદુખ ખોળતો ઠરે, અહરનીશને ઓઠે જામ, કરે રાય પ-
 રમારથ કામ, પચ દડ જીતે જશ દીધો અહો રાત અવની કીધ બીજે, થયોહોય
 વીકમ પખે, તો ભેતીપશાસ્ત્ર શકમાં લખે. જશ જીતીજગતનો બધો, દવ રીઝીને
 દાન દીધો, ક્રીરતી જશને કીંકર કરી, ભલાઈ સર્વભંડારે ભરી, ન્યાકતણા ચલાવે
 નેક, અધિક અકલ કહેવાણો એક, વશ કીધા ઉમીયાને ધશ. જેને ચાળું સમરખ્યું
 શીજ; માયા હંકારને માયો કોધ, માર્યો અન્યાય કેરો બોધ. અસત્ય અન્યાય; ક્રીધુ
 તાજ રામ તણું ચલાવ્યું રાજ, શુભ પ્રાકમ ક્રીધાં લખ લાખ, સંક્ષેપ કહ્યું તેમાં એક
 શાખ; મેહેલ આગળ મહુલી જેમ સીધુમાં બીંદુ હોય તેમ. શક સમે રાય ચઢ્યો
 શીકાર, માથે સેન તણો નહી પાર. શુભ સાથે હાથી ઘોડલા પ્રૌઢ પાંચેક જુગતેજે
 ડલા; જેવો અવનવો હોયે ઈંદ્ર, જેવો શરહ પુત્રમનો ચંદ્ર; જેવો ઉતરાણનો રવી
 કહે શોભા કેટલીએક કવી. ચઢ્યો દદામે દેધ ઠોર, ધેરયું સેન એક મહાજમદાર,
 તેમાંથી એક મરૂગલો, પુઠે થયો રાજ એકલો; મારીસાથે ન આવ્યો કોય, જે કાંઈ
 કરમે લખ્યું તે હોય, નરપતને કોણ પહોંચી શકે, પાછા વળ્યા સહુવીકમપખે; આ-
 ગળ મરઘ ને પાછળ રાક, કેડકેડે રણમાં જાય; રાજને ચીંતા નવ મળે, સૌકો એનાં
 પ્રાકમ કળે. અજીત એ માર્યા કેમ જાટ, નથી સુઠ ખાધી કો માય ગયો મારગપડી
 છે રાત, રાયે વીચાર્યું રૂઢિયા સાથ; રણમાંહી ગયો મરઘરાજ, રાજ પામ્યો મનમાં
 લાજ; ભુખ તરશ તડકોને ટાઢ, ધુજવાને લાગ્યાં છે હાડ મનુખ્ય પગલાં દીઠાંબ્યાં
 ય રાજએ અશ્વ ચલાવ્યો ત્યાંય, એટલે દીઠું નગર અનુપ, સુખ પામ્યા તે ભારે

ભુખ; મહીકાવતી નગરીનું નામ; મહીપાળ રાજનું ગામ. પુછી ગામને લીધે પાર, વિક્રમસેને કર્યો વીચાર; ધર પુછી રાયગથો, પામ્યો માનને સુખીયોથગો; બ્રહ્મહત્ત એક રૂંડેરો રૂખ, જેને વેદ વસ્યા છે મુખ; તપોબળ બ્રહ્મકેરૂં રૂપ, દેખી હજ્યો મનમ ભુખ; પંદર વરસની પુત્રી એક, તે તો જાણે સરવ વીવેક; તે બ્રાહ્મણની નારી સતિ, પતી વ્રતા ધર્મ પાળતી. તેને પેટ આવ્યો છે તંન, તે દહાડે થયા ખટ દન; દુખી બેઠો છે ઊલટ ભેર, એટલે રાજ આવ્યો ધેર. વટેમારગુ નિરમળ નામ; તેજ પુરૂષ આવ્યા તે ઠામ; તેવા ધોડો તેવા મુખી, દીઠે મુખ પામ્યા તે મુખી રાજ; અશ્વિતકી ઊતરયા, વાડવને ચરણે શીર ધરયા; વીત્રે દીધા આશીરવાદ, રાજ મન પામ્યો ઊલટાઈ રૂખી મન રાજ ભાવીયા કહો માનુભાવ ક્યાંથી આવીયા; અમ સરખું કાઠ દિને કામ, એ આશ્રમ તમારો ઠામ; રાજ કહે હું પંથીવેશ, ભુલ્યો આવ્યો છું તમ દેશ; રહેશું પડેણ એકજ રાત. પંથ ઊઠી ચાલશું પ્રભાત; સુણી વીખનું હરખ્યું મન; ધનધનરે આજુનો દન, અધીપતી દેખી પુલ્યું અંગ, આળસુ ધેર પધારયા ગંગ; અમ ધેર ઊછવ મોટો જંગ, આજ ક્યાં હમારો ભાગ્ય,, પુત્રી કહે પીતાને વાત, સાભળ ડાહ્યા મારાતાત; વ્રદ સુતક આપણે છે ધેર, પ્રીછાવશે મા તેની પેર, ભલું માણસ સુતક જાણશે, અંતરમાં ઓછું આણશે કોરી ગાગળ ઉઠકે ભરી, રસો ઇ તણી સામગ્રી કરી, રાયે કીધું સ્નાન શરીર, નાહ્યા પોતે નીરમળ નીર. રખી તણા તો પુંજ્યા પાય, સાત મહોર સમરપી રાય, પુર્ણ પાક કર્યો રાજન ભાવતાં ક્રીધાં ભોજન; લવીંગ સોપારી બીડાં પાનાં; પુરણ પ્રીતે પરમ નિધાન; રૂખીએ પાથરી મુખ સેજ્યાય કર્યો નકાર દેખી તે રાય અમો પોહોડશું ભારે આંહી, તમો રૂશી પહોડો ધરમાંહિ, અમને તો નિદ્રા નહી વણી, અમે ચોકી કરશું તમ તણી, મુખે મુતાં નિદ્રાવશ થઈ એટલે અરધ નીશા તો ગઈ; બાર વચે બેઠો છ રાય, કોયલુ ખડગ ધરયું કરમાંય; આગીઓ ઇષ્ટ પાસે છે ધોર,, કર ઝાલી ધોડાની દોર; નહી નિદ્રા નયણે અનુમાન; હરી હરનું ધરે છે ધ્યાન; કઉતક એક થયું તે કાર, એટલે આવી ત્યાં એક નાર; સોળ વરસ સરખી શુભ રૂપ, નરખીને હરખ્યો મન ભુખ; અંગ શણગાર સજ્યા છે સોળ, મુખ બીડાં બહેણાં તંબોળ, હસ્તી રમતી રમઝમ કરે, પુરંહરી એવી પરવરે. અંગરાગ ઓપ કટીપહી; કુમકુમ કંકાવટી. કુમકુસ આડ કરી લલાટ, ચોરયા ચોખલા રીઝી રાંડ; ગઈ પેસવા ધરમાંહે; રાજાએ તેને ઝાલી બાંહે; નથી દેખતાં બેઠાં અમો; કુમ પેસો છો ધરમાં તંબા; લોપે કેમ અમારી લાજ, અરધિ રાત ઇલાં શું કાજ, ચોર લંપટ કે છો કો દુત, જાર કે છે તું દુત. રાણી રાંક કે છો મોહીની, દારી છે તું કોયની લક્ષ્મીદેવી કે તું સતી, કોણ તારો પીતા કે પતી, આપવા કે જાય છે; કહે ખોટી શાને થાય છે. રક્ષણ કરવા કે મારવા જાઓ છો જીતવા કે હારવા, શીઘ શીઘોતર કે વ્યંતરી વેશ્યા કે ખેચર

ઉતરી, જક્ષ કીન્તર કે ગાંધરવ નામ, કેમ આવે છે આણે કામ, સાચુ કહી બોલો આદિશ. તો હવડાં છેદારો શીશ, કરોધ કરી બોલી તે નાર, બાળી ભસ્મ કર આ કાર. મેહેલ હાલ માં પુછીશ વાત, જેતાં કરીશું તારી ઘાત, બાળી ભસ્મ તો તુજને કરું, જે હું એવું રૂદેમાં ધરું. દોહરા-તારો ડરાવ્યો હું નહિ ડર, સાચુ કહુ આ દીશ; મેહુ ખડગ આ કોહણું, તતક્ષણ છેદુ શીશ; જીણુ છું તું બોળતી, દાહાડી મોટા રોડ; ત્યાંહાં મળતી તુને ધાંધીકા, આજ મળ્યો છે સાપ, નાદ ઉતાડ તાહરો, પ્રીછુ છું પાર; ડર નહિ દાનવ થકી, નીસ્યે એ નીરધાર, બીવરાવ્યા છે સહુ જણા, દેખાડીને મુળ; આજ હાથ તેં ઘાલીયા, ગોખડે કરે મુળ. અજીત પાસ આવ્યા તમો, જીત્યાની નહી આશ, વાહ મુકો કહો વારતા, પ્રીતે બેસો પાસ.

ચોપાદ-નરપત સાથે બોલી નાર, આપ થકી કયમ કરું અહંકાર, મરત લોકે માનવ જેટલા, તે કો નવ જીતે તેટલા. શું કહું તુજને વારંવાર, માનવીને તો માર કાર; કોનુ બળ હાંડે નવધર; વીકમસેન થકી આસર. ઉજેણીપત ભારે ભુપ, વિકરમ રાજ દેવાશી રૂપ; મુને માનવ દેખે નહિ કોય, એ અચરત માહારે મન હોય. સામુદ્રિકનાં આધાણુ, ખત્રીસ લક્ષણુ ચતુરમુખણુ; દેવ રૂપદિશોછો તમો, પ્રીછ્યો પાર તમારો અમો, બોલોછો આણી મનવીર, શકે હોયરે વિકમવીર; કહે રાજા આજખે તું મુને, હું નથી આજખતોતુને. શેવક સરખું કોહો મુજ કામ, પ્રકાશ કરો તમારું નામ, દોહરા-ધર્મ પુરથી આવીયાં, વિધાત્રી મહાર નામ, લખું અક્ષર છઠી તણા, આવિછું હું તે કામ, એ બ્રાહ્મણ સુતને થયો, ખરાયયા ખટ દન, લખું અક્ષર છઠી તણા, માન્યુ માહરું મન.

ચોપાદ-ખોટી મુજને નવ કીજીએ, મુકો ધર જવા દીજીએ; જાઓ સુખે લખી લાવજો, આ માર્ગ વહેલા આવજો. ગદ્ય વિધાતા લખીઆ લેખ, વાર ન લાગી પળમાં એક, પાછી વળીને આવી ત્યાંહે, રાજા વિક્રમ બેઠો જ્યાંહે; રાજા કહે લખ્યું જે કર્મ, મુજનેતો સંભળાવો મર્ન; કહે વિધાતા મુજને નહી ગત્ય, પાર ન પ્રીછું સાચું સત્ય. ઉદરે ગરભ રહ્યો જે દીશ તેહલોડે લખાણું શીશ; તે લખનારોછે હોનાર, તેનું કર્મ કરણી કીરતાર, પુ' જન્મ સંઘાત પ્રતાપ મુખ દુઃખ હાથ વૃધ છતછાપ, તે અક્ષરની પુખ કરી, હુંતો મહારે પાછી ફરી; રાજા કહે જવા નહી દેઉ, એજ વાતનો કેડો લેઉ; શામ દામ કંત બેદજ કહો, ત્યાંહાં મુધી આસ્થાનક રહો; સ્ત્રી કહે પુછી આવશુ, કારણ તુજને સંભળાવશુ; વચન દેઇ વીધાતા ગદ્ય, ધર્મ પુરીને માર્ગ વહી, જઇ ધર્મને જાણજ કર્યુ. વીકમને મેં વચનજ ધર્યુ. બાળક લેલોરે લખ્યું જેહ નરપતીને કહો તેહ; કેહે ધર્મ નવ જાણું અમો, તો ત્યાંહે જઇ કયમ કહેશો તમો; કેહે વિધાતા વચનજ જાય તો મારે નવ ધરવી કાય. ગયા ધર્મ જ્યાં અકળ સ્વરૂપ, મહાન પુરૂષ કોઇ ભારે ભુપ; સ્થાવર જંગમ જેનો વાસ, તેજ પુ'જ પુરણ પ્રકાશ.

જડ ચૈતનમાં રમતો રામ, અણુ માત્ર ઠાલો નહી ઠામ; પંચમહાસુત ત્રીશણમાંતેહ,
નરનારી અકલગત એહ પચીસ પુરો આવનથી બાર, ધીર થાવર છે ઠારોઠાર રાગ
દેશ નહી વીખવાહ, પાંચેઈંદ્રિનો જાણે સ્વાહ, પુષ્પ માંહે વાસના જેમ, તલમાંતેલ
રહ્યું છે તેમ; પંચમાં ધરત કાષ્ઠમાં અગ્નિ અશ્વમાં ગોળ રહ્યો છે મગ્ન; પુરૂષ પુરાણ
જેનું છે નામ શ્રષ્ટિ કરણી કીરતારે કામ; અનેક નામ નર અનંત; લક્ષ ચો-
રાશી શરજ્યા જંત જંત, ભરપુર ભરે અન પાણીપુર, નીરમળ નામ નારાયણનું
જોગી ભોગી ભાખે વેદ. વરણુવ કડી શકે નહી વેદ; મોહોટા જોગી તે લે મરમ, તે
પાસે ગયા શ્રી બ્રહ્મ.

દોહરો—વિરચીએ વિનય કરો, જઈતળાંરયા ચરણ; મેલર ઘણી પોતે કરી
ખોલ્યા અશણુ શરણુ, કોહો વીધાતા કમ્બ આવીયાં, કોહો અમ સરખું કાજ
સંદેહ કોહો તમ મન તળો, રહે મારી લાજ. ખટ દિવસ બાળક જણ્યો તે જાતેછે
બ્રમ, અક્ષર સમરાવી પુજ્યા અમો, તાંહાં મુધી લખીયું કર્મ. કહું કથા કર્મની,
ધર્મ વીચારી જોય, લખ્યા અંક છડીતણા, મટાવી ન શકે કોય. ગંગા વહેજે ઊ-
લટી પશ્ચિમ ડોંગે ભાણુ; તોયો લખ્યું મંદ નહી, માનેસત્ય પ્રમાણુ. જનક જનુની
મુખ પામશે હોય નવ ખંડ નામ; તેણુંજ બાળક થશે, કરશે રૂડાં કામ, પંચ વર્ષે
ઉપવીત હશે, મુખ પામે માખાપ; ને દહાડે વિવાહ મળે, વેદ પુરાણો છાપ. સાતે વરશે
પરણુશે, મળાસે લક્ષ્મી લોક તે વેળા કડિતક થશે મુખમાં થારો શોક, ચોથું મંગળ
વરશે લાખેણું સખલાગ, તે વેળા એને મારશે, તારૂં એને વાઘ. પ્રાણુ જશે એક
પલકમાં, જોઈ રહેશે સહુ સાથ; ઉતપાત વર્તશે એ સમે; સડિકા ઘસશે હાથ; લાખે-
ણું એ લક્ષવસા, ટાળ્યું નવ ટળે એહ, જાઓ વાત મુખે કહો નર્પત આગળ નેહ
જે લખાણું કર્મમાંહે, થનાર વાત જે હોય; કોટ બ્રમાંદ મળે એકઠા, ટાળી ન શકે
કોય, માત ગર્ભાળીદુ પડ્યું, હાણુ વધકે ખોટ, મુખરૂપ જન્મ જરામણું, વરણુનો
મહીમાં મોટ. રોગ ભોગ કે જોગ જુગત; જગત સ્વપ્ન કે સંચ; ટાળ્યુંતેજટળે
નહિ પુરાણ કરે પરપંચ અન તોલ પાણી વજન, નેત્ર પલકારાકામ, આયુશ બાં-
ધ્યાએ વીધે, સ્વાસોધ્વાસ દેહદામ; એકવીશ સહસ્ર ઉપધ થશે, શોહેઅજખ્યાનપ
દમ વાયુ એહ દેહને, વેદ પુરાણો છાપ. જ જઈને જોખમાં ધીરજ રાખી ધર્મ; લેલાટ
લખાણું બાળકને કોટવશા એ કર્મ; ધરણાપને ધર્મને કહ્યું તે થયું વિદ્યાજાણ, કતાં
તર માડી કહ્યું, વીકમ પ્રતે વાણુ.

ચોપાધ—એમ કહી વીધાતા ગઈ, વીકમને મન ચીંતા થઈ; પરદુઃખભંજનહું
કહેવાઉં, મુખ ક્રીધા બાકી કેમ જોડિ, વચન જતેજવજ જાય; દુખસાગરમાં પડીયો
રાય; એમ કરતાં વીતી છે રાત, ઉઘ્યો સૂર થયો પ્રભાત; પંચમરાગ પ્રભાતે થાય
વૈષ્ણવ જન હરી કીરતન ગાય, તે વેળા ઉઠ્યો રાજન મહીપતીએ વિચારયું

મન, હવડાં શી કરૂં વાત, વચ્ચે વર્ષ રહ્યાં છે સાત, ઉડ્યો વિપ્ર ઉમમ્મતે દીશ; અધીપતને દીધી આશીશ; તાહરાં દોહલાં દુર જળે. નીરમળ નામ નવખંડે હળે; જીવી જીવળે કુંગર તણી, વાઘોલાજ વિક્રમથી ઘણી. હું નથી જાણુતોતાહરૂં નામ, કરણ સરીખાંતેકુળ કામ, પ્રીતેરાજ લાખ્યો પાય; પાસે ખેસાર્યાં છે દિગ્ગરાય, વિક્રમસેન લખ્યો એક પત્ર, આખ્યો વીપ્રને હાથે તત્ર, હ્યો કાગળ તમે ઝાલો હાથ, હું કહું તે કરજો એક નાથ; તમઘેર પ્રગટયો છે તે તન, હોયજ્યારે વિવાહનો દન; ત્યારે ઉજેણી આવજો, મારા હાથ અક્ષર લાવજો; મુજથી થારો તે સેવા કરૂં, તે વાતે સત્યવાચ્યાધરૂં; મુજને દો તમે એક વચન; મળ્યાપછે પરણાવો તન. મુજને મળ્યા વીણકરો વિવાય, સુકિત તારૂં નિષ્કળ થાય; તેજ વાતનો દોને કાલ. તો જાણું રૂંડેરો ખોલ. ત્યારે રૂખી કહે મુણો મહારાજ, મારે કયાંથી વીવાકાજ; મુજન વરસ પંચાવન થયાં, તેનો સર્વ એળેગયાં; ધર્મશ્રે આખ્યો છે તન, નથી થયા પુરા દશ દન; એ બાળકનો વિવાહ થયો, તે દહાડો ક્યારે આવવો. કહે રાજ તે આવશે કાલ, એવું જાણી વચનજ આલ; બ્રાહ્મણ પુત્રી ત્રીજી સ્ત્રી સાથ, આખ્યું વચન પંથીને હાથ; જન્મકૃત શુક્રીત હારીએ, જાણુ કયાં વિણ પરણાવીએ; વીપ્ર કહે નવ જાણું નામ, તમે મળો રહો જે કામ, નગર ઉજેણી વિક્રમરાય; અમે મળુ સલાની માંય; રાતદીવસ ને સાંજ સવાર, રહુ ખેડા અહરનીશ તે ઠાર. હાથ અક્ષરનું લેઈ એધાણ. આવજો નગર ઉજેણી રેઠાણ. એવાં અને ક વચન દાખીયા, વચનમાંહી મુગજ સાખીયા ચંદીપાડને શાળીંગરામ, ઉપાડાવ્યા કરૂંએ કામ પરસ્પર દેઈ વચન, ત્યાંહાં થકી આલ્યો રાજન પ્રધાન પુત્ર જીવે છેવાટ, આવ્યા રાજ ગયા ઉચાટ. શ્રીપત આવે મુખીયા થયા, વ્યાધિ શોક લોકોના ગયા. વીપ્ર ઘેર તન મોટા થાય દિન પુઠે તો દીન વહી જાય, નગર નારીને હરખજ ધણો, શોક સમે નીત્યે તે તણો વિક્રમ કરે પોતાનું કાજ, રામ રીતચલાવે રાજ; વરસથયાં એમ કરતાં પાંચ, જનોઈ તણો પછે માંડ્યો સાંચ. દોહરા-કહે બ્રાહ્મણી ભરથારને. હરખ ધણોમન આજ; વરસજખેડું પાંચમું, કરીએ ઊપવીત કાજ. વૈશાખમાશ દશમી તીથી, સત બીષા ગુરૂવાર; કુટુંબ સહોદર સહુ મળ્યા; માંડ્યો મંગળ ઊપચાર તેડ્યા વીપ્રજ વીદીયા; કુળ આચારે કર્મ; ગર્થ ખરચ્યાનો જે હતો, ધારયો રૂંડો ધર્મ જગત દાનને ધર્મ નીમ, બ્રહ્મ ભોજન દક્ષણાય; રીતભાત પુરણ કરી. આનંદ અંમ નમાય. નાત શિરોમણી વીપ્ર જે, તેને કન્યા એક; તેણે ક્રીધો ચાંદલો; દિધુ દાન વિશેક. ચોપાઈ-ત્યારે પુઠેદીન વહીગયા, સ્ત્રીનેદીવસ અવધકા થયા; વરશપાચ થયા જેટલે, વેવાઈ ઘેર આવ્યો તેટલે; કહ્યું બોણુ વિવાહ ક્રીજીએ. પરણાવીલાવો લીજીએ લગ્ન નીરધારયું સજન મળી, મન તણી તો પોતિરળી; ત્રણ માસ ઓછા છે તાંહે; વિચાર કરવા માંડ્યો ઘર માંહે; કોહો ખરચઆવ્યું સરવથી. ખોટો દામ એક ધરમાં નથી. દોહલું છે આપણું ઘર સુત્ર, લાડકવાયો પરણે પુત્ર; સ્ત્રીનરનાર એકલા ગુહ્યકરે;

કહો કામ હવે કેમસરે, કોને જઈને લીજેદાન, જાઓ કોઈજઈજઈમાન, એવીવાતમન
માંહી કરી, એટલે વાત પેલી સાંભરી. કંથ પોતાને કહી પેર, આવ્યોપથીપડેલોધેર.
તેણે ક્રીયો છે વાયેદો; નથી કયો બીજો કાયદો, તમને ધેર તેડ્યા છે ત્યાંહ, નગર ઉજો
ણ દેવ સ્થળ જ્યાંહ, માટે ત્યાં જાઓ મહારાજ, સઘ આપણું સરશે કાજ; દિધા છે
બહુ કપરા સમ, માટે ત્યાં કેમ ન જઈએ કેમ. શામાટે દક્ષણા મુકીયે; વચનઆપતું કાં
ચુકીયે દોહરા—એક રાત વાસો રહ્યોસહસ્રસમરપી મોહાર માટે દાતા જાણીયો;
જવો તમો તે દોર; કહે બ્રાહ્મણ મુણ બ્રાહ્મણી તે શું કયાંની પ્રીત; રાત રહેગળે પડે
નહી ધર્મની રીત. નામ ઠાવ નવ જાણીને, પીત થોડી પંથ, દુર વળતીતું કહે તે કડં
લાગી મનમાં જુર. શું તેને નવ યોગજી, તેનવ યોગજે મુજ; તેને વરસજવહી
તે બતાવું તુજ. સ્વામી જાઓ જઈર ત્યાહાં, જ્યાં ઉજેણી ઘાટ, પાટ ઉપડાવ્યે
સરસ્વતી, સમ ખાધા તે માટ. ચોપાઈ.—પેલું ખત લખી આપ્યું જેહ, વિપ્રેસાથે
લીધું તેહ; માગી સીખને વિપ્રજ ગયો, નથ ઉજેણી માંહે રહ્યો શીવ લક્ષિ
પ્રીતે પુજન સરેષ્ટ પણ પામ્યો ભોજન; દેખી લીલા શોકજ સમ્યો, તે કામ
ગણવંતને ગમ્યો; સ્વરગ લોક સરીખું ગામ, દુખભંજન નરપતનું નામ, પદ્મની
જેવી સહુ પ્રેમદા જે જે આકારે જ્યોખમંજદા; વશિષ્ઠ સરીખાસરવેશખી, દેશમાંહી
નહી કો દુખી લંકા જેવી કનકજ કોટ, સાગર જે ક્ષિપ્રાઓટ. રામરાજ સરીખો
રંગ, ગુણવંતી શ્રી બીજગંગ, માહાકાળેશ્વર પુજ્યા ઇશ. એટલે ઉગ્યો છે જગદીશ
હરખે હધડુ હેતનું હથું, ઇંદ્રાસન હીડું અવનથું, બત્રીશ લક્ષણા સરવે લોક નહી
કોને વ્યાધી કે શોક. સ્ત્રીને ચંપક વરણું ચીર, મુવરણ કુંભે આણે નીર, નથ
ઉદાત રવિનું તેજ, હરિહર ઉપર સહુને હેજ, જ્યાંહાં પુન્ય વરતે અનુદન, ત્યાં
કેમ લોપે વંદ વીધન; નથ નીરખતાં વિતીરાત. ઉગ્યો અરણુવ બીજો પ્રભાતવીપ્ર
સ્નાન ખટ કરમજ કરયું, ધ્યાન આઘશકિતનું ધરયું રાજ્ય સમીપે જાય,
આસન બેઠો વિક્રમરાય, નાથે અપ્સરા અપરમપાર, વાડે શોભા વરણ અદાર,
સભામાં પંડિત બેઠા શેતસાત. વિખાણ કરે છે વંદે વાત; સાધુ સતરશે છેકામ, ની
મેશ નીમેશ મુપે શ્રી રામ. અસત્ય ન બોલે કોય માહામોદક સહુકોને હોય; ધર્મી
વીપ્ર સભામાં ગયો, રાજ ઉઠી બેઠો થયો વિપ્ર જાણીને પુજ કરી ચરણામ્રત પીધું
મુખ ભરી; કહો કયાંથી આવ્યા મહારાજ. તમ શેવકને કહો કાંઈ કાજ, ત્યારે
વીપ્ર તે દે આશીખ, જીવોરાજ કરોડ પચાસ, પત્ર લખ્યો તે દેખાડીયો રાજનેમુખ
પમાડીયો આ લખનારનું છે કામ, ક્રીધો વાયદો આણે કામ પ્રોઢી નથી કાંઈબીજી
પેર; આવ્યો છું તમારે ઘેર; હીંડા અક્ષર પોતા તણા, વીક્રમસેન મનહરખ્યા ઘણા;
કામજી શીશ ચડાવ્યો તર્ત, બેશવા માંડ્યું આસન વર્ત; શ્રીમહીપતઉડીને મળ્યા

નાપ હતા તે સરવે ટળ્યા. સુખસાગર પ્રગટયો સહુ પેર, કહોળાળકુસળછેધેર; એ અક્ષર તો છે માહરા, પુર મનારથ તાહરા, રહ્યા પરાણા તમ ધેર અમો; સેવા રૂડી કીધી તમો; કહો કુશળ તમારે ધેર, વાત માંડી હો પુરણ પેર, એવો બ્રાહ્મણ વરમે થયો શકે રાય માહરે ધેર રહ્યો; નથી સેવા કરી એ તણી, એ મોહોડો ઉજ્જીધણી એતો અનવા હોય ઈંદ્ર; નવલખ તારા માહે ચંદ્ર, એમ વિચારી ઝાંખો થાય, તેતો સમજ્યો વિક્રમરાય, શું વિચારો રૂડાંખી, તમ ધેર અમો ધયા છુ સુખી, તમ આવે અષ્ટમાશિદ્ધ આજ, મનવાંછિત માંગાજ કાજ; સુખીયા થઈ સલામાં રહો, કામ નીજ શેવકને કહો, રાખ્યો બ્રાહ્મણ દંધને માન, અન્નવસ્ત્ર આલુપણ હાન, પુર પત્ય નીત્ય બેસાડે પાસ, વિપ્ર ભોગવે સુખ વિલાસ, દીન ચાલીમ ગયા છે વહી વિપ્રે વાત વિક્રમને કહી, અધીપતીન તેડવા એકાંત, ભાગી સનડા કેરી જાંત વિવા કીધો કુંવરજ તણો, હરખ અમારા સનમાં થાણો, તમે દીધાતા કપરા સમ તમવિના પરણાવું કયમ; આવ્યો નોતરું દેવા કાજ, મુખે કહેતા આવે છે લાજ. તમે રાય ને હુતા રોક, નવ કોટો રખે મુજ વાંક, હવે થોડા રહ્યા છે દન, નગરાજ આપ વિચારો મન. દોહરા-વિપ્ર પ્રતે વિક્રમ કહો મારે કામશું હેજ; માંડે આવું તાહરે, એ મારો ભાગેજ, દુહાલી વગાડાવું દેવના, દોહાદશ વાગું વાટ; સહાત્રત કરે સામટા તજ તું મન ઉચાટ.

ચોપાઈ-મહારાજ પધારો તમો, પાંચ પહારથ પામ્યા અમો; પુરપતીએ તેડ્યો પ્રધાન, મહીપતીએ દીધાં બહુ માન, સમજવીને કહી સહુ વાત, બુચ્યા તમારા વ-તની સાથ, શણગારો જઈ નયનિવાસ રંગાંદો તે મોહોલ અવાસ; તરીયા તોરણ બંધાંદો ધેર, કરો વિવા સમજઈ પેર, અસંખ્ય લેખે ખરચ્યો હામ, કરો જમધરનું કામ; એક લક્ષ સુઠો અરવાર, દીધો હુકમ નવલાગી વાર, આપ્યા ખરચ વેગ કરી લક્ષ બેતાળીશ શોહોરો ભરી. ડેરા તંબુ પોતા તણા, મુખાસન ગજરથ બહુ વણા. સહાત્રત કરો તે ગામ, ચોકી મોકલા હામોહામ, વર શણગારો રૂંદે વાટ; ધરમ ધજ બાંધા તે વાટ, અમા તો નોતરે આવશું, સેન સહીત બહુ ધન લાવશું, કહું છું તેમાં ઉણુપ હશે; તો તો તમ શીર હંડેજ થશે; રાયે શીખામણુ એવી દીધ, આર્યો પ્રધાન કરીને સિદ્ધ. સાથે બ્રહ્મ વ્રહ્માજ કયો, હસ્તિ ઉપર તેન ધર્યો; અચરત પામ્યો મનમાં બ્રહ્મ, જોજો મહારૂં બોલ્યું કરના, તે નગર જઈ ડેરા કયો, નગર નરપતિ તેથી કરયા, તે નગર અધિકારી જોહ, નમ્યા પ્રધાન જઈ અગ્નું તેહ, ગયો વિપ્ર પો તાને ધેર, સજન સહુને કહી તે પેર; રાજ વિક્રમ ઇલાં આવશે, સેન સકળ સાથે લાવશે, ધરમાં ધરણીને કહિ વાત, હરખ્યા માનવ જાને જાત; દેવાંશીના દરશન થશે, પાતીક પંચ જનમના જશે; રાજજીએ વચનજ ધર્યું, તે પરધાને સરવ કર્યુ.

દોહરા-જાણી હજી ધર શણગારીયાં, ઈંદ્રિપુરી ત્રત અથ; ધજ બંધાવી ધરની, સ-વળી શોભા સધ, નીશાન ટંકા ગડગેડ, શોભીત બાંધિ શ્રષ્ઠ; પુન્ય પ્રતાપ પુરણ

કરી, દેવ પુષ્પની વ્રજ, ગોખ રંગાવ્યાં ખાળીયાં, મંડપ રચીયો મુલ; પુરવતપુર્વસ
મ કરયું, શાલાએ સમતુલ્ય; ધદમઢ ચોકને આવરી, શણગારયું શુભ ગામ; પડો
વજડાવ્યો પુર વીશે, હ્યો જોઈએ તે હામ; મંગળ ઓછવ સહુ કરો જેમધરવિવા
દન; વિમ નાતજ નોતરી, ધરમ કારણે ધન, ધેવર ગાળે હણહણે; વાળવીવીધ જે
હે ચાટ; કવીજન જશ ઓલેધણા, વખાણે ચારણ ભાટ. આણુંદ ફેલ્યોઅતિધણો
ઈંદ્રાસન શોભાય; લગન સગીપે આવીયો, બન વિચારયું રાય લખ્યા લેખ ખોટા
કરું, હઈડે એવી હામ; છવાડું એ વિપ્રને, તો વીકમ માર નામ. વિહાર એ વાઘને,
લક્ષ્મ્યા મુકુ લોક; જોઉં વિધાતા શું કરે, લેખ લખ્યા તે ફોક, બાણ્યા યહ કેમ ફીટે
કેમ મરશે એ બાળ; પ્રપંચ રચુ પ્રાકૃમથી, ચુકાણું એ કાળ. છપા—લક્ષ ભેતાળીશ
ગજ ધન નીશાને ફરકે; વછી મુલતાન નીશાણુ, બાણુકે કાજ હુકે; દેઈ દહામે દાવ,
વાવ દુઠ્ઠલી હાવકાર; શેન ઘટા ધનધાર, ધોર સુનાદા નગારે, જેમ અવરપુરે પરડીયા
જેમ અશાંડા મેલ અડયો; શામળખટ કહે એ વીધે, વિપ્રકામવિક્રમ અડયો ચોપાઈ—
વિપ્ર ગામ ઉતારા પ્રીય. નરેનીય અપ્રમા સીધ; શીમાડીયા રાજ જે જન, હુકમ
દશે દસ દન; નીરખ્યાં નરપત્ત લક્ષ્મ્યા લોક, રઘવત સહુના સમાયાં શોક, મહીપતે
એક મત આચરી, વજર મોલેલા એક પેટી કરી દશ ગજ ઉચી દશ ગજ સગી પ-
હોળી દશ ગજ સહુને ગરી; પવન પ્રદેશ માંડી નવ કરં, જીવ જતાં કાડી કયમ
સચરં. એવી લોહ તાળી કોટડી, પુઠે વજરને પેડ જડી; ચીત્રામણ કીધું અનુપ,
ખરચે દાન ઘણેરા ભુપ. સોનેરી તે કામજ અડયાં; મણિ મુકતાઈળ હીરે જડયાં, ભાં-
ધ્યા અંદરવા ચોપાઈ, કીધું લાયક લીલા વિલાસ. એવી વીપરીત કીધી વાત; કરયા
કોટ શીરામણ સાત; એક એક કોટી એક બાળ, મુક્યા લખપતી તે લાખ ઓછવ;
મંગળ વરત્યો ઘણા, દિન આવ્યો તે લગનજ તાંણા; ભોજન કરે છે બાહુ ગામ, વાજે
માહલ હામે હામ. વિક્રમરાયે માંગેા જંગ; કીધા રખ રચ્યો બહુ રંગ; રાત ગાઉ
ફરતા રખવાળ, જેને કર આયુધ મહાકાળ; પચુ પછી કે માનવી જાલ, પુરમાં આ-
વી ન શકે તેલ. હામ હામ પરવરીયા જેધ, દીની શીખામણ પ્રીતીબોધ, રાત દીવસ
ચોકી કરનાર, કેટલાક રાજાનાં કેટલાક બાહાર; મુકી ચોકી ઘાટે ઘાટ, કોઈ પેશી શકે
નહી વાટ, એવું ઘાહાણુ એણે કરયું. પણ તેણે કારજ શું સરયું કરોડ ઉપાયે એ
શા કરે. “પણ” આવરહા ખુટે નીરચે મોટે, કોડ ઉપાય કરે તે સરવે હાશ, લખ્યા
લેખ કોનાં નવ મોટે, તલ ન વર્ષ ને જવ નવ વોટે; ઉપાય સરવે આળ પંપાળ,
અજીત માયા છે કો કાળ. એમાં નવ ચાલ કો તણું, કરનાર વસ્તુ જોરાવર
પણું; રાજા ધર્મવંત દ્રઢ ધીર. પરદુખ બંજન વિકરમ વીર. ધીરવીર ધરમ
ઉપર ધરશે, હનાર વાત છે તેં તો હશે, ઘાહાણુ કર રાજા તાદરૂં, કાળ કહે બાણું
માહાઈ મહિપત એકલો ચેને મન, કો નવ બાણું અન્ય, જીતું કાળને કહે

રાજન, કરે પેર સમજીને મન કર કુળ આચરી રિત, પરણાવા ઉપદ્ધ બોહોળીપ્રીત
એમ કરત વરધોડા ચઢે, નીશાન ગાળેને ગડગરે. સામેલા જ્યાં વીક્રમરાય, તેની
સોભામાં શું કહેવાય; રીદ્ધિસિદ્ધને ઉણુમ કશી, માહાલક્ષ્મી જ્યાં વિક્રમરાય, તેની
લોક હરખે છે બહુ મુખે બોલેછે સહુ; કો કહે રાંકને હાથ રતન, કો કહે વાસવ
એહ વતન; કો કહે અ કયમ છાજશે, કો કહે ગુણ ઝાઝા ગાજશે; કો કહે કહે કાંઈ
વિદ્ય થશે, કાઠી મુખ કોણુ કયમ હશે, કોને હરખ કોને શોક; પેર પેર બોલેછે લોક
વર તદ્દતીએ તોરણુ ગયો; સામુને તે ઉલટ થયો પુંબણુ નાતની રીતે કરી, બેશી
માહારે કન્યા વરી; ઉલટબેર વીતી છે રાત, ઉઝ્યો રવી થયો પ્રભાત; વિષ્ણુદેહીઆ
બહુ, આશીવાદ દે છે સહુ.

દોહરા—સહુ સજ્જન શું બોલીઆ, પોતે વિક્રમરાય; લોક કોઠી છે વજરની
ચોરી રચો તે માંહ. ભુત પ્રેત વ્યંતર વીધી, જક્ષ ક્રીનર કહેવાય ડાકયણુશાકયણુ
શીકાતરી, દ્રષ્ટ તેની નવ થાય કનક કળશ ચોરી રચી સવળી સોભાસાર; જગન
કરો ત્યાં જગતો ઉપર ધૃત નીરધાર વર કન્યા માંહી બે જણાં તેનાં માતને તાત;
એક વીપ્ર માંહે દેહિયો, વેદ શાસ્ત્ર વિદ્વાત. ધડ લોહનોછે દરશાજી, પેમવા વસમી
વાટ; પ્રવેશ નહિ જ્યાં પવનનો, વીકટ ઘણો એ ઘાટ. તરવરી જોદ્ર પાછળ રહ્યા,
સત ગાઉ મુધી જાણુ; ધરી ખડગ દારે રહે વીક્રમવીર મુજાણુ ધરયું ધ્યાન વૈત-
ળનુ, ખડગ કોયલું હાથ બેઠા વીક્રમ બારીએ, સમરી હરશીધ માત. પેહેલું મંગળ
વરતીયું, બીજું ત્રીજું હોય; લખ્યું જે લેલાટમાં; ટાળી શકે ન કોય; ચોથું મંગળ
વરતતે જાયો વિદ્યાત્રાય લાગે; અંદરવે ચીત્રામણુ, આલેખ્યો તે વાઘ; શારદુલ નવ
હાથનો મોહોટી જેની મુછ; વિકરાળ દાદ કકડાવતો, શીર ઉપર છે પુંછ; દીકોસ
જીવન દુરરતિ, દીધી ધશીને પોટ; વર ઉપર ટૂટી પડ્યો, કરી કારમી ચોટહાહુકાર
સવળે થયો, વિક્રમ આવ્યો શરણુ; વાઘ અલોપજ થઈ ગયો તે વર પામ્યો મરણુ
પ્રહાર કોઠીને પેશીએ તોએ ના મેલે મ્રત્ય; જોતાં હરખ સમી ગયો; તેવેળાએ તરત
ચીત્રામણુ જોઈશું; રાજાએ ઘસીઆ હાથ; મુખ ફીટીને દુખ થયું સોડાતુરસહુ સાથ,
માત તાત મુરછા થયા પ્રગટયો સહુને સોક, વર્ણ અદાર વ્યાકુળ થઈ ત્રાહ ત્રાહ
કરે લોક જેવો હરખ ઓછવ હતો, જેવો ફેલ્યો તો રંગ, સ્વેત શામે થઈ ગયું,
મનુષ્ય થયાં મન ભંગ પોહોર એક સહુ કળકળકા, જેની જેવિ પ્રીત વીપ્ર કહે
વેગે કરો મનુશાચારી રીત. અગ્નિ દાઢ દો એહને, આણો હઠડાધીર. વિવિધવાત
લોકે કહિ, નરખે વિક્રમ વિર. છપો—કો કહે આવ્યો તાવ કો કહે પ્રીછી વળીયો;
કો કહે કરડ્યો નાગ; કો કહે વાસીવસીઓ; કો કહે વાંક્યો રાગ, કો કહે મારીમુંક
કો કહે લાગ્યું પાપ, એમ લોકો પડીઆ ભુક; ઈશ્વર માથે લે નહી, જગત તણામ-
હીમા જુઓ; સામળભટ કહે શાક્ષી એ માત આવેનિશ્ચે મુઓ. ચોપાઈ—મુઆં કોઈ

નવ આવે ઘેર, પરીવાર કેહે કરો એ પેર; સમશાન લલીતાએ, અગ્નિદાઘ એને દીજીએ; હો કહે રાંકને આવ્યું ધન, તો કયમ જીવે એનો તન; રતન રાંકને છાજે સાચુ ન કોહોતો મહારા સમ, કો કહે એતો ભોળો બ્રહ્મ; કો કહે એનાં કુડાં કરમ, રાજ ના આપત એવડું ધન, તો એતો નવ મરતો તન. જો ભુવન નાવત ભુવાળ, તો જીવત બ્રાહ્મણને બાળ; તેડયો રાય બ્રાહ્મણ હારીયો, વિક્રમે પિપ્ર મારીયો; એહ આપડો બ્રાહ્મણ રાંક; એવંડો વિક્રમનો છે વાંક; ઉડળમાં કયમ આવે આમ, વેળમાં કયમ ચાલે નામ અગ્નિમાં કેમ ભાથ ભરાય; સાગરને કયમ નરથી તરાય. મેરૂં માંથે કયમ ઉપાડે, અપગો કયમ આકાશે ચડે, અહિ કયમ લેવાએમણી એ અલખત પામ્યો અતી ઘણી; રાંક હાથ રતન કેમ રહે, કુડા લોક તે કુડા કહે; હાલે જીભ તે પીંપળ પાત, તે રાજ સાંભળે છે કાન. એ ચક્રમી બ્રાહ્મણ આપ, બ્રહ્મહત્યા રાજને થાય, એમ બોલના વાગે બાણ, છાંના છાંની વટે છે વાણ. કો કહે એ સતવાદી ભુપ, રામચંદ્ર સરીખુ રૂપ; એતો હત્યા આપે આપિ, પાપી બ્રાહ્મણ કેરૂં પાપ; શું મુખ લેઈ રાજ ઘેર જશે, કો કહે કાંઈ અનરથ થશે; બહુ મુખે વાતો સાંભળી પુરપત રહ્યો પરજળી; શોક મનથી છોડીયો, સખ કોઈએ બાંધવા માંડીયો. ચિઠ્ઠરમશેને વીચાર્યું મન, તજ્યું આપ નિંદ્રા જળ અન્ન; ધીક્ક ધીક્ક એ મહારો અવતાર, ધીક્ક ધીક્ક સુત ભંડાર. ધીક્ક ધીક્ક જીવિત ધીક્ક એ રાજ, હવે પ્રાણ રાખું કુણ કાજ; પરદુઃખભંજન નામજ ગયું હવે મુજ હઠવિત શું રહ્યું, બાળકને સજીવન કરૂં નહીતર હું સાથે મરૂં; હીમત ન મુકુ ઘાલું હાણુ, ઈશ્વર કરે જો મારૂં કામ; રાજએ જોડયા બે હાથ; બોલ્યો તેના સજ્જન સાથ. પુત્ર સુપો મને રૂડી પેર, સુખે બેસો તમારે ઘેર વચન પ્રમાણ મહારૂં કીજીએ, હું કહું તે કરવા દીજીએ; કોઈ બોલ્યો રૂડો રૂખી. મહારાજ કાં થાઓ દુઃખી; તે તો આપી રૂડી જગ, અમ અપરાધિનું અભાગ્ય; તે તો વાળ્યો આડો આંક. કરમ અમારા કેરો વાંક, મહારાજ મોહોટા દાતાર એમ લગ્યુ કરમે કીરતાર; તમે જાઓ ઉઠેશી દેશ કાં દુઃખ પામે છો નરેશ. રાજ દુખ કરો એ તાજ, રામવત ચલાવો રાજ હવે અમો રહીશું નહીં બાહાર; પ્રાણ તજીશું નરને નાર સાચો પુત્ર તણો છે શોક, બીજું મેલેયું દે છે લોક, ધારણ આપી ધીર, બોલ્યો રાજ વિક્રમવીર, તમે મનના તજો ઉચાટ, વરશ એકની જુવો વાટ; પેટ ચીરી કરતુરી ભરી મલરવજીત શુભ કીયા કરી કાષ્ટ પેટીમાં રૂની જળ તેમાં તે પોહાડ્યો બાળ; દીધું તાણું જતને કરી, ઉપર મોહાર પોતાની ધરી, એક સહસ્ર મુકયા રખવાળ, સાચવજો પેટી એ બાળ, એક વરશમાં ન આવું અમો, ત્યારે પેટી છોડજો તમે; પછે હોય જો કુળનો ધર્મ; તમે તમારૂં કરજો કર્મ. પોતાના ધંડીત પ્રધાન, ઘેર વજાવ્યા દેઈ માન; રાજ ચલાવજો રામજ તણું, પ્રજા સુખ

પામે જેમ ઘણું; એક વરશે અમે આવશું મંત્ર સજ્જનનો લાવશું, આસોપાલવ જુગતે ઝાડ, પેટી બાંધી તેડતી ડાળ; વળાવ્યા સહોદર સર્વ, તે વાતે મનથી મેલ્યો ગર્વ. સહાવ્રતનું કર્યું ત્યાં કામ, બાંધી ધન તે ઠામ દોહરા—જીવાડુ જીવોતાહરો, મુછી છે એની દેહ, સજ્જન થાશે સવછરે જેમ દુધે વુઠે મેહ હરશીધી પ્રતાપથી થાસે પુરણ કામ; મહાકાળેશ્વર મહાદેવજી કરશે રૂઠા કામ. ચોપાઇ—રાજ પુર્વપંથે જાય, જ્યાં છે જાહાંનવી ગંગાય; તરણ તરણ ત્રીલોકજ તણી, ત્યાં ચાલ્યો ઉજ્જણી ધણી. કામ થસે તો દુધે મેદ, નહીતર ત્યાં જઈ પાર દેહ. સદગતી મુક્તી મારગ મુખ, ના કહેવી પડશે નહી મુખ; એમ કહી ચાલ્યો રાજન, હકડે હરશીધ કેરૂં ધ્યાન; ફરતે ફરતે દીન બહુ થયા, અંધાર વનમાં રાજ ગયા, ઉજ્જણાળ અગનીની ઝાળ થાય ખરા મધ્યાનજ ડાળ; અણવણ પાગ તરપાતુર નીર; કામળ કાયાશુદ્ધ શરીર. એક વડ મોટા ગંભીર, ત્યાં જાં જાં બોટો વીકરમવીર; તે વડ હેડળ મોટો રાફ; ત્યાંથી નીહળ્યો મણીધર સાપ; તે રાજ એ દીકો દ્રષ્ટ, ત્યારે મનમાં પામ્યો કષ્ટ; આ વીખધર રસે બે આપ, પરડે પ્રાણ ને જાય પાપ. એમ કહી ચાલ્યો જેટલે, કઉ તક એક થયું તંત્રલે; તંદ સર્પ ને વાચા થઈ, વીકરમ આગળ વાણી કહી; ભાઈપંથી તું ઉભો રહે, મુખ દુખ કેરી વાતો કહે, ઈશ્વર આણુ રમી નહી અમો, મુખે પાસ બેસોજી તમે; દુઃખની વાત કહેવા આવીયો, ત્યારે તું પંથે ચાલીયો. મેં તો કપરા ખાધા સમ, માહારી પાસે ન બેશો કયમ, મુખ્યું વચન તે સર્પજ તણું રાજ અચરત પામ્યો ઘણું; દુખ સાંભળીને ઉભો રહ્યો, એક બોલ અધિપતે કહ્યો. કેહેરે ભાઈ તાહરે શું દુખ, ઈશ્વર તાહારી ભાગે ભુખ; શું તાહરે હળીદ્ર ઘણું, પલ્લુકર વું પુત્રજ તણું; શાસરવાત્તા કરવા દીકરી, કે લીધું કોણે ધન હરી. કે કવાગાંતહરાં વહાણ, કે દેશપતી ભાગે છે હાણ; કે માથે લેવી છે મોટ, કે વહેપારમાં આવીખોટ ઉતાવળો થઈ દુખ કહે મન; જગત માત મુખ કરસે તુને, કહે નાગ મારાકરનના ભાગ, મહારા દહમાં પ્રગટયો રોગ અગ્નિ ઝાળ ઉઠે છે અંગ, રહેવું ન ગમે, કોને સંગ, લક્ષ વીછીની વેદના જેમ; રાત દીવસ અગ્નિ છે તેમ; મહા રોગ પ્રગટયો છે આપ; પુર્વ જન્મનાં પ્રગટયાં પાપ. પાપે રોગ પેદા થાય છે, પુન્યે સઘળાં દુખજાય છે, તેહ તાહારી હું ભાગું ખાંત, એક વડી બેસો એકાંત, દાવાનળ સરખું છે દુખ માટે મુજનેકર તું મુખ વડો આણસ દીસે વિવેક. તુજને પ્રશ્ન પુછું છું એક, દુખ ભંજન છે સાહસ ધીર, કાને સાંભળ્યું વિકરમવીર, ઉજ્જણી નગરીનું રાજ નીત પ્રતે કરે છે કાજ; કહે તે સાચું છે કે જુડ, બેસ ગમે તો કે ઉડ, એહ સદેહ પુછું છું તુને, જાણો તેવું કહેજે શુતં; વિકરમનાં સહુ કરે વખાણ, તે સાચુ કે જુડું જાણ, માહાર દુઃખ ભાગે કહેવાય, વખાણ સાચાં કેવાં થાય, દુખભંજન ખોટો કે ખરો જેવું જાણો તેવું ઉચરો. દોહરો—વાત મુણી વીરમે ધયો, પોતે વીકરમ રાય દુઃખ

ભાગ્યે વીણ નાગનુ, માર્ગ કેમ જવાય, કહે પંથી તુ નાગ મુખ, તાહારા છે-
હમાં દુખ, તે વીકરમથી કયમ થશે, સેહેજ વાતમાં મુખ. મુખ શું વધતું વીકરમ
કરે, કે શું ઓપડ પાય, જત્ર મત્ર અઉપધી, તેથી કયમ મુખ થાય, નાગ
કહે પંથી મુખો, વીકરમમાં વીધા હોય, નોળી કર્મ નરપત લહે, કળી શકે ન
હી કોય, બોહોતેર કોડા નવ નાડીઓ. અમરૂત વીખના જેહ, મહીમા તે મહિષ
ત લહે, તુજને કહુ છું તેહ બીરદ રાખે જે બોલનો પ્રીતે રાખે પાસ, મુખ
થાયે સંક્ષેપમાં, આપે ઉદરે વાસ, પ્રીતે રાખે પેટમાં અમરત કોડા બ્યાંહ, તે
મુખ થાય શરીરમાં, એકઅરૂધ ક્ષણ માંહ. રોગ વધે તે રાયને આખર પામે
મરત્ય. માહારો રોગ તે નીસરે, તે વેળાએ તરત, મળવા ઉપર મનકરે શરીર માંહે
સાપ, એવો કુણ અભાગીઓ, અતી દુઃખ પામે આપ. ઉંઘ વેચી ઉભગરો; કુણકરે
એ કામપરદુઃખભંજન લોક કહે વિકરમનરનું નામ ભુખ્યો તરશો કો ભાટજનકે
કોઈ ભીશુક જન; અન્ન અપાવે તેહને, મેળવ મનાવે મન કોડ પુરે કવીયો તણા, તે
ગુણ ગાથા ગાય; કારતી લહેર સમુદ્રની; દહો દશાએ જય ભાગે દુખ કયમ ભુપતી
માગી કયમ લે મોત, ગરજુ ઘેલો જાણવો, જેવો બાળે બોત. દુહ વાલો મહા મુને
રણમાં વસુધું રાંક એને કયમ અળખામળો, વખત આડો આક. ચોપાઈ-રાજ
બોલ્યો કહે મુજ કામ, નરપતી વીકરમ મારૂ નામ, દુઃખભંજન દાતા તે, અમો, જે
ગમે તે માગો તમાં: રહ્યો નાગ એહવું સાંભળી વીપ્રીત વાત કુડી મનકળી; કહુ
તુજને કેટલુંએ કથી, હું વિકરમને આળખતો નથી; પ્રગટપારખું તેહનું મુખે, ના
અક્ષર બોલે નહી મુખે. અહંકાર ઉપર નહિહેત, ના અક્ષર ભણી નહી નેટ ડીકડાગ
કરે છે તું દીલમાં જાણું છું હું મહારા મનની પુરે હામ, મહારે મન તે વિકરમ ના-
મ; વીકરમ હોય તે પુરે આશ, આપે ઉદર મધે વાસ. વચન સાંભળી રાજ
રહ્યો, અદકો ઉલટ મનમાં થયો, મહિપતં વીકાર્યું મુખ, પેશ ભાઈ જે થાયે મુખ,
તહારે મન રૂડું ભાવશે, કાયા શા કામે આવશે, પંચમાલુત મળમુતર ભાર, અસ્થિર
ઉપર શો અહંકાર, એ બે મનમાં હરખ્યા આપ; વીકરમ ઉદરે પેડો સાપ; દેવાં-
શીની અમરૂત દેહ; રહ્યો નાગ મુખ પામી તેહ; સર્પતણો તો સોકજ ટળ્યો. રાજ
પુર્વ પંથે પળ્યો; દીન ઊપર દિન વાહિ ગયો, રાજ ઉદરે રોગજ થયો. વીખનુ રૂપ
તે વીખની જાળ, કાયામાં જઈ બેઠો કાળ; અંગે વ્યાધી, વ્યાધી ઘણી, દુખ પામ્યો
જિજ્ઞેષી ઘણી, દેહનાં ચૈતન સર્વ ટળ્યાં; વધ્યું ઊદરને અસ્તજ ગળ્યાં; ગયું વાત
તેજ રૂપને રંગ, કષ્ટ થયો કાયાનો અંગ મહાભયાનક રૂપણી દેહ, નયણે ચાલેજળ
જેજ મેહ, ન પચે અંત ન ભાવે નીર, સ્થિર થયું તે શીત શરીર. વેદના તે લક્ષ
વીંછી તણી, તેથી વ્યાધી રાજને ઘણી; તોયે રાજ પંથે જય, આવ્યો સહાસ્રલિ
નગ્રી માંય પડ્યો વાટમાં અંગ બેવડું, થયું ઊદર ગોળી જેવડું; ચઝૂટા વચે પડ્યો

છે ધણું, મીઠ્યા નેત્ર હલાવે ચણું નગ્રવાસી મળીયા લોક. દેખી રાચને પામ્યા શોક, તે નથીનો કે એક ભુપ, મહેંદ્રવશ તે નામ સ્વરૂપ, સદાવ્રતિનું રાજ તે કરેત્યાં આણુ વિકરમની ફરે; સેવકે જઈને કીધું જાણુ, મહેંદ્રવશ શું બોલ્યા વાણુ; કે એક પંથી આવી અડચો, દેહ રોગમાં છે તે પડ્યો. અંગ બધું તે પીળું થયું, ચૈતનજ્ઞાનદેહમાંથી ગયું; પડ્યો આવરદા પુરો કરે, મુઝ્યા હશે કે વાણુ મરે. તેણું રાજ સાંભળી રહ્યો, પ્રતિજિતર પાછો નવ કહ્યો; તે રાજને બે દીકરી, કુંવારી નથી તે વરી; નવ સત વરશ નાની સાર, મોટીને થયાં છે બાર; નથી પુત્રી રાજનિ દેહ. લાડકવાઈ બેટી બેચ; નાની અતિ સુંદર રૂપ. જીવ થકી બહાલી છે ભુપ. મુણી વાત પંથીની જેટલે કુંવરી બે તેડી તેટલે; બેહુ તણા ને ઝાલ્યો હાથ. પીતાકહે પુત્રીને વાત, બસો ઊછરંગે સાચુ કહો. જેણું જેના મનમાં લહો; સાચી વાતનો દંડજ માફ, કહો આપકે કરમી આપ. આપ કરમી કુંવરી હોય જેહ, મારી પાસે બસો તેહ; આપ કરમી જેહોય રંગ, તે આવી બેસો ઊછરંગ. મોટી કન્યા કહેછે આજ, હુતો આપ કરમી મહારાજ આપને કરમે રાજજ કડું નવનવા શણગારજ ધરું. જે બેઠાએ તે તમે આપશો, ફેડે કામે પ-રણાવશો; હુંતો એવી જાણું વાત, મારે કર્મ તે માહરો તાત. વડી કન્યાએ વાણી જે કહી. હેત કરી ઊછરંગે રહી, લક્ષ કરોડ વરાં કહુ આપ; મારે કર્મ તે મારો આપ.

દોહરા-બોલી નહાની બેટડી, સાંભળ ઘેલા આપ, તાહરું કર્મ તે તુજ કને માહાર કર્મ તે આપ. સહુને કરમે કરી, વશ વરને છે લોક; સુખ દુઃખ પામે છે કર્મથી, ડહાપણ હરખને શોક, મન અહંકાર મુરખ કરે; મુજથી સઘળું થાય; તેતો જુહુ જાણુને; આપ કર્મથી ખાય, પિતા અલખ મુકે ધણી, કર્મહીણ હોય પુત્ર; ધનવીનાના તે રહે, ભીખ માગતા પુત્ર. પીતા હોય અભાગીઓ, તાલેવંત હોય તન; હાથી ઘોડે તે ચડે આપે સદાવ્રત અંન. ચોપાઈ-કરમ રંક રીધ પામે રાજ, કરમે, દુઃખદારી દ્રતા જ; ચઢીરાય સાંભળતાં રીશ, પગની જવાળા લાગી શીશ વનીતા બોલી જેહ વચન ચડી રીશ ખીજ્યો રાજન; વળી પુછું બચારજ વાર, તેનો તે જિતર એ ઠાર. બોલ સાંભળ્યો બેટી તણો, કરોધે રાજ ભરાણો; તેડ્યા સેવક કહે રાય; પંથી પડીયો ચજિટા માંય. તેને લાવો વેગે કરી, પરણાવો નહાની દીકરી, બેડિ કર્મ એશું ભોગવે. રાજરીધી કેવી ભોગવે, મારી બેડા લોપે આણુ; માજે કડું હું તેના પ્રાણુ; બ-જર સેવક આવિયા, પંથી તેડી લાવીયા. રોગી પંથી પડ્યો તો જેહ. રાજસમીયે આણ્યો તેહ, ઊહર મોહોડું વિકરાળ સ્વરૂપ; તેદેખીને હરખ્યો ભુપ. વીપ્ર તેડીને આજ્ઞા દીધ. ગુરૂજ કામ કરો તે સીધ; કહે આરોપા વરમાળ, રોગીને પરણાવી બાળ. ઊ-જડ આપ્યો રહેવા કામ. આમાં કર્મ શું કરશે કામ; કહે કુંવરી સાંભરે તાત, કર્મ તણિ નવવાત, મે પરણ્યો તે ધથ્વર એહ, શેવા કડું મન આણિ નેહ; ઘડિ એક લા-ખેણો લાવ, હું નાર એ નરપત નાવ મારાં કર્મ બે ફડાં હશે, રોગિ મટીને રાજ

થશે; એણે કહી આવી નીજ ઘેર, પીયુનાં શેવા માંડી પેર. મહિપત કોયનો ન હોય
મિત્ર પછી કાગ તો નોહે પવિત્ર, વિક્રમને નહિ શુદ્ધ કે સાન; નહી દેહમાં ચૈતન કે
જ્ઞાન; પાત્ર ઉષણોઠકથી ભરયું, કંથ શરીરે મરહન કર્યું; કરી શુધ કાયા તે તણી,
મુખ પામ્યા ધણીયાણી ધણી; નિંદા આવી નદણે વહી, એટલે જામ નીશા એક ગદ્ય
બળે દીપક તેણે ઠાર, સન્મુખ આવી બેઠી નાર; મનુષ્ય નાનું બીજું નહીં કોય, એટલે
એક ત્યાં કૌતક હોય. વિકરમ મુખ વિકાશી આપ, નીકળ્યો પેટ થકી તે સાપ; અરધો
મુખમાં અરધો બહાર, તે નીરખ્યો રાજની નાર, સ્ત્રી અચરત પામી જેટલે. બીજે
સર્પ દીકા તેટલે; વરહરમાંથી આવ્યો એક, બીજે ઉદરે નાગવિવેક; પરસ પેરે બેઠી ની-
રખીયા, પનંગ હૈડામાં હરખીયા; વાતો કરવા માંડી મન, બાહ્યા નાગ ધરનો અનુમાન

દોહરા—ધરનો સાપજ બોલીયો, ઉદરની પ્રત્યે વાણ; વિકરમને દુઃખ દે ધણું,
મુરખણે તું અજાણ. રાજ વિકરમરતનએ, પરદુઃખ ભંજન હાર; મારી નાંખે શહેજ
માં; કટ ઘેલા ગુમાર. કરોડ બ્રહ્મહત્યા થકી, કરેછે કુકુકાજ; પરદુઃખ ભંજન ગુણકર્મ
વીકરમસેન મહારાજ. તું જીવીને શું કરીશ. પાપ કરીશ તું પુર; એ સત્યવાદી
સોહામણો, નારાયણ તું નુર. નિકળ ઉદરએના થકી; જે માને મુજ વાત; રાજ દુઃખ
પામે ધણું. એતો માહાઉતપાત, બીજે બોલ્યો દીસશું, ઉદર તણાજે નાગ; જામારગતું
તાહરે; નથી. વઢવાનો લાગ, ચડ્યો બોલે મુખમાં હરે, મેં વરત્યું તારું મન તું નથી એ બોલતો
બોલે તાહરું ધન. લક્ષ્મી તુજ હેડળ ધણી; જ્યાં રહે છે હરવાસ, તે છાંડી જ દર વિશે;
તારે શાની આશ; ધન દેતો નથી કાઢવા. રેહે ઉદર નીશ દિશ; મળે તાહરો ભોમીયો,
તોડી નાંખે શીશ. આણી તેલ ઉનું કરે, રેડે તુજ દર માંહી; છો ધન અનગળ
નિકળે, જે છે તુજ દર માંહી; કોઈ પાસે હોય તો શીખવું, અને રેડાવું તલ માંહેથી
લક્ષ્મી નીકળે, મળે એ રૂડો મેલ; ધરનો સર્પજ બોલીયો; આણી મનમાં દાઝ, નથી
વેદ તુજને મળ્યો, ત્યાંહાં મુધી તું ગાજ; આણે કડવિ કોણશ, તક સંગાથે પાય,
કટકા થઈ તું નિસરે, ભવની ભાવટ જાય. કામ તે ઘડી એક તું તક કોચકી તરત,
પાય તો પાજે કરે, પીધેથી પામે મર્ત. જાય જાતે એવડે પ્રગટ કરેછે છીદ્ર, તે તો
દુખ પામે ધણું; ભાગ્યનિધી જે ભદ્ર.

ચોપદ—માંહે માંહે વઢીયા નાગ, તે તો સ્ત્રી એ જોયો લાગ, એકનાહારી તે દરમાં
ગયો, એક ઊદરે ઠેકાણે થયો, એમ કરતે થયો પ્રભાત, સ્ત્રીએ વીચારીવાત, ઓળાળ્યો
રાજ રૂડી પેર, ઓપડ બેનાં કાઢ્યાં ઘેર, શ્રવણે મુણ્યું તું જેટલું. સ્ત્રીએ તરત કર્યું
તેટલું; રેડ્યું તેલ તાતુ તે તણું; કહાડ્યું ધન અનગળ ધણું, પછે કર્યું જે આપડ
નેટ, રેચ લાગ્યો પુરદર પેટ; રાજનો તો રોગજ ગયો, સહજ વાતમાં મુખીયો થયો
શુધ કર્યું તે ને શરીર, વીશ્રામ પામ્યો વીક્રમવિર; કટકે કટકે નીકળ્યો સાપ. અધિક
મુખ તે પામ્યો આપ, નેત્ર ઊઘાડી બેયું દ્રષ્ટ, કયાથી સરવે ગયું કષ્ટ; પાસે બેઠી

દીકી નાર, જ્યેષ્ઠનવંતીરૂપ અપાર કર મીડળ ચુડાવરમાળ. કંકર દોરો હાથે ભાળ, સદામ્રતભંગ કરે માહર; હુમખનવ જોઉ તાહર; તું તો સ્ત્રી તે કોણજ તણી, પુછે એમ નવનોધણી; કંથ તાહરાનું કહે તું નામ, મુજ સાથે શું તાહરે કામ; એકાંત સેજ્યા બેઠી કયમ. સાચું ન કહે તો મહારા સમ.

દોહરા—નારી બોલી તેહશું બેઠીને બે હાથ. માંડીને પુર્વ કથા કહી, સ્વામી ને સાથ, મહેન્દ્રવછની દીકરી, પુછો પિતાએ મર્મ; કોડવારને લલવશા, મેં વખાણ્યું કર્મ, કર્મ વખાણ કર્યા થકી. દિધું કન્યાદાન; સેવાકારણસજ થઈ, દોજ મુજને માન. રાજ્ય સનમુખ હું હતી, પોહોડયાતા તમેરાય; નાગનીજ ઉદરથકી, વળી ધરથી નીકળ્યા એક, માંહામાંહે તે વઢયા, વચન તણાવીવેક; કહ્યું એક એકનું મેં કર્યું તુરતજ રેડ્યું તેલ. ધન આગળ કહાડીયું, મહાલક્ષ્મી વત મેલ કરવી આણી કો-ચલી, પાંધ તકસ પ્રિત. રનંગ તો કટકા થયો, રૂડીએતો રીત, નાગ નામ ઓળખાવિયું, ધર્મ ધોરધર વિર; મારે કરમે હું વરી, વડહથ વિક્રમ વિર. એ હકીકત માહરી, દીન રાવળીદાસ; દો આજ્ઞા મસ્તક ધરું, ખરે ખરી એ વાત.

ઓપાધ—ફટફટરે નમેરિ નાર, કીધો અન્યાય તેં અપરંપાર; ધરમાંતો હતો જે સાપ દુખ સાપનું જાણિ આપ, તેને શા માટે મારીયો. હું જાણી હારીયો, બીજાએ ઉઠેરે રાખીયો, નારી તેં મારી નાંખીયો. પરદુઃખ ભંજન મારૂ નામ; તે મિથ્યા કરે એ કામ. કામ વળસાડ્યું તેં માહરું, મુખ નવ જોઈું હું તાહરું. નાગ તણા કટકા ધર્યું, પાણી પખાળીને શુદ્ધ કર્યા; બીજે તેવથી બાળ્યો તેહ, તેને કંડીયે ગાલ્યા જેહ, બે રહે તુતો વાંશીએ; હું કાવડ લેઈ જઈ કાશીએ નાગને જઈ પધરાવું ગંગ, પછે સમરપુ મારૂ અંગ, એમ કહી નીકળીયા રાય, કરગરી કામની કેડે થાય, પરદુઃખભંજન છો મહારાજ મુજરંકની રાખા લાજ, મુલ ખરીદ દાસી તાહરી, તમારી ગત તેવી માહારિ; તાહરે બીજી શીછે આથ, દેહ સમરપુ સ્વામી સાથ. કાંઈક પ્રતાપે કહી માહારાજ રાજ વિક્રમને વરી પરલોકોની પુરો છો આશ મુજને તે કેમ કરો નારાજ. મુકી જશોપંથ પ્રમાણ. તો નિસ્ચે છાંડું હું પ્રાણ, તેહ-ત્યાં બેસે તમ શીશ, દુભામે ઉમીયાપતકશિ ગંગા માંહે પાડશું દેહ, તો તે દુધે ઉઠયા મેહ. જન્મ મરણ જોખમ દાખીએ, મુક્તિપદાર્થ તો પામીએ, હીન બોલકામનીએ કહ્યા દેવ રૂપને આ વિદ્યા. દોહરા—કાવડગ્રહીને કામની, કાંડગ્રહીનેકથ, પોહોરરાત રહી પાછલી, પળીયાં પ્રોઠે પંથ એટલે એક આવિનાગણિ, ગાય માટેરે ભાગ. બીહી-શનહી તું બાળકી, બેશી કરી આ કામ, પંથી પુછુ તુજને, માહરે તાહરું કામ. તુજ સખો તુજ જેવો, તાહરિ શોભા મુત્ર; વિક્રમ નામ તેણે કહું, પેઠ ઊતારે પુત્ર. પેઠ ઊતારો પુત્ર પેઠ રોગ તે પુત્રને, અગ્નિ ઊડતો અંગ; તેડી ખસે મુખ કહી રાખ્યો સંગ હું તો તેની આવડી તે તો મારો તન; એવા પંથી છો તમે, પ્રહી-

પત રહે. મન. તે સુખીએ કે દુખીએ, કે વ્રત જીવત હોય; પંથી બીએ કે તમો, મળી ન શકે કોય. સાચું ન કહો મુજને, બ્રહ્મહત્યાદિક પાપએહ સમમાહારે શીરે, બેશું ફરીને સાપ.

દોહરા—ગુણપત લાગ્યો તેહને પાગ, જઈ બેઠો બેડી તે જાગ; જે હકીતથઈતી જથા, કહી માંડી તે કર્મજ કથા. હું તો માઈ સતહારીયો, તાહરો પુત્ર અમો મારીયો; નાગણ કહે નારી તારો વાંક, એમ લખ્યો વિધાતા આંક. તમથી થાય તો કરો એક વસ્ત, એક કટકો જડે બે અસ્ત; અસ્ત તણી આપે કરડી, તો શુદ્ધ જીવાડુ અઘડી. અંજન સજીવન છે મુજ પાસ, જડે તો પોહોંચે આશ; કેહે વિકરમ સાંભળરે વાત, માંડીને કેહે મુજને વાત, એતો મુજને અચરત અડયું, અંજન સજીવન કયાંથી જડયું; કેટલાક જણ જીવે તમ હાથ. સાચું બોલો માહારી માત. દોહરા—નાગ કહે નરપત સુણો, પીયેર માઈ પાતાળ માતાને મળવા ગઈ, કોઈક સંભવ કાળ; ત્રણ માસ હું ત્યાંહાં રહિ પીતા બોલ્યો તુજ પેર; પ્રથવીથી પાતાળમાં, નાવિશમારે ઘેર. ભરતખંડની ભુમીમાં, આવે બેસે પાસ; નાગ લોકના નરપતિ, સદા આવે છે વાસ. માત માગુ મુજ માવડી કહી પીતાને વાત; પુત્રી મુજને કયાંહાં મળે એ તો વિપરીત વાત કુશળખેમ કેમ જણિયે. ક્યારે બેઉ મુખ એમકહિને આંમુલયાં, દેહમાં પામ્યા દુઃખ પિતા માહા પ્રસન્ન થયો, સાસવાસો સાથ; ત્રણ જણ જીવે તેટલું અમર આપ્યું હાર. ધણીધણીયાણિ, દીકરો, મુખે સજીવન થાઓ, ભરત તણી ચીંતા નહીં, મંદિર મલપતા જાઓ. અંજનની એક દાખડી, પરડી રૂડી પેર, માત પિતાને હું મળી, વળગીઆવી ઘેર. એ પ્રકારે સંઘર્યું, કરવા રૂડુ કાજ અસ્ત પામું બે કકટો મુત જીવાડુઆજ. ચોપાઈ—વિનતા બોલ મન માંહે વસ્યો, હેત ધણેથી રાજ હસ્યો; તું મોટો બોલી માત, સાંભળ માહારા દુખની વાત શિકાર કારણ હું તો ગયો, વિપ્ર મંદીરમાં વાસો રહ્યો; તેને ઘેર આંવ્યો તો તન; દીડી વિધાતા મેં તે દન. પુછી પાર મેં લીધો તરત, જાણ્યું મેં બાળકનું મર્ત. ઉપાય ક્રીધા મેં તો કરોડ. પાડી હરણ સાથે હોડ. માહારો શ્રમતે મિથ્યા થયો, જીવ તે બ્રહ્માણુનો ગયો, મમતા કરી બાંધ્યો બારણે, નિકળ્યો છું હું તેને કારણે. જાતોતો હું ગંગાતીરસમ પર્વનો યાંહાં શરીર. એટલે હું આંવ્યો વડ હેડ, તાહારો પુત્ર મેં રાખ્યો પેટ. ઉદર વાંધ્યો ને રણમાં પડ્યો, આ ચતુરાન હાથે ચડ્યો; કામની કામ કર્યું છે જેહ, મેં તો માંડીને કહ્યું તેહ. જે કાંઈ તમને મુજે માત તે રૂડી કહો મુજને વાત; કેહે નાગણ સાંભળ નરપતી, તાહારી રૂડી રેખા રતિ. આ અવ્રત અંજન માહારું, જેમકામથાયે તાહરે તમે પ્રમાર્થ દહાડી કરો, વણુમોતેશામટેમરો. નાગપુત્રીની થઈ હાણ. મહારેતો ત જવાહેપાણ, અવ્રતરાખી હું શું કરું, પુત્ર વિભેગે નિશચેમરું. સોપ્યું અવ્રતરાખને હાથ. સ્નેહ કર્યો સજીવને સાથ. ત્યારે રાજહરખ્યામન, જીવાડ્યો નાગણીનો તન; માતા પુત્રદીકા

જ્યાહરે, આનંદ અતી પામી તાહરે. રાજને દીધી આશીશ, પ્રસન્ન હજે ઉમીયાને ધરી, રાજ કહે દુખ હોયે દેહ, પેશ પેટમાં આણી નેહ. અન્નતથી સજીવન થયે, રોંગ ભોગ હતો તે ગયો; જુહાર કરીને આલ્યો રાય; સદાવ્રતી નચીનો રાય. હેત પ્રીતને ઉલટભેર, આવ્યો ધન કહાડયું તે ઘેર; ધન પાછું ધરણીમાં ધરયું, જેમ પહેલું હતું તેમ કરયું; તેલ થકી પામ્યો તો મરત; તે સજીવન કીધો તરત. કોડાએ ન રાખી પાસ, સંતોખ્યો બીજે તે સાપ બરહ નામ તણું રાખીયું, તે દુનીયા મધે દાખીયું, તેની આશીશ લઈને વહયો, મહીપત પહોંદે પથે પડયો; વિપ્ર પેટી બાંધી છે જ્યાંય, પોતે રાય પધાર્યા ત્યાંહ. રાણી પરાણી પોતાની સાથ; અન્નત જોર હેતે છે હાથ, રાત સમે એક કૌતક હોય, તેનો અન્ય નજાણે કોય; ગામ લોકમાં જાણજ થયું, દેશ બધાનું દુખજ ગયું. રાણાને તેડીને આવીયો ભુપ સોને મન ભાવીયો; પુન્યકાળે પ્રોઢે પ્રભાત, વીશ્વ બધામાં ચાલી વાત પેટી બાંધી ગયો તો જેહ, મહારાજ રાજ આવ્યા છે તેહ. સજીવન વિદ્યા પાસે હશે; બાળક બ્રાહ્મણ તો જીવશે. ઘેરઘેરને ઠામોઠામ, જે વા આવ્યું બધું ગામ; વધામણી આવીને અંદે, નીશાન ગાજેને ગડગડે જેજેકાર જગતમાંથયો; કલ્પવ્રક્ષ કવીઓએ કહયો; મોટાનાં માનજ મોટીયો; પેટી સહીત બાળક છોડયો; ભુપતીએ નવ ભાગી ભરાંત, શીશ સનીધ ગયા એકાંત; અન્નત અંજન નિર્મળ મળી, મૃત્યુઘાતની મુછાં વળી; ત્રીલોકનાથ તેને તડીયો, આળસમરડી ઉઠીયો. પુરપતિ કેરા પ્રણમ્યા પાગ, આલવી અન્નત કેરી આગ, શીવપ્રતાપ સજીવન કીધ, લાખેણા જશ એને લીધ. દોહરા-માત પીતા તે વીપ્રનાં, દીધીતે આશીશ; તેજ વધો ત્રીલોકમાં, જેમ ઊતરાયન દીશ. સતગામ લખી આપીયા ત્રાંબા કેરેપત્ર; એ ગામનો તુ અધીપતિ, શીર સોહાવ્યું છત્ર. રાણીજે રાજ તણી. તે રાણીનો તન; ભાટ ચારણ કવિએ કહીએ કહી, વિખાણી વિક્રમવાત. તમે પુછયું તું પુત્રીને, ધજ બાંધીને ધર્મ; તેણે વિખાણ્યું હતું જે પોતા કેરું કર્મ, માહું લાગ્યું તે તુને, જુહો કીધો જોગ; તે પરણાવી પુરૂષને; ગઊરવ જેને રોગ, તે મહારાજ રાજેશ્વરી, ધરમ ધોર ધર ધીર; ઈંદ્રઅધીકા થયા વિક્રમજી વડવિર હરખ સમુદ્ર ઊલટયો; રાણી રહીત તે રાય પગલે પાયે લાગતાં, જમાવ મળવા જાય; સમુદ્ર વહેમહીમા લહયો. માંડયો માંડયો સઘળો મર્મ. તે કુંવરિ અસતાર, ભુપ હજે જીતખાંડનો દેવાંશિ દાતાર. વર પામિ વિક્રમ; પ્રગટ થયું પોહોહું પુન્ય ઇકાનેર પરિયા; ન રહિ એકે નુન્ય. ધન ગોત્રજ ગુણનિધી, ધન પરિવાર ભરપુર; ધન વિકરમવરનેવરિ; નારાયણનું નુર. પાળે પગલે પરવરયો બાંધી પોતે હોય; હાંતે તરણુ લેધને. સસરા શ્રીમુખ સાથ, કાલાવાલા કોટિયા પ્રણામ કરિ બહુ ઘેર; જમાત્ર જોડે કન્યા તેડિ લાવો ઘેર દુંહલી વાગ્યાં દેવનાં હેતુ જનને હરખ, રોમિ પડયો તે વાટમાં, તે વિકરમજી વરખ રિતભાત । પ્રતે કરિ પુરણુ મન પ્રસન્ન. દેશ બધામાં દાખીયું, દેવતાઈ દર્શન; સજ્જન સાથ સંતોખીયાં, ભોજન કિધું ગામ;

હસ્તી ઘોડા પાલખી,દશ કોટીદીધા દામ,જેમ જેવો હર્ષ અમને થયો,તેવો તમનેહો
ય; શાખ લખાવો શાસ્ત્રમાં. ગાંજી ન શકે કોય. ભુપ મળ્યા ભરતખંડના,કર્યા અ-
ધીપતી આપ; તિલક કર્યું ત્યાં ત્રિવિધે,છત્રપતિની છાપ.કોટી કહ્યાણ તાહરથજે
એવી દે આશીશ પુરપતી પ્રસન્ન હજે, આઘ ઉમાપત ઈશ, રાણી તેડી રાજવી,
આવ્યા ઉજ્જેણી આપ;જેજેકાર જુગમાં થયો,તે પુન્ય તણો પ્રતાપ,પ્રધાન આદેપુર
સહુ, ઝાઝા કરી જતન; વેહેપારીએ વધાવીયા.રૂડો પુષ્પ રતન.પ્રૌઢ પ્રમાર્થ બાણ-
જે પ્રૌઢે સઉથી પુન્ય પુન્યવાત જેને વશી, તેને શાની નુન્ય.વાસો રહયાતે વીપ્ર
ધેર, એક રાત એક ભ્રમ; તેટલા માટે એટલું, કર્યું નવખંડ કામ; પુત્ર જીવાર્યો
વીપ્રનો,ઉદ્ધરમાં લીધો સાપ; રોગ ટાળ્યો તે પનંગ તણો, એવો બળીઓઆપ.ની-
તનીત એ નવનવાં, સત સહસ્ત્રધા લાખ;પુરાણ લખ્યા પંડીતે;શાસ્ત્રપુરેશાખ;થયો
નથી ને થાય નહિ;વિક્રમ કેરી જોડ; અહરણુઅવની કરી;લેંકી જીત્યોહોય,કાંઈય
કાં નીચ જન, કાં રાજ રંક; કરો પુન્ય પરમારથી;એહ આલોકકી આંડ. પુન્યજ
શ વાંચો ધાંગા. પુન્ય પુત્રપરીવાર; પુન્ય હોય પ્રાક્રમી, અલખત અપ્રમપાર ખેડ
કરો લક્ષ કોટીધા. સીંચો પાણી બહુરીજ;તેણે અર્થ સંરે નહી.જેવાવે જહીં બીજ
સંસ્કૃતમાંથી શોધિયું, પ્રાકૃત ક્રીધું પુર; ભોજ પ્રખંધ ભરતખંડમાં નારાયણનું
નુર. કહે પુતળી ભોજ મુણ,રૂડો છો તમે રાય. એવાં એ પ્રાક્રમ કરો. ધરો સિદ્ધા-
સન પાય. વાચ્યા જે ચુકે નહીં,બોલ્યા પાળે બોલ તેવા થાઓ તો પગ ધરો, તોળી
જુઓ મન તોલ, ગુજરદેશ ગરૂધો ધાંગા, વેગનપુરમાં વાશ,શ્રીગોડ માળવી વીપ્ર
શુભ, કહે કવી સામળદાસ સેવક શ્રીસારદા તણો, બ્રાહ્મણ કેરો ભક્ત, કીંકણ સહુ
કવીઓ તણો,જશ વખાણે જક્ત,પુરણ કહું પરમારથી સારદા દાખી બુધ;અની-
ગત એનો લાં, સાચ જુઠ કે શુધ; એમ કહીને પુતળી,આપે ગઈ આકાશ;ઓતા
વક્તા સમજતા કહે કવીતા કરજોડ; સામળભટ કહે બોલજે જયજય શ્રી રણછોડ.

વારતા ૩ જી કમલ્લની.

ધન્યદા નામની ત્રીજી પુતળી બોલે છે તે વારતા રાજ ભોજ સાંભળેછે.

ચોપાધ—શ્રી મુખ સેતુ સારદા એકલદયણ તું અરબહા;અમરતકેરીતુંખાણ
મુજને આપો રૂડી વાણ. દોહરો—સીંહાસન બત્રીશાની, કહું કથા કરજોડ શ્રોતાવક્તા
સમજજો;કોઈ ન દેસો ખોડ.ચોપાધ—દુઃદાળો દુઃખભંજન દેવ સુરસનકાદીકરેનીત
શેવ. દોહરો—કમળ તનયા કરમહયો, કમળમુખ કણ્ણા ક્રીધ, કમળની વાતકોડે
કહું, જે હૈવ વરદાનજ દીધ;આવકની શોભા ધણી. ત્રણલોકનું તત્વ,મહીમામોટા
મેશરી, સકળ ધર્મનું સત્વ, જેનાં વેદાંતની, કોટીક છુટે કર્મ; ભવસાગર સેજે તરે,
ધારણુ એવો ધર્મ, ધર્મ અર્થને મોક્ષપદ. ન્યાટવટક શાવટ નેકતરણુ તારણુત્રીલો

કનું વારતા માંહે વીવેક મન વીમાસ્યું મહીવટતી, ભોજરાયદ્વધીર, ગંગોદક અણાવીયા, નીરમળ રૂંડાં નીર; શુભ સિદ્ધાસન શુધ કર્યું, લાખેણા ચંદન લીધ; પંચ પ્રદક્ષણા કરી, મન ખેસાવાકીધ. દાન દીધાં બહુ દેવને, માગણ પામ્યા માન; ભોજન નત્ત કરાવીયું; પ્રીતે વહેંચ્યા પાન. મુહુત મુળે અર્કનું. લીધો લાખેણો લાગ. આજ્ઞા માગી ઇશાની, પરડવા માંડ્યો પાગ. પાય મ ધરેરે પુરપતી, ખેડે મુખ નહી થાય; એ આસનછે ઇંદ્રનું ખેસે વિક્રમરાય, હાયક દાનમાં સકળ વાત સમેત; ખેસે એ આસને હૈરે હરીશુ હેત. પ્રાણ આપ પર કારણે. પરદુખથી દાડે દેહ; વીપ્રનેગો વારે ચડે નારાયણપરનેહ. વપુ વહાલુ તે નવ કરે, ન કરે એ ધરમુત્ર; શુભપરમાર થ સરવન, પેટ તણો જેમ પુત્ર ભોજ કહે ભલું કહયું, સહેજ ચડાવ્યું શીશ મહીમા વિકરમ રાયનો, કહોતો આરાધુ ઇશ; કેવાં એણે પુન્યકરયાં કેવાં દીધાં દાન; પ્રાકરમ પરમાર્થ કરયાં, માગણ પામ્યાં માન, ધન્યદા કહે. છે ધન્ય તુ; ધન્ય એ સર્વ સભાય વીખાણ કરૂં વીકરમ તણાં, વાણી વટે વંચાય; થયો નહીં થાએ નહીરં જીત રૂડો રાય મહીમા એનો કહું, પછે પરડ તું પાય. ચોપાઈ-ધન્યદાકહે છે રાજ ધન્ય, પુરવજન્મ નું પ્રગટયું પુન્ય; ગુરૂવા પુરૂષતણા ગુણ ગાડિ, ધરમાં ખેડો ગંગા નાડિ, ધન્યદાધન્ય મારગ ઉચરે ધરણીપત હદધામાં ધરે નય ઉજેણી અતી અનુપ, ભારે વિકરમસરખો ભુપ, ગુણસાગર ગુણવતો ઘણો, સહોદર પરનારી તણો. એક સમે મોટા મહારાજ, ગયા આપ મરગયાને કાજ. સત્ય સેના પોતાનિ સાગ. આયુધ અનુપમ લીધાં હાથ. દીધી વરાહ ઉપર દોટ, ચાતમા ચાહે કરવા ચોટ; ઘણાક કાળથી નાહારી ગયો, મહીપત તેની કેડ થયો વનમાંહેથી સેનાપતિ મળ્યા મહીપતને કોઈ નવ મળ્યા; વાઘ સિંહ ભયાનક વન; એકલો પોતે રાજન, વાઘવરૂદીસે વિકરાળ; જોજન એક વનકેરા ઝાડ. તરૂંવર દીસે બહુ જોડે, હાંડી શકાયું ન ઘોડે; એવે તે ઠેકાણેન રહ્યો; ભુપતવનમાં ભલો થયો; ટાઢ તડકાને ભુંડી ભુખ, દેવાંશી પામ્યો બહુ દુખ; કોએક કારમો દીડો કુપ, ભાવ થકી ત્યાં ખેડા ભુપ. હાથ પગ ધોયા છે ટળી; દીનદયામણો દીડો વર્ણી દેહે દુરખળછે જેહ, ખેડી જીવેછે, તેહધણાદિવસથી કુવે અડ્યો, તે વિક્રમની દ્રષ્ટે પડ્યો પાસેના કુપમાં છે નીર, વીકરમસેન આવ્યા ત્યાંહાં વીર; દેખુકો માનવદેવ, શુભ પ્રકારે કરૂં સર્વ; પુછીને લઈ એના પાર, વળતો એનો 'કરૂં વીચાર. ભલે જક્ષ ક્રીતર કે ભુત, અધીક જોગી કે અબધુત, સાચા કે જુઠા છો સીલ, રાજ પ્રજા કે રાખો શીલ; રાજ રહયિત કે રંક ઉત્તર આપો આડે અંક, સહેજ મારગ ખેડાછો મુખી. રામણા દિસોછો દુઃખ; શા માટે અહીં ખેશી રહ્યા, શા માટે દુરખળ દેહ થયા; નીરમળતમારૂં શું કહી નામ, ઠરી રહ્યા છો આણે ઠામ છો ભીક્ષુક કે આપે ભુપ, કયમ લાંઘોછો ઉંડે કુપ; વસ્તિ છાંડી વનમાં વશ્યા, કષ્ટ ઘણાં કાયામાં કસ્યાં ટાહાડ તાપ વિમાસણ ઘણી, ધન પુછે નગરીનોઘણી; ખરી વાતથી મન ખોલીએ, માહારા સમ સાચુ બાલીએ.

દોહરા—વચન સાંભળી રાયનાં, ચઢી વણેરી રીસ; જ્વાળા પ્રગટી પગથકી,
જઘને બેઠી શીશ; દીલની વાત જે દુખ તણી. રીશ ન કરીએ રાય; અધીક ભાર
જય આપણે ગાંઠ ન છેડે કોય. બળહીણ કરીએ બાપડા, રંદ થઇ કહે વાત; દુખ
કોથી ભાગે નહી, એનો મહા ઉતપાત. તું જ મારગ તાલે, અંતર નહી ઉચાટ; કામે
આવ્યા તે કરે; જ્યાં તમારી વાટ, ચોપાઈ દેખે તેનો પુછે કામ, મોહદોષામુખ તેનું
નામ; લુટાયા દેખી જ્યાં વાટ, શાળા તે કહીએ શા માટ; દુરબળ દેખી પુછે દુખ,
અપવાશીને પુછે જુખ; મરતગને ધર પુછે શોક, તેનું નામ પાડ્યો તે ટોક; કોટી
જનને પુછે પાપ; પુત્ર ગુણકાને પુછે બાપ, ગાંડા આગળ કરે પારશી અંધ આગળ
ધરે આરસીબેહરા આગળ વાજાં વાય, મુગાને કહે ગાણુ ગાય, બમીર આગળ ગાયે
ગીત વાત સાથે કરજે પ્રીત, અદાતાની કીરતી કર, દેખા દેખી જળમાં તરે;
તરકર સાથે કરે વહેપાર અમુરને પુછે આચાર: પંડીત આગળ કરે પાખંડ.,
દીવાનના દેવા બંધ દાંડ, સામ સંગાથે હોને દરે, ઉજડ ખંડમાં જઘ વસે. બોલે
શીશ સાથે સાચ; રંદ તોંગા જે નેરલ તાજ; વ્યભીચારીનો આંગ વિશ્વાસ, રાગે
વહેર જ્યાં વશે વાગ. કોયણને દેખાં હામ; આણસુને પુછે જેમ કામ; રસે નાગને
પુછે ઝેર, પીતા હાળનારને પુછે વહેર. ખંડ રોગીને પુછે દુઃખ, સાધુને પુછે જે સુખ
હડકના હાલે એપડ કરે, તેના અર્થ એકે ના સરે, ગઈ વાત વીમાશણ કરશે. જળ
પીતાં જે હડહડ હસસે; મારગ ભતાં ખાણું ખાય, હથીયાર વને જે ધાટે જાય; રાંક
ઉપર રાખે જે રીશ; શતરને જે નામે શીશ; કરે પટલાઈને ભાળે થાય; રાંકાઈ વિપ્રની
કરવા જાય; વીધા ભળી આણે અહંકાર. ત્રથા શીર માંથે લે ભાર; લાભ વિના
માંથે લે દોષ. દહાડી ઉઠી પુછે જોશ. મોટા માણસની સાથે વહેર. પારકી રાઠ
લેઇ આવે ધર, વાત કરત પણ તેડયા જાય, બાલો નહી ને પાડયા થાય. અન્યાની
અકલ આડીયા, ચતુરાઈ કરે આડીયા. ખુનિનિ વધારે વાત, જુદે સન્યાશી કેરી
જાત, નદે જે પોતાની જાત, વીખાણુ કરે પોતાની વાત, ધનુરવા દિને પુછે ગર્થ,
વિશ્વાશીનો ન શરે અર્થ. ગુરુવિના ન ભાંગે વિદ્યાય, નીરમળ જનની કરે નીંદાય
ચોર સાથે મળે જે ચીત. વાવરે જુગટા માંહે વિત દેવથી ખરચે જે દામ; રૂડી વેળા
ન ભજે રામ પ્રતાપ કરે ન પુન્ય. શાણુ પણ તેનું તે શુન્ય; વિવાહ કરી પુછે વર,
પાણી પીને પુછે વર, લુટાયાકેંડ પુછે ડર, ખરા એટલા નો જાણો ખર. પરનારી શું
કરે જે પ્રીત, ચાલ ચાલે રાંડની રીત. કરે વગર વીચોર ડામ, બુઢને ધીર જે દામ,
આપી વસ્ત સાંભળે આપ, વણ વાંકે જે ખાય થાપ; વણુ જાણ્યો રાખે વીધાસ સ-
હુમાને સોનીના સાચ, અહાં સાંધે કરે જે આળ, આગળથી સજે દેવાળ. ધારાળાની
રાખે ધીર, વાવરે જે કો અનગળ નીર, કોપીવજની જાણ સાચ. એટલા પંથ અજ-
ણ્યો જાય રાબના આણે આશંક, ધરના છીંદ્રનો કહે જે અંક, પ્રમાણે કરે જે પંચ

જતણું, આગ વીખાણ કરે જે ઘણું, ટાઢીનું ન રાખે તોલ, બોલે સભામાં ખરડક બોલ;જે કો દુલે કવીતા કવી.ભુડી રીત કાઢે નીત્ય નવી;શત્રુની પ્રસંસા;કરેપુણ જે પરદેશે ધરે: બ્રાહ્મણ સાથે જીતે જૈર, ઘણું તેમાં અધાઈ ધાર, મુકે શુભ પામો જે હામ, મોટો મુરખ તેનું નામ.

દોહરા-જેકોદુઃખ ભાગી શકે.હોયસમર્થ સર્મ,તેને કહીએ કરગરી,મન મેલીને મર્મ, મુખ મરે દુખ સાંભળી, પાયો ઉપગંતો ધાય; બોલી કરે અધ્યની માર્ગ આલ્યો જાય. તું જ ભારગ તાહારે વધતો હોય જે વાટ;પ્રીત પરઠવા આવ્યો, અધરી ડિચાટ. સુખીયા દુખીયા સો યાગે; મોટે શો વીચાર;દુખભંજન થઈ હાખવં; વેદરૂપ હાતાર. જાણે વીકરમસન જાણ્યો, કે વીકરમનો બાપ;વડુઆ હોય વીકરમ તણો, કે તે વિકરમ આપ, હોંશ કરે વિક્રમ તણી, પરદુખભંજન નામ; અરથ સરે નહી તાહરો કર તું તાઈ કામ વાણિ સાંભળી વીકરમે વદીયો વડહથ વીર, આશ દિધી અદકી ઘણી દીધી ધારણધીર આસનાવાસના અદકી કરી. મુસ્તક મુક્યા હાથ,પાસે બેઠો પ્રીતથી.સ્નેહ કર્યો તેહ સાથ.તજે રીશ કારણ કહો,મટોમનનો શોક દુઃખ ન ભાગુ તાહરું,તિર્થત્રત મુજ કોક.હેતે દુખી હડહડહસ્યો,માન્યોતારો મર્મ; પાસ બેસાડ્યો પ્રીતશુ હાથ અડાડ્યો કર્મ, દુખભંજન દુનીયા વીશે, ગુણ ઉજેણી ગામ, તું કયાંથી પેદા થયો,કેહેરે તાહરું નામ,નર કોઈએ સરજ્યો નથી, વીક્રમ કેરી જોડ;તે તમથી થાશે નહી શીદ કરો મનકોડ.ચંદ્ર સુરજ અનુઆગડા તે તુજથી કયમ હોય, કામ કર્યા જે જે વિકરમે; ન કરે બીજે કોય.ચોપાઈ-હાથ હુશ મુર્ખને ઘણી, થાવું શાસ્ત્ર છ એનો ઘણી; નીરધન મન થાયે મગન,કરું રાજ સોહીજગના રંક જાણે જે રાજજ કરું, પંગો જાણે જે પર્વત ચડું; વાંઝીયા મન વીચારે વાત મુપત પુત આવે ધર સાત;પાપી જાણે પાવન થાઉ,દુર્બળ કહે અમરત હુ ખાઉ;ઘણો દરીદ્ર કહે ધોરે ચડ.કાયર કેહે સુરામુ વહું અધોજાણે દેખું આંખ, પંગો જાણે પામું પાંખ;વૈતરો જાણે કરંચહેપાર;તંન કર્મ લખ્યો છે ભાર;શામજાણે હાતારજ થજી,મુગો જાણે ગાણું ગાર્ડિ:પાપી જાણે ધારણ ધરું,અભાગી જાણે હસ્તી ચડુ,કીંકર જાણે પેહેરે કડું;હોંશ ઘણેરી સગિને થાય તેતો આળ પંપાળે જાય,નીર ધનના મનોરથ જેમ, કુવાની છાંય કુવામાં તેમ મોહોટા પુરૂશતણાંજે કામ, હોંશ કરે નવ પહોચે હામ,તમારું મન એવું થાય, રામ દુખભંજન કહેવાય. તેતો હોંશ રહે મન ઠેર,જેમ આવ્યા તેમ જાઓ ધર. કહુ તેનો તુજને ઉપાય, જાણે દીધું તેતો ખાય,લખ્યા પ્રમાણે પામે લોક, મનના મનોરથ કરવા ફેક. એશું મન તાહરું પુન્ય પાસ, તે મોટે મુજને શાખાશ, તું જાણે ભાગુ પરદુઃખ ધનધન તાહારી માની કુખ નોતે કાયા કસે; તે નર મોટે મંદીર વશે.બાળે ગામ ધર ખુંચી લહે, તે વગડે વનચર થઈ રહે; ગામ જગાડે પોખે પ્રીત, ગ્રહસ્થ રાજ સહગુણની રીત,

આપ્યું ધન જે પાછુહરે. ભીખ માંગતાં ભુખે મરે. વ્રત વીવેક આચાર, અવતરે દેવાંશી
 દાતાર, અભક્ષાભક્ષ જે ભક્ષણ કરે, શ્વાનયોની માંતે અવતરે; તીર્થ કરતાં કાયા પડે હસ્તી
 ઘોડે મુખ પાડે ચોડે; દેહે સંત સાધુને માર, ગરધ વચઈ ઉપાડે, ભાર, જે આપેડગ લાટા પીચો,
 ભંડાર ભર્યો આપે કોઠીયો; જે બ્રહ્મ નીંદામાં રહે ગર્ક, તે નિચચ ડાળવેઠે નર્ક; દે છે
 દેવ ઋષીને દુખ; તે ભુંડી વંઠે છે ભુખ જ્ઞાન ગોટીતે શાસ્ત્રજ સૂણે, પઢે વેદ તેચારે
 ભણે; પુસ્તક ન દે બાળે પુરાણ, તે નર મુર્ખ પ્રઉઠા પહાણ; કન્યાદાન જુગતે જોગવે
 તે પદમની નારી ભોગવે; લુટે શણગાર સોહાસણના; વણાતે સ્વામી શંખણીયો તણા
 વેવિશાળમાં વધરો કરે, તે જન્મજન્મ કુવારા મરે; દાશી દાન કરે જે કોડ, તે સતિ
 શ્વેરાંભણેની જોડ; જેણે પુજ્યા વિપ્રના ચરણ, મોટા તીર્થમાં પામે મરણ. ધોડો પાડે
 જે ઉપજ કરે, અન પાણી વીના તે મરે; સકળ લોક પર સ્ત્રીને પેર, સુખત તો તેને
 ઘેર; ઘણાક સાધુને ગાંજ્યા, નારી સરજે વાંઝીયા કોધ સહોદર ઉપર કરે, તે
 વાંઝીયો અપુત્રે મરે વીપ્રધેનું ધાયે જુરવા તેનું કોઈ નવ રહે સારવા, ગોવિંદગુણ
 નીચે ગાય જે, ગયા શ્રદ્ધને તેનાં થાય છે, વેવીશાળ ભંગાવે ધણિ. તે પરણે નારી
 શંખણી હુતાશન હોમમાં હોમવી, તેની કીરતી કરે છે ક્વીન્દાતારી દીલ છે જેહના
 કવિ વખાણ કરે તેહના, પર થાપણ પરનારો હરે. નીંધા લોક તેની કરે; આપીદાન
 જે અંન ખાય છે તેની કુખ મુક્તિ જાય છે; ભણે ભણાવે ગાયે ગીત. તેના પ્રોઠ
 પંડીત પ્રીત; ઇશ્વરને નથી જાણતા, છે રોગી મચક માણતા, પરનારી પરપુરૂષ શું
 મળે, તે તો કંથ સંગાયે ગળે વ્યભીચાર અદકી થાય છે, તે નારયો નીસરી જાય
 છે; વડ પીપળા વઢાવે જેહ, ખોડા ટુંકા વડલા તોહ; વવરાવે વ્રક્ષ જ ઘણાં, સદા-
 વ્રત ચાલે તે તણાં; પારકુ સુખ દેખી જે બળે, તેંતો અધોર પથે પળે. પરદુઃખે
 દાઢે છે દેહ, નર ઉપર સહુને નેહ ભુખ્યા તરશ્યાની વારે ધાય છે, અમરત મેવા
 તે ખાય છે, ગામ જમાડતાં જે કરે ભંગ ખદરોગી તેના દેહ અંગ તપ જપ ગુણ
 તે ઇશ્વરના ગણે, તેને ખારણે ઘોડા હણુહણે ભુંડી વાતમાં ભાવે ભળે, તેંતો કણકીવશ
 કા દળે; કરોડ વાર કહું શું કથી, અધીક આશું ઇશ્વર નથી; જે કરે તે ભોગવે
 સહી, આપે તેણું પામે આહિં; ખણે ભોમ્ય તેંતો જઈ પંડ. હાણ વરધ ચટાવી ચોડે
 જે કો જેવાં કારજ કરે, તેવે હામે તે અવતરે, હોંશ ઘણેરી સહુને થાય તેંતો આલ
 પંખાળ જાય, નીરધનના મનોરથ, જેમ કુંવાની છાંય કુવામાં તેમ, માહોટા પુરૂષ
 તણાંજે કામ, દુષ્મન થકી નવ પોહોચે હામ, તાહાઈ મન પણ એણું થાય, નામ
 દુખભંજન કહેવાયે, તે હુંશ રહેશે ઠેરની ઠેર, જેમ આવ્યા તેમ જાઓ ઘેર.
 કરો હુંશ તે સર્વે વ્યર્થ. એથી ન સરે તાહરો અર્થ, માહારી ભાગતી હોયે ભુખ,
 તો તો કહું તમ આગળ દુઃખ હવડાની કહું એક વાત, સાંભળ વાતને થશે ઉચાટ
 માટે તુજને શાની ચંત, જને ભાઈતું તારે પંથ; તેણે મન મુકીને મામ, પ્રકાશકર-

યું પાતાનું નામ વીરજીત વિકરમ તે અમો, સુખ દુખ મનથી કહો તમો, ભાણુ
 દુખ મનાયું મન, ત્યાર પછી લેવું જળ અન;મીથ્યા ન કરે મહારી વાણુ,આધ-
 શકતની તે વાતે આણુ;તહાઈ કામ મુજથી નવ થાય,તો મહારે નવ ધરવી કાય;
 ધારણુ તેને દીધી ધીર, ઓળખ્યા સાથે વિક્રમવીર; ઓળખ્યા અંગ તણું એધાણુ
 સાથો એ વિક્રમ મુજાણુ;સાચુભોલુછું સર્વથા,મહારા કર્મ કરે કહું કયા;તારાપુર
 પાટણુના ગય, જશવંતદેહ તે મુજ પીતાય; અજીત દેહ તે મહાઈ નામ કરે કુંબર
 પદ્મીનું કામ આંહાણુ એક નીત્યે આવતો,નૌતમવાત કથા લાવતો;કથા એક દિવ-
 સની મુણીમે મારા દીલમાં ઘણી;પૃથ્વીની પ્રદક્ષણ કરે,જનુની જરે નવઅવતરે,
 અડસઠ તીર. જેથી વળે,રઘુપતજી તેને મળે;જે પૃથ્વીની પ્રદક્ષણ દ્રાવ જમ બન-
 ચકનાકર નહિ કોપ;એવું પવિત્રવીપરે વાંચીયું;સાચું મારે દલ સાંચીયું;વપુમાંઉ-
 પન્યાતો વેરાગ,તેથી વૈભવ પ્રધાત્યાગ,ભોળાનાથ રૂડીયામાં ભજી,પંથપળાયો અસ્તે
 સજી;માત પીતાને ના કહી વાત,છાનો નીકળ્યોમાકમરાત,પ્રથવી પ્રદક્ષણ કારણે,
 આળપણે નીકળ્યો બારણે;અરર નીશાએ સમરૂપશ,અહીંઆવ્યા થયાદીન ત્રીસ;
 માસ દીવસને એકજ દન,તે દહાડે આ દીકું વન;લાગી ત્રપાને નેહથી નીર,આવ્યો
 આ કુવાની તીર;મન વલવલતું પાણી માટ. ઘણે દુખે દીકો આ ઘાટ.દાતરા-દીકો
 કુપજ કારમો,ફરતો વીપ્રજ વામ દીડી વડછાયા ભડી ઠરી બેઠો આ હામ;તે દહાડે
 હુતી અષ્ટમી.દિવસ ચરચો ઘડીચાર કમળ ખીલ્યુ એક કારમું.અદભુત રૂપ અપાર;
 ઉંચુહાથએક કુપથી.રાંડીતો જળમાંયકોટી જીભ્યાચેશુંકહુશોભાત કહેવાય;ગદસ
 કમળની પાળડી દીવ્ય કનકવત દે; રંગઅનોપમ જુજુવા શી કહું શોભાતો પ્રેમલ
 ખારી જાતીતો રાંડી નવલીભાત,વગળમાં આવે નહિ, એવી અમુલક જાત;કહ્યા થ-
 ડી કહેવાય નહી,દિઠ તેમ મનાય;દિઠસકિ સુખ ઉગજે,વાણુ દીઠ દુખ થાય;દેવતાને
 દુર્લભ ઘણું લક્ષ્મી લીલા લહે;સર્વ પાંદે દશે નહી,લે નહી કોઈ તેની હેર સહજ
 કમળની પાંખડી,સહુના જુજવારંગ;ત્રીલોકની શોભા તે.જીએ,નાપહાંચેઆસંગ;
 કમળ દીકું તે કારમું,જન્મવા હું સાથ;પ્રચ્છા થઈ એવી મુને જેઆવે મારેહાથ;દુ-
 ર્લભ દર્શનદેવને, કરે હાથ કીરતા;સારંગ મરત્યું પાતળનું સુખ સાગરનું સાર,તે
 દેખી રીઝયો ઘણું જાણું જે લઉં આજ. અડસઠ તિથ સઉં ફળ્યા, સરયું અમારૂં
 કાજ, સ્વર્ગ તણું સુખ શું કહું,શુંકરું ઘણેગ ગરથ; કમળ આવે જે કર વીખે,
 તો સરે અમારો અગ્નિ;ધરના કામને અરથ મોક્ષ,પામે પદારથ ચાર;કમળ જે આવે
 હાથમાં તો પડીયો પોઆર; કર લંચા આધ કરયો, તેમ તેમ પાછું જાય, ખાલી
 હાથ મારા રહ્યા ગળક થયુ જળમાંહ, ઈંદુ પેસે જેમ આમમાં,ખીંદુ ઝળકી જાય;
 કમળ એમ કુવા વીશે;તરત અસોપજ થાય.ચોપાઈ-ખાંત લાગી પુરણુ મન ખરી.
 મેં તો મન પ્રતાપી કરી;એ કમળ હું લેઉં આજ, ન લઉં તો બ્રહ્મહત્યા પાપ;સે-

એમ સમ કીધા મનસાથ, એ કમળ નવ આવ્યું હાથ; મન જાણે કુવેપડી મરું, કયાં જઈ હવે શું કરું પ્રતીજ્ઞાની પીઠે પડ્યો, આ ઠામ હું આવી ચડ્યો રાત સમે તો ઝડે ચડું. ઉઠેકાળે અહીં આવી અડું; હુતો તીર્થવરદ હારીયો વૈરાગ તો વાધે મા-રીઓ; વનકળાહુ મુખમાં નવધરું. કાળખેપની કષ્ટે કરું મા; માહર કમળમાં વળ્યુમન, તળુ મુખ નિદ્રાજળ અન; કાયા એમ ઘણિ કષ્ટમી, એટલે આવી બીજી અષ્ટમી; તારે અંબુજ પેઠા થયું, તે દેખી દુખ મહાર ગયું, કર લાંબો કર્યો જેટલ, અંબજ ગર્ક થયું તેટલે, તે દહાડેથી બેસી રહ્યા ઘણા દીવસ એમ કરતાં ગયા; પંદરમે દિ-વસે જેઉછું, ભુખ તરશ સઘળું ખોઉછું વિભેગ થકી હું ચુકી જઈ, અંબુજથી નવ પલવ થાંઉ, દેવ થકી મને વહાલુ રાજ, તેહ તજ્યું તારથને કાજ; તેહ તીરથને ગયું વીસરી, બુદ્ધ આવી અંબુજમાં ફરી, તે આવે તો પહોંચે આશ. નહિતર દેહનો થાશે નાશ, ટીંડી જાત રજપુતની ઘણી, ટેક ન મુકે પોતા તણી, અન વસ્ર ન હોય ચોરડી તો આંખળો ન થાયે દોરડી; વંઢે સાત દીવસની ભુખ. તોએ મુછ મરડે એ મુખ; દુખ ન કહે કો આગળ પ્રીત, એતો રજપુતાંની રીત; ખાતે ખોખારા અમલ-જ કરે; વરના ડોકરાં ભુખે મરે. ન કરે કોની મીથ્યા શેવ વાધ ક્ષત્રીની એકજ દેવ, ડંક્ષ ન મુકે મનથી મામ, કરે મનમાં ચિતવ્યાં કામ. દેહ જાય પણ ડંખ ન જાય, જાય જીવ નિચો ન થાય. વન નાક માંહે બહુ રીસ અડ્યું રાખે પોતાનું શીશ. મુ-કાતી નથી મેં મામ બેઠો રહ્યું આણે ઠામ. કહી વાત તે સાંભળી કરણ, આડમાં ચોછા દિવસ ત્રણ; રાતને મન લાગી રડ, તે અંબુજ મુજને દેખાડ, વીક્રમ બેઠા સરવે તજી, ભારે કમળ હઠિમાં ભજી. જેઠિકેવું કેવાં વાંન કેવાં પત્ર પાંખડીને પાન. દોહરો—આવ્યોદીન અષ્ટમી તણો હઠિ માંહી હેજ, અંબુજ દિહું અવનવું તર-ણિ તેવું તેજ પાંચ રંગ એક પત્રમાં પાંખડી શહસ્ત્રજ પાન, ન દિહું સાંભળ્યું, વાર કમળનું વાન. કમળ દેખી રીઝ્યો ઘણું, નરપતિનીરમણ નામ, આ રચના કો કારમી; કોઈક દેવનાં કામ સ્વરગ મરણ પાતાળની, શોભા એમાં હોય, બ્રહ્મા વિષ્ણુ વરણ કળી ન શકે કોય. રાજ રીધ નવ નિધ રીંગ, પુત્ર મીત્ર રીધરંગ, એ રચના જે તળીએ; તોય ન આવે પારંગ ગણું દુખીયો મુખ છે, બેઠો કમળને કાજ, એવું તેમાં શું હશે, ગમાવી બેઠો રાજ, એ દુખીયો બહુ ડાહલો એ પાણુ ચ-તુર મુજણ, કમળાને શોભા નિરખતાં, મારો પરવશ પ્રાણ, વૈરાગ્ય આંધ્યા વરખડે સમરી હરસીધ માત. રક્ષા કરજો માનડી ઘોડાનિ ન કરો માત. વરખડે ચોકી વિ-રનિ ફરી રહ્યા તે ઠામ. વર વાધ ને વનચરા લેધ ન શકે કો નામ. ભીડ્યો કાછડો ભુપતી, સમર્યો ઇંદિ વઘતાળ. વરણ દેવ વારે ચંદ્ર તુરત પરવડ પાતાળ, અંતર આવરહા લહે. વેગે પુન્યન વરત. વિશ્વાસ ખરો વિષુ વિખે, માંથે નવ મરત. આ-યુષ ખુટ્યા વણુ ન મરે, પલકમાં પાછી થાય. જવતલ ભાર ન વધે મટે લખ્યા લેખ

લેવાય, માથે ઇષ્ટ જોરાવરી, હરસીદ હાજરા હજુર. આખર પુન્ય પોતે તરે, નરપતનું બહુ નુર મોત થયી જે નવ ડરે, જ્યાંહાં ધારે ત્યાંહાં જાય, વાધસીંહકે રાક્ષસો, ગણે ન લેખા માંય. ચાચર દેવ્યા ગામની હતુ દ્રષ્ટ હરસીધ. માહાકાળેશ્વર માહાસતિ, તેની વાચા સીધ, નીચે મન નરપતી તણું, વિવેક વીચારયું વરત; આયુષ પુર થયા વીના, મેળે ન આવે મરત; એમ લખ્યું હોય કર્મમાં તેતો એમજ થાય; નાકે કો છુટે નહી કાળ અચાનક ખાય; ન ગાડતાં ધરણી હશે, કવચ પેહેરતાં કાળ; વ્યભીચારી નારી હશે જેમ કંદ ખેલાવત ખાળ; મલકારીને પેસતાં, મેળ ન મુકે મોત; આયુષ પુરો રૂંડો જશે, ગોફળ ગોળા હોત, કરણ યુધિષ્ઠર રીધીપતી દીવ્ય દશરથ નર શ્રી રામ; મુવા નથી છે જીવતા, જુગમાં રહ્યાં છે નામ, જશવાળા જે નર મુવા જુગ જુગ જીવ્યાપરાણ; અપજશી જે જીવ્યા અધીક, તે મુવા નીરવાણ હાથી ધોડા ગામ ધન નીજીણ ચક્રે રાજ; જંપાણું માહાજળ વીપે, છે પરદુઃખ ભંજન કાજ એને વાહાલુ કોઈ નથી, રાજ રિધ ધર મુત્ર; વાહાલુ એક પ્રમારથી, જેમ પેટ પોતાનો પુત્ર; હાંહાંહાં દુખીએ કહયું, માંમા ભારે ભુપ; પલવટવાળી પૃથ્વીપતી; પરયો કરમી તે કુપ; ગ્રહ હોય જેના પાધરા, જેને માથે ઇશ; પુન્ય વહાલુ હોય જેહનું, તે પાસે જુગદીશ, પરદુઃખ દેખી દુખ ધરે, પરમુખથી મુખ થાય; સાચી વાત તણો સગો, તેને શીર રધુરાય. અવળુ કરે જે આપથી, શેહેજે સવળુ થાય; અમ્રત થઈ તેને પચે, ઝેર ભયાનક ખાય. ધીરે દામ દેવળને દહાડા પેર; વ્યાજ સહીત વાળી કરિ, આપવા આવે ધેર ઇશ્વર સન્મુખ જેહને, પુન્ય ઉપર વિશ્વાસ, દુર દુખ તેનાં રહે મુખ સમીપે વાસ.

ચોપાઈ—નરપત પડીયો નીરમાં જઈ, ગરજના પતાળે ગઈ; અભય અજીત એ આસન ધીર, નરપત પડ્યો મુઠ ઉઠે નિર, અગ્ની ન ખાળે કામ ન ખાય, ભેદ્યો ભુપ તણો નવ જાય; સીધ સંગ તણી શુભ શેવ, માથે જેનેછે મહાદેવ હજાર હાથનો માથે ધણી તેને પીડા કયમ તણિ; ત્રાશે હરણ જેમ દેખી વાચ, તેમ આપ્યો પાણીએ માગ. રાખ્યાં ભાળ બલાડી તણાં દીડાડીનાં ઈંડાં ઘણા કુજર રાખ્યો નીરમળ નીર, જેને સાહક સ્યામ શરીર, મુઘનવાને તેલે તણ્યો, કરયું શીતોદક તે નવ બળ્યો; મોર્ચ્વજની વેહેરીતિ દેહ, તરત કરીતી સાજી તેહ. પ્રહલાદે મેળવ્યો તો ભુપ, ત્યાં ધરયું નરહરનું રૂપ, ચંદ્રહાસ્યપર ધ્યાન જ ધરી, વીખ ફેડીને વિખીયાકરી; લાખાગ્રહે પાંડવ બળીયા, વિખ મોદિકથી પ્રતિ પાળીયા, સગર તણો ચેલીયો ખાળ રાંધ્યો ખીચડો જીવ્યો તતકાળ. અખીલ પુઠે કીરપા કરી મુકયું ચક્ર છે પાછું ફરી; પંચાળીના પુરયાં ચીર. ભરી સભામાં રાખ્યું નીર. એવા લક્ષ્મી ભગત અનેક; વધાર્યે જશ તે વડો વિવેક, જેને ઇશ્વર અતી રૂઢે દુઃખ નવ પામે રતી, તેર કુપનો લીધો પાર, સઘળી શોભા તેમાં સાર; ગુફા કુ-

પમાં મોહોટો મહેલ, તે આગળ ઈંદ્રાસન સેહેલ; તે ઉઘાડી પેઠા માંહ. નવતમ શોભા દીઠી ત્યાંહ; ફળવાડી ધુલને ફળી, ભાર અઢાર રહ્યા છે મળી, સુંદર એક સરોવર સાર. કમળ ખીલ્યાં છે અપરમપાર; માન સરોવર સરખું વાર, કમળ કાળમા લાખ હજાર વાળું દેવતાઈ વાજત, ગોપ્ય શબ્દ ઘણા ગાજત, છુટે બેહેક કસ્તુરી તણા; શોભા ઈંદ્રાસનની ન મણા બોલે મધુરા હંસ ચક્રોર, મેના પોપટ મધુરા મોર; ચક-વા ચકવિ કલોલ કરંત. હોંશી જનના મન હરંત; છએ રૂતની શોભાજેહએકરતે ખીલી રહી તેહ જોયું કારમું છે કૈલાંશ, એવું સર્વ શોભે અવાસ; દેખી દુખ રાજ નું ગયું, જીવતર સફળ પોતાનું થયું, શોભા જોતો આધો જાય, લય કોનો ન ગણે મનમાંય; કેતકી ચંપક ને જુઈ જાય માલતી મરૂઓ લીંબ લતાય; આસોપાલવ આંબાના વૃક્ષ, વડ પીંપળ દાઢમ ન દ્રાક્ષ; ખારેક ખજૂર અખોડ અનાર, શેતુરશી-તાફળ અપાર, રાયણ બાંધુ કદળી વન, તે ન્યાળી હરખે વહન મીઠા મેવા મંડપ દ્રાક્ષ તડયુખ શોભીત શાખ; આંબડી પીંપળી તળસી વન ત્રમ થયું રા-જનું મન માંહી બેઠી મોહકમ માનની ભરજેખન ભારે ભામની; જેવી શર્હનીશા-ની રાત જીવતિ દીઠી જોખન જાત. હસે રમે ગાયે ગુણ ગીત, પરસ્પરે તાલી લે પ્રી-ત; તે માંહ એક આપે મળી, બીજી સત સહસ્રધા સખી. વનીતા દીઠી રૂપે વડી વિ-ધાતાને હાથે ઘડી; પરનારી સહોદર એહ, નારીસાથ કરે નહીનેહ. સ્નેહ કરે પુત્રી કે બેહેન, એવા છે સતવાદી ચેન પૃથ્વીમાંહે જીવતિ જાત. નાહાની બહેન ને મોહોટી માત; એને કામ છે કમળજ તણું, જોઈને હરખ્યો છે ઘણું. જીવથી વહાલો જચીક જન, મહિમા પુન્ય ઉપર બહુ મન; સહજ સરોવર પાળે ગયો. ભામનીને ભારેભય થયો. પાડીબુમ પડ્યો પોકાર, ધાએરે ચોક્કી કરનાર જોર કરી ધાયા સહુ જોધ, કર આયુદ્ધ ધર્યો મહા કોધ, પ્રોઢ તસ્કર કોણ પેદા થયો, લંપટ લુંટી હરામી લહ્યો; મારમાર કરતા સહુ ધાય. મહીપને સમરી હરશીઠ માય. પ્રત રીત તેણે છાંડીયો. મો-હોકમ માર દેવા માંડ્યો; ધાયો વીર મન રાખી ધિર વિક્રમે સમર્થા વિર પવનવે-ગથી મુઠો સાથ; તીર તીરકશા હથીયારો હામ, લાગી રિસ રઢીયાળી રાઢ, કો કેની ન માને આડ. મચ્યુ જુધ રચીયો રણજંગ શામદ રહી શક્યા નહી સંગ લધુ લા-ઘવી વિદ્યા કરે, ફરે ચક્કર તેમ પુઠે ફરે, દેવિ તર રણમાં ઘણા ઘાવ કો કોને નવ પા-મે દાન. મેરૂસંગે મેહજ પડે, એને અગત આયુદ્ધ અડે; કઈને દાળી પાડ્યા ધરણ, કોઈને પકડી બાદ્યા ચરણ અદ્રષ્ટ વિદ્યાએ આપે રમે, ગુપત વિદ્યાએ વનમાં ભમે; ખેચર વિદ્યાએ કરો જાણ, સકળ જુધ માંહે મુજાણ વૈતાળ સરખો જીવ્યો જાત-ખીજા જાળીઆ એ કુણ માત્ર; છત્રીશ આયુધના જાણે બેઠ ક્ષત્રી માંહી નહી-એહ. જેને આટ શક્તિ સ્વરૂપ, તે કેમ બેઠ્યો જાણે ભુપ. દારૂણ રાઢ તે હામે થઈ, તિથી થંચ કરતાં ગઈ, હોંસીલા હોડે હારીઆ. સામા થયા તે મારીઆ. નાહ

તું નવ લીધું' નામ, અત્યંત જીવં થયું તે ઠામ. રામ રાવણનીજ રાહજી ઘણી તેવી રાહ થઈ તે તણી, જાણે થયું ભારે ભારથ. સંગ્રામે રાજ સમરથ, શીકારવિદ્યા સ્નેહે કરે, દેખી દુશ્મનથી નવરે; કાયર નાહ જે હારીયા, સનમુખ થાય તેને મારીયા પાડી જીવ ગયા સહુ ત્યાંહ. બેઠા ખેલે ચામુંડા જ્યાંહ. આયુદ્ધ નાંખી સર્વે નમ્યો દેખી દુશ્મન તેને દમ્યા; વાર જીવ કરે વિધવિધ, દીસે છે કો સાચો સિદ્ધ, માહા રૂપાળો છે માનવી, નથી જળાતો દેવ દાનવી, અવનવો દિશે છે ઈંદ્ર, જેણે તેજકો મુરજ અંદ્ર. સેવકની વાણી સાંભળી, માતા ગનમાં પોતે રળી, આયુધ કરમાં લીધો દંડ, તેહ ચતુરા ચામુંડ, ભારે ખાણુસ દીઠા ભુપ, રાજ તે રહીયાણુ કેપ મુકી ખારને પરકી પ્રીત, પુછી વાત કેંડી નીત. સાંભળે તું વરહથ વીર તજતે કેમ ન બોળે નીર કેણુ જીવતો આવ્યો અહીં; મારી વાડીના વનમાહી.

દોહરા—દેવ દાનવ આવે નહી. અવન ન લોપે આણુ; તે ન જાય જીવતો, પ રહે પોતે પ્રાણ. શુકન કે અપશુકન હુવા, કે ગ્રહ વાંકા તુજ, આયુષ તુજ આવી રહું મનશા શીધ કહે મુજ; દેવરૂપ છે દીરાંતો, માટે પુછું વાત, નીકર વણુ પુછે ગણુ, કરે તમારી વાત, વીકન કહે વીનતા મુણે અક્કલ તારિ આજ, તાહારે માથે શીંગડુ. જે લોપે નહી લાજ. માથા વીરા હશે તાહરે, હાથ હશે હજાર, તાહારી લાજ લોપે નહિ, એવડો સો છે ભાર. એણું તે પ્રાક્રમ કરયુ, છે તો જીવતિ જાત, અજીત કહાવે છે એકલી, કહો વાણી વીખ્યાત. માનનિ કહે મહીમા કહુ. મોહોટાં ઉમયા માત, ધરણીપત જેનો ધણી, હીમાચળ તેનો તાત, વિશ્વ બાધે વ્યાપી રહ્યા, અકળ સ્વરૂપ અનુપ; કરતા હરતા કરજાનીધી, ભેદે નહિ ભ્રમ ભુપ, ચોરાહ રૂપ ચોખુંડમાં, નીરમળ રૂડાં નામ. સેવકના સંકટ ભાગવા; થીરકરીયા આ ઠામ તારા ત્રીપુરાને તોતળા, વિવિધ માનવેરાધ; બાળા બહુચરાબાળીકા, અખીલ તેજ અજાઈ શારદા શીધવા; રૂટી રામા, રૂપમાઈ, કુંતા કલ્યાણીક કાળીકા, મહાદેવી મહામાઈ, બુદ્ધિ શીધી બહુનીધી હીંગળાજ હરસીધ, આરામુરી અનુરણ વેદી વખાણુ, વિદ્યભ્રમાણી પ્રમેશ્વરી. ગીરતાતરેધરીગોધ; કાત્યાયનીકાક રેલરી. મારતંડરેરોખ, રાધા રૂકમણી રોહીણી, રંનાદેરોખ; રૂપ એક એકપેઆગળી; ભમે ખોળતા ભુપ, જગદંબા જ્યાળામુખી, નંદા આનંદ નામ; ભદ્રા ભામા ભુહરા. સ્થીરતા ઠામોઠામ જ્યંતા મંગળા પીંગળ, કંપના કાવેરી કહેણુ, દુરમાદેવી દાખણી, વટે કવીશ્વર વેણુ, ભરજીત પાવક સીંહણી, કર્તા કર્તા આપ, અમેરાશીછું તેહની, છતે શાસ્ત્રનિ છાપ; નામ ચામડા મહારૂ ઉમીયાજી શીરહાથ પારવતીની સહચરી સાચું કહુ તમ સાથ, જ્યા વીજ્યા નરાકમા, ચામુંડા શુભસાર; કોટાનકોટી છે ઘણી આ ભીંતરએ ચાર; પદપંકજ નીત શેવતા, બાહ્યા કેટલેજ કાળ; એક દિવસ ઉમીયા કહે, અણીઅઠકોવાહાલ, ચારસ્થાળ પોતે રચ્યાં ચારપાંચ એદેશ;

ખાઓ પ્રીઓ ખુશી રહો. મુખ કરો મુવેશ. દેશ દેશ પુર્વજ્યાં, પશ્ચિમ જ્યાંનો કામ
 હક્ષણમાં તુળબ વસે, ઉત્તર બહુચરી નામ; શોભા વિવિધ પ્રકારની, ખાન પાન
 ભરભોગ; જરા મરણને દુખ નહીં, નહીં વ્યાધી નહીં રોગ ખટ રૂત સહા ફળે,
 અંબુજઅહકાંહોય; મહીમા મહાકાળી તણો, ગાંજ ન શકે કોય. ગમતી મોજે મા-
 ભીએ, વીવીધ પ્રકારે વ્રત; આવે કોઈ કપટે કરી, નીસ્થે પામે વ્રત, અચરજ મુજ્યે
 એકછે, જીવતો આવ્યો આપ; ઉતપત કહે તુ તાહરી, કોણ માત કોણ આપ. જુધ
 કરતાં કેમ જીતીયો કેમ ઉગર્યો આદીશ, ઇશ્વર આણ સાચુ કહો, કોણ ઇષ્ટ તુજ
 શીશ. ચોપાઈ—ધરણીપત રાખ મન ધીર વચન પ્રકાશ્યું વીકમવીર; અંબામન
 મુકો આંખળો ઊતપત શેવકની સાંભળો; અધમુરનાયકનો અંશ મરતલોકમાનવ-
 નો વંશ, માળવ મુખ ઉજેણી ગામ, વીરજીત વીકમ માફ નામ ઇષ્ટ ઇશ્વર હરશી-
 દનો હાથ. આગીઓ વીર શોભે મુજ સાથ; મહાકાળેશ્વરને પુજ્યે, તેના જોર થકી
 જીજ્યે પંચડંડ જીત્યાછે ઊર; ત્રીપુરાત્રી તેનો છે તોર પુન્યધરમ રહેછે મુજ પાસ,
 જ્યક વિષ તણો હું દાસ, ગૌધાહણુ સ્ત્રીની વાહારે ચડુ વાટ દેખિ દુશ્મનનો ઘડુ;
 મમત કંર નેને મારીએ; હાથજોડે તેથી હારીએ, તજ્યું રીધ ધર મુત્રને રાજ. આવ્યો છું
 કરવા પરકાજ, કમળ એક અહીં આથી લેશ; દુખીઓ બાહાર બેઠો ત્યાંદેશ; મુજને
 તો નવ બાળે નીર, ભેદી ન શકે પેગંબર પીર, એ હકીકત માહરી ખરી, મુણ
 માતનું મનધરી; એક કમળકરે કારણે આવ્યો છું તાહારે બારણે, પરદુખભંજન કહે
 સહિ નામ; કરવા આવ્યો છું પરકામ આપો કમળ અહીં આંથી એક, ત્યારે અમારો
 રહેશે ટેક નીર જુધ અમારે થશે લાજ ચોટીવાળાની જશે. દોહરો—વનીતા હર-
 ખી વાતથી, ભલે આવ્યો આ કામ. વાટ જોડિ કંઈ દીવસથી. મહારે તમાર કામ;
 દેડિ વધાઈ દાન બહુ, મહીપત મળવા કાજ; વેર ફલ વનિતા કહે, વીકમ આવ્યા
 આજ; મોતીચોક પુરાવિયે, દુધે ઊમર ધોડિ; કુમકુમ છડા દેવરાવીએ, દુખહરીદ્ર
 ખોડિ ખુશ સાગર પછે બોલીયો, રામા એ શી રીત. વાટ જુઓ છો માહરી, કીયા
 દિવસનિ પ્રિત, શી ઓળખાણુછે માહારી, કોણ વચ્યાં તે વાટ; કોણે નામ માહાર
 કહ્યું, વાટ જુઓ શા માટ; ચામુડા કહે ચીત ધરો, રોશ ન કરસોરાજ કારણ પ્રિત
 તણુ કહું, મારે તમાર કાજ; પુજ કરવા નિત્ય જતાં, પાર્વતીને પાસ એક દિવસ
 પ્રસન્ન થયાં. અહકી દિધી આશ કહ્યું હહાહિ નવ આવશો. દુઃખવેઠો છો જાત્ર;
 વરસએક આડ દિવસ, જ્યારે હોય નવરાત્ર; તે હહાડે કરજે પુજન માનશે માફમન
 ચોપાઈ—વચન માતનુ મુસ્તક ધરયું, જેમ કહ્યું હતું તેમ કર્યું નવરાત્રીના
 આવ્યો દિન, અમો ગયાં કરવા પુજન. વાટે જતાં આવ્યું મરણ, એકનાર પડિતી
 ધરણ; મર્ધ દ્રષ્ટ તે ઊપર તર્ત, માનવી પામી દિડિ મરત; ધાવતુતુ એક તેને બાળ,
 રહ્યા ઊભીયા જોવા તતકાળ; નજર નાર ઊપર મેં કરી મુઠ માત જીવે દિકરિ, પેટ

ઉપર મરતીતી તેહ. બાળક બેઠને પ્રગટયો નેહ; તે કુંવરી ઉછરેએ લીધ, કંઠેથી તે
જપર મેં કીધ, એમ કરતાં ગયા કૈલાસ, બાળકી મુકી પારવતી પાસ; સુભટ બે
સામુ બેયું, જન્મ દુઃખ તેનું ખોયું; કોટે કુસુમનો બાલ્યો હાર વાલ્યું બહુરૂપ અપરમ-
પાર, મેં કહ્યું એને શું કરે કયાં રાખુ કે આગળ ધરે. મુજને ઉમીયાએ શીક્ષા દીધ
કંઠેથી બાળ ઉપર કીધ. વરસ તેરની બાળા થશે, તારે એનું દુખજ નશે; વીક્રમા-
જીત ધરણીપતઘણી તેની કીરતી જુગમાં ઘણી; કોઈ સંભવને કારણે, આવી અડ-
શે તે આરણે; તે બાળખ્યાનું એધાણ, પગે પદમ કમળ પ્રમાણ; હશે હીંચણ-
થી હેઠ હાથ, તારે બાળખજે તે નાથ તે શું પ્રીત ઘણી થાપજે એ કન્યા તેને આ-
પજે તે એધાણ તમારાં મળ્યાં, દુઃખ હમારાં તેથી ટળ્યાં, આ ઠામે આવી નવ
શકે ધીરવીર મહાહાતા પખે; તે પુત્રી છે માહારે ઘેર, તુને પ્રણાવું રૂડી પેર મહીપત
કહે સાંભળરેમાત કહું એક સાચી તુને વાત. ઘેર બેઠે વીવા મુજ થાય; રાણી થઈ
રહે મોહોલમાંહે; મોહોલમાં બેઠે જે કોઈ થઈ, તેતો સ્થીર થાવર થઈ રહી. બહાર
નીકળુ પર કારણે, મળે મોહોલ મુજને બારણે; અર્થ ગર્થ કેનારે ઘણી, સકળ
વસ્ત તે દુખીઅ, તણી; નિકળ્યોછું હું કારણ ઘેર, સકળ વસ્તુ તે તેને ઘેર નવ રા-
ખુ નીશાની એક, એવું મારે વરત વીવંક; એવું બેઠને આપજે મુને; આગળથી
એતાવું તુને. વળતા દેશો મુજને શ્રાપ, તેતો હું નહીં લેઉં પાપ; કહેછે ચામુડાસાંભ
ળ ભુપ, રૂડ જે તમારૂં રૂપ. જે તમને ગમે તે કરો માહારા મંદીરમાં પરવરો; એ વાત
ન જાણુ અમો, કહે કન્યા તે કરજે તમો.

દોહરા—વીચાર કરી વીક્રમ કહે, હું આણું તમ સાથ; બીજું કામ મુજ ઉકલે
અંબુજ આવે હાથ, ચતુર ચીંતા કાં કરે; ભુપત રાખ તું ભાર; એક કમળ ઇચ્છા
તમો, એવાં આપુ હજાર, મંદીર લેઈ ગઈ માનનિ, દીધાં આશન માન; લવિંગ
સોપારીએલચી, બીડલેબાસડપાનચોપાઈ—નાહવા કારણ મુકયું નીર, ત્યારેબોલ્યા
વીક્રમ બીર; જ્યાં સુધી ન કરે પર કાજ ત્યાં સુધી તો ભોજન તાજ; એક કમળ
દુખીયાને દેશ, અંત જળ મુખમાં ત્યારે લેશ; કમળ દેખતાં ભુખજ થઈ; વચન ક-
ળ્યું ને સાતા થઈ, રંગભેદ વીહાણી પ્રીત થકી ઉડ્યા પ્રભાત ચંદીએ વિચારયું
મન; ભુપત નવ કરે ભોજન ખોટી એને નવ કાળએ કન્યા સમેત કમળ દીજીએ;
ત્યારે કન્યા બોલી વાણ, સાંભળ વીક્રમ ચતુર મુજાણ; ભલે પધારયા માહારે ઘેર
કહું મારા પરણ્યાની પેર; ઝાઝી સમરણ છેજમુને, માંડી વાત સાચી કહું તુને.
પહેલા જન્મ તણી જે કથા. તમ આગળ પ્રકાસુયથા પરદુઃખ ભંજન તાહારે નામ
તોતો કર એ મારૂં કામ; પરદુઃખ ભંજન જાણુ તુને કહું એ વર પરણાવો મુને; પહેલા
ભવ ઉતપત ઘણિ તે પરણાવો મારોઘણી કરો સર્વથા મારૂં કામ, તો દુઃખ ભંજન
તારૂં નામ.

દોહરો—ભદ્રાવતી નગરી તણો. ભદ્રસેન ભડલુપ;જસ જગતમાં જેહનો રાજ
તેજ રિધ નગ્રશેઠ તે નગ્રનો નાલચંદશા નામ સોળે વરશે સલક્ષણો, કરે નીત રૂઢા
કામ; પ્રાક્રમ પ્રૌઢા તેહના પંચ કરે પ્રમાણ; ભાવ ધણો ભગવાન પર વાડ મુણે
વખાણુ શ્રાવક ધર્મ શીરોમણી તપાગચ્છને ટેક;જીવ દયા પ્રતિપાળ છે, ન્યાવટશા-
વટનેક. પોસ કરે પખવાડીયાં, મુમતી આંધે મુખ લખ પચખાણુ લીસોતરી. દેહે વેઠે
એ દુઃખ પાચમ આઠમ ચૌદશ, કરે વદે મોહોટા વીર પચુશણુ પંથ સાચવે, પીચે
નિત ઉનાં નીર ભાગ્યાંબર ભાવે ભણે, પુજે જતીના જંગ;શ્રાવક ધર્મ એ સાચવે
નહી મનમાં ભોગવૈરાગ મન તેને વરયો પરણે શું થાય, અહ્ય આયુષને અહ્ય
મુખ, કાળ સહુને ખાય ચીરણજીવી કોય નહિ, જીવે શી એ વાણુ ફરિ ફરિ અવતરે
લખચોરાશી ખાણુ, પુજીશ્રી પરીબ્રહ્મને નીરદોષણુ જેનું નામ કાયા પડે કહે કળી પામું
રૂઠો કામ. પીતા દુખ પાચ્યો ધણું, કરી લાંઘણો સાત; પુત્ર આવી પાયે નમ્યો, વળાત
પુછી વાત; શા માટે તમે દુખ ધરો, રૂદન કરો તે કોક તમે કહો તે હું કરું, શીઠ ધરો
છો શોક; પીતા કહે પરણો તમો, મુખ બહુ અમને થાય મોહોટ ધણે તુજ માવડી
પ્રેમે લાગે પાય; વચન આપ્યું તે દીકરે, બહુ સંતોખ્યો આપ, માનની મન વીશેમા,
હારે, તો પરણું હું આપ શોભાસા એક સેહેરમાં તેજ તેની નાર; તેની કન્યા કુમકુમ
વર્તિ. શો શોભાશામાહરા તાત, મહાલક્ષ્મીમંદીર ઘણી અલખક અપરપાર, ખ-
ત્રીશ લક્ષણિ ખેટડી; વર્ષ થયાંતાં બાર; જ્ઞાનવતીને ગુણવંતિ માહરૂપ શ્રાવક ધર્મ
સદાવ્રતી અક્કલ અધીક અનુપ. પીતા કહે પ્રણાવિયે મેં તો કહ્યું મુખ નાય, અહ્ય
આયુષ માનવતણું, સ્થીર નહીકોનીશોવિશં શીયળ સદા કરીશું વાડ વરતસ્વર્ગમા
રંગ મુખ ભોગવું, માનીશું જાણે વ્રત. પીતા કહે નહી પુર્વકુંવરી તાહરૂકામ કલંગ
ચડે મુજ કુળ વિષે નીચ કેવાદશ નામ. મન ગળ્યું પછે માહરૂ પ્રઠી પુરણુ પેર; પર
ણાવિ મને પ્રીતથી નગ્રશેઠને ઘેર ખેજણુ તેવડ તેવડાં જેવાસરખી બેડ; રતિ કામ
સરીખડા, નહી ખાંપણુ નહી ખોડ. જેવાં ઇંદ્રાણી ઇંદ્ર છે, જેવિ રોહિણીને ચંદ્રજેડું
એવું જુગતથી માળીયામોટા ચંદ્ર ભરજેખનમાં ખેજણું ભામનીને ભરથાર, એક
એકને મળ્યા તણો આનંદ અપરમપાર એક એકને દેખી કરે અતી હરખ અતી હીત
એકજ સેજ સુતા તણો નેહ ધણેરો નીત ખાવા પીવા રહેવા તાજુ મુખ તંબોળ; રાગ
રંગરંજી સદાકામની કંથ કલોલ ધરમ પારતાં શ્રાવક તણો, જીવ દયા દીવ્ય દાન;
સાસુ ખોલતા સર્વથા, ગોવીંદના ગુણ ગાન. પોસાળે અમેનીઅ તાં સાંભળતાં સારી
વખાણુ; અપવાસ કર્તા આઠમ દીવસ પોસાપંચમખાણુ પચુશણુનાં પરખાં, ગયા દે-
વને દેહરે દાખ; ભડાંબર ભાવે ભણ્યા જેની શાસ્ત્રજ પુરે શાખ. છપા જેણે જીવ્યો
કામ. ભલો મારગ તે ભાળ્યો. જેણે જીવ્યા કામ, લખચોરાશી ટાળ્યો જેણે જીવ્યો

કામ. શીળવ્રત તેણે સાધ્યાં જેણે જીત્યો કામ. વિશ્વ બધા માંહે વાધ્યા, કામ જેણે જીત્યો, ધર્મ સઘળો તેધારીઓ. કામઅધિકેકો થયો. તે જીતી બાજી હારીઓ જીવ દયા પ્રતીપાળ, જન્મ ધરી નવજાણ્યો, પાપીપુરા પ્રમાણુ ભોગવે નર્કની ખાણો જન્મધરીને ભોગ, ધન તેણે શું કીધું, અમરત જીત્યું આપ, ઝેર હળાહળ પીધું શિળવ્રત સાંધ્યાં નહિ ઘણાક સમજ ઘાટમાં મનુષાદેવ મહા મુલ્ય છે, સામળ કહે નાંખ્યા વાટમાં, શેતરજે શરવ સમેત શીખરનિ જત્ર પાર્શ્વનાથ પુન્ય પ્રિત જે છે પ્રાણુ માત્રા. મુમતિઆંધેલુખ, ઊરનોદક પીવા આપેમુજને ગ્રહેલુ પ્રાણુ, ગુરૂ એ ગુણુ પ્રતાપે જૈન ધરમનિ જોજીવી ભાર ઘણે જે રહે ભર્યા, માળ કહે શિળવ્રત ધર્મ, નર નારી તે તો તર્યા, દોહરો—પ્રતિજ્ઞા કરી પંદમાં મે વિચાર્યું મન અંગ પંદર દિવસ પક્ષઅજવાળીયાં, સ્વામિનો નકરોસંગ આજ્યકી અજવાળીને, વનિતાએ કીધવાત, પરણ્યો જે પતિ માહરો તે માનો જયે બ્રાત જેણે પાળીયાંછે શિરવ્રત, તે-તો પામ્યા ભવપાર એલું જાણિ મેં તજ્યો ભાવેશું ભરથાર પ્રતિજ્ઞા કરી તે પ્રેમદા, પોતે ગઈ પીતાને ઘેર. પછે દેહેરે પતીગયો, પ્રૌઢિ શિ તેનિ પેરસ્વામિએશાસ સાંભળ્યું, કાંમ તજ્યાના કામ. જેણે તજીને તાડણિ, પામ્યા સ્થિરતાકામ. ક'થે કીધીકલ્પના ઇશ્વર આગળ આપ એક પક્ષઅધારીએ પ્રેમદા નિરખુ પાસ, સંગ કરે શામાતણો, કોઢિ થકી તે દિશ, કરે સંગ જે કામનિ તો સત બ્રહ્મહત્યા શિશ, ધારીને નિરખુ નહિ, પંદર દિવસ પચખાણુ. મહાવિર કેરી આગના પુરણુ શાખ પ્રમાણુ.

ચોપાઈ—મન સાથે એ કીધી વાત, કોનિ નવ જાણો ખ્યાન. આપે મનપ્રતિ જ્ઞા કરિ સાસરે આવીછે મુંદરી, જોખનવંતી નરનારીનો અધીકસ્નેહ સાસુ સસરે દિધાં માન, ભોજન કીધાં ચાવ્યાં પાન, નેહ ઘણેથિ નિશા પડિ, ચતુર ચતુરા મે-હેડે ચડિ ધુલ પાથર્યાં મુંદરિ. બરાસ કસ્તુરિ હરખીજેહ, દસદિશે મેલ્યા દિવડા, નરનારિ જરાવંત જીવડા ભોજસામગ્રિ ભાવે ભળે; કનક જોત દિપકનિભળે. જણુ પ્રણુ મ્યો પોતાને પતી રૂપેરંભા રોહીણિ હર્ષ ધણો છે મનમાં હેજ, શામાસુતિ સ્વામિ સૈજ, જેવાપ્રકારછે તરણી, તેથિ ગુણુ સ્વામિમાં ઘણાં હાવભાવ કટાક્ષજ કરિ, ભરપુર જોખનમાંહેભરિ. દોહરો—સ્વામિકહે મુણુમુંદરિ. ચતુરાચતુર મુજાણુ; ભગતિવંત બાણુતુને. પંદરેદિવસ પછખાણુ. કંપન પખવાડિએ કામનિ તાહરિ પુરૂ આશ; આંધવ જોડે બેનડિ, તેમ પોહોડિ રહુ પાસ આનંદ પામિ ઘણું, પીઝીએ કીધું પુન્ય; રૂંદે રિશ કરિ નહી નિમેષ ન રાખિ તુન્ય. પંદર દિવસ પુરણુ થયો, કશનપક્ષ કલ્યાણુ, હરખ્યા ઘણુ હૈડા વીશે શાહાપુત્ર મુજાણુ. મળશે રાતે માનનિ શુભ સ-જેમનનિમમતા માણુશું ભામનિ સાથે ભોગ, ખાનતરતિબશું વીવીધ ભોગ વીલાસ શાહા પુત્ર સેહેજે ગયા પરણિ પ્રેમદા પાસ માન દિધું ઘણું માનની પ્રકરે માનથી; પ્રીત. સ્વામી સજ્યાએ ચડ્યો રંગ ભોગની રિત કામનિ કહે છે કંથ મુણુ, અ-

ધીક પ્રતીજ્ઞા એહ. એક પક્ષ અનુવાળી પંદરદીવસ તું બંધવ હું ખેડેન ચોખાઈ વાડ બોલ વનીતાનો વરયો હેત ધણેથી સ્વામી હસ્યો કામની તેં કરયુ શુભ કામ મમતે રહયું આપણું મામ, હરખ ખેડુના મનમાં હોય, કષ્ટના પામે ખેડમાં કોય. અવતાર ખેડનો એમજ ગયો, નરનારીનો સંગ નવ થયો કોણે નવ જાણી તે વાત, જશવંત ખે મુજાણની જાત. ધર્મ તણી રાખી રીતીયો, જગત બધો તેણે જીત્યો વરસ પંચાણુ પાળી પ્રીત, રૂઢા મારગની રાખિરીત અવસાંનકાળ આવ્યો જ્યાહરે વીજહળ ખુબ થઈ તાહરે, રહ્યો રૂઢેમાં રૂઢો રંગ; સ્વામી સાથે કરૂં હું સંગ વીગત વાતની વીસરી, જીવ ગયો નીસરે નીસરી. મરણ સમે જેવો વીચાર, તેમોટો ત્યાં ધર્મો અવતાર; કૃત અકૃત જે ચીતે ચડે, તેવો અવતાર તો લેવો પડે શમ મન માયામાં અડયું તે મોંડ અવતરણું પડયું, ખે જણ પડીયાં પ્રાધ્વીમાંહે; સ્વામી અવતરીયો છે તાહે. નીચબુધ થઈ મોટે નેટ, હું અવતરી ગુણકાને પેટ. પહેલે ભવ ક્રીધીતિ સેવ, તો થઈ છું દેવાધીદેવ; પહેલા ભવનિજાણું વાત, સતી શીરામણુ છું સાક્ષાક. સત્યશીળ હતું મુજ હાથ, તોઆવી છું હરસીધ હાથ. પહેલા ભવનો ધરમ મુજફળ્યો માહારાજ મહીપત મુજને માળ્યો, તે વરને પરણાવો તમે, પરદુખભજન જાણુ અમે માહરો કરે ઉત્તર નર જેહ, મુજને તો વરશે તેહ રાજ કહે છે રૂઢ થશે, શીવ પ્રતાપે સંકટ જશે. મુખે માહારી સાથે આવ, કોટીહરખ મનમાંહેલાવ જે નર મને ઇછોછોતમે તે વરને પરણાવું અમે. નારીએ જઈ માન કહું, માડ મન કલુજવ થયું; વળાવો મુજને એ સાથ, માલ ખજનો આપો હાથ ઢઢતા રાખો મનડુધીર. એ મહારાજ વીકમવીર, પરનારી સહોદર એહ, એના સત્યથી વરસે મેહ સુત્ર માસંગ એકશણગારિયો, અમુલક રતને ભરાવીયો, મણિ માણેક ભર્યાં કાંઈ કોટ, એવાં ચીંતામણિનિ જોડ, વાડ વસ્ત્ર તણા અંબાર, ઉપર અંબુજ એક હજાર; કમળ હેતપ્રિતેથી લીધ, મુખથી વાત કામનિએ ક્રીધ, નહી કરમાય નહી સુરી જાય, નિતનિતશોભા અહકી જાય; દેવતાને દુરલભ છે એહ વીકમ પામ્યો પુત્ર્ય વિવેક; જઈ વાડિમહી રોપો ઘેર, શોભા નિત પુરણ પેર; વળી કહું તે કરજે કામ, ફરી ન આવશે આણે કામ. સાચું તમશું બોલું આપ, પુરવે પારવતીનો શ્રાપ; આ સ્થાનકમાં જે પેસશે, તેની કાયા પ્રલે થશે. એ સ્થાનક ઉમીયાની આણ, જે આવે તે ખોશે પ્રાણ; તમે આવ્યા માહારે બારણે, ઉમીયાના વચન કારણે, જે હહોડે કન્યાઉરધરી તાહરે વાત મારી કરી, જે આવે તે પ્રલે થાય, તો કેમ આવશે વિકમરાય. દોહરા-તાહરે બાળા બોલીયાં, નહી બોળે એને નીર; અગ્નિબેદી નહી શકે, આવશે વીકમવીર; મોટે તમે અહી આવીયા, કર રૂઢે કન્યાય; ફરી ઇલાં આવશે, તો અધીકા અન્યાય. એકસહચરી એક રાય; હોયનારહસ્તીપરે, આપ અસ્વારી થાય. મીઠ્યાં લોચન મહીપતી; ધર્યું કાળીનું ધ્યાન; રૂઢા કામ કરો નીતે, આપ્યાં પાન. નેત્ર

ઉઘાડી નરખીયું, કારમો દીઠો કુપ; દુખીઓ ખેઠો ડામણો, ત્યાંહાં આવ્યો ભડભુપ
અરબુનભણેઅવનવો, ચતુરશીરોમણ ચંદ્ર; દેવથકી દસ લક્ષ ગુણ, આવ્યો જોતાંધંદ્ર
ચોપાધ-રૂંડો ગજ મોહોટો માતંગકન્યા શોભેરૂંડે રંગ; આવ્યો બાહર ગુણવંત
ભુપ; જ્યાં છે કારમો મોટો કુપ એક કમળ કેરે કારણે ખેઠોલાંધે તે બારણે ત્યાં
આવ્યો વિક્રમ મહારાજ, લે ભાધતારે જેનું કાજ, કમળ એક લઈ મુખીઆ થાઓ
દુખ જીતીને મંદીર જાઓ; જઈને તાત માતને મસો, ભોગ સકળ ભાવંતા ભળો
નેત્ર ઉઘાડ્યાં દુખીયે જેમ તેને દોલત દીઠી તેમ; દીઠાં કમળ કન્યા માતંગ, મોહ
પાઓ લાગ્યો મન રંગ લગ્યો હોય ચીત્રામણ જેમ ચીતભરમ
થયો તે તેમ, એક ઘડી નવ બોલ્યો વાણ જેમ દુખ્યાં હોય સાતે
વાહણ; જેમ પેટ તણો હોય પુત્ર જેમ ભાગ્યું ધરમુત્ર જેમ દાવાદળ માહે પ-
લ્યો, જેમ કો દુખી દુશમન નડ્યો; કોની વાત સુભ નહી કરણ; ઘટીકા એમ કરતાં
થઈ ત્રણ; ધારણ નવ રહી ધરણી ઢાળ્યો, જેમ આકાશે તારો ગળ્યો; દીઠો અધરા-
વત જેવો ગજ. ઈંદ્ર આકારે ફરજે ધ્વજ; કમળ જોટ દિઠી મહા મેહેર તે દેખીને
લાગી લેહેર; આસના વાસના રાજ કરે; આપ ઉછરંગે ધરે; આપ વસ્ત્રે તે આ
સુ લુવે, નીર્મળ નીરે મુખદુ ધુવે, વસ્ત્ર વીસરજન કરે તે હાથ, ખમાખમાં કરે તે
સાથ; એમ કરતાં ઘડી બે થઈ, વળી ચેતના મુરછા ગઈ; નેત્ર ઉઘાડ્યા રૂઠી નિત
પુરણ ક્રીધી રાયે પ્રીત; નરપતી કહે કાં પામો દુખ, કહો મુખથી કેમ થારો મુખ;
શું મનમાં આવ્યો છે જોગ, કે કાંઈ પ્રગટયો દેહમાંરોગ, હરખ ઉપન્યો નીર્મળ દેહ
વ્યાપી છે દારૂણ દેહ; ભુખે ભમરી આવી ઘણા, કાયા સ્થીર નવ રહે તમ તણા,
રોગ હોય તો આસડ કાળએ, કહોતો કમળ અધિકા દીઠએ વાર કહિ તે દુખીયો
રહ્યો, ફરી ઉતર તેણે નવ કહ્યો; સમજ્યો મનમહીપતી મહારાજ, લોભે માગતાં
આવે લાજ; બુધ લક્ષણ; એમાં ખત્રીશ, કહે તો કમળ આપું દસ વીસ હાયહાય
તે કહે છે મુખ; અધીક તન દાન્યુ છે દુઃખ અખંડ આંખે આંસુધાર, વપુ મરોડે
વારંવાર; દાંતે જીભ ટીશે જેટલે, ઝાલ્યા કર નરપતી એટલે.

દોહરા—વિક્રમ કહેરે વીર મુણ, કેહે મન કેરે કાજ; મન મુકી કારણ કોહો
લેશ ન ધરશે લાજ. નીચું જોઈને નરપતી બોલ્યો વાર વાણ; જે તમો જાણો તે
કહો આઘ શક્તિની આણ; જે વોટે મન ઉલોટે સમે તમારોશોક તે તમોમુજનેનવ
કહો, તો તિર્થત્રતતમકેક; ધરમુત્ર પુત્ર કે ગામ ગરથ, ગજરથ ધોડારાજ, એવહાલુ
નથી મુજને, વહાલું છે પરકાજ ભણ્યો નથી ગણ્યો નથી, નન્નો અક્ષર નામ; માટે
મનમેડી કહો થાય તમારે કામ. ચોપાધ—ત્યારે દુઃખીયો બોલ્યા વાણ, ધન ધનરાજ
ચતુરસુભણ, મહારા મનનું જે છે કાજ તે કહેતાં આવે મુજ લાજ સાચું કહું
સમ દીધા માટ, મુજને તો મોટો ઉચાટ; તમોલાવ્યા હઈએ ધર, મહારમનતો હરખ
ભર; અદેખાધ તે વાતે નથી, સાચુકથન કહું તે કથી; આવ્યો તો કમહું જ્યાહરે,

કમળ દિઠું મેં તાહરે. તેની લાલચ લાગી ઘણી મેહે નવ કીધી મોહટમપણી. હું નવ પડીયો એ જળ માંય, બેશી રહ્યો વડલાની છાંય, મેં તો નવ પડયું નિરઃવાહાલું કીધું એહ શરીર; સમજ્યો નહીં મોટો મરમ, મેં તો નવ સંભારયું કરમ; તે ઉપાય કર્યો નહીં અમો. એટલે રાય પધાર્યા તમો; તમે પુછ્યું તેમં તો કહ્યું; તાંહાંથી જ્ઞાન તમને તો થયું; સાંભળતાં મન ચલાવીયું. કુપ મઝ્યે તો અંપલાવિયું; આવરદાપર રાખ્યું મન, તમો વહાલું કીધું નહીં તન. હસ્તી લાવ્યા રત્ને ભરી. શોભીતી સાથે મુંઢરી અલખત ખીજ અપર પાર. કમળ અમુલખ એક હજાર, તે દેખી ઝૂંઝૂં અમો પુછોછો તો મુણ્ણે તમો; જે કો મન ચલાવિ જાય તે ન ઝાઝો મુખીયો થાય; એતો કારજ કરમજ તણું, હવે વિમાસુહું ધણુ દોહરા-હવે વિમાસણ હું કર, મેં નવ ચલાવ્યું મન, હું પડત જો કુપમાં; લાવત અહકુ ધન. અરે દૈવ મેં કયાં કરી, એ કાયાનિ આશ; કાયાકરત અળખામણી; તો આવત સરવે હાથ મુર્ખ માહરો પ્રાણીઓ દેહશું નાખ્યું હેત વાહાલો ન કરત જીવડો તો સઘળી સમરથ લેત, એ પુરણ મન માહરે, બીજે નહીં મન મર્મ; દોપતમનેદેતો નથી, દોપદેઉછું કર્મ ફટફટમારા પ્રાણીયા અકલ અજાણ અનુપ; કમળકામની હસ્તિહસ્ત, પ્રથમ પડતહું કુપ, કરોડ ઉપાયેક હુનહી દીધા મુજને સમ; સાચી વાતતે સીદ્ધ છે, સાચુન કહુકયમ; તમો દુખભંજન હતા, કર્તાતા પરકામ; તારું મંદુખ ભાગીયું, દુખભંજન મુજ નામ તમો સરજત ઈશ્વરા પરદુખભંજન તમો આપ; તાહારા દુખભંજન અમો, તે ઈશ્વર પ્રતાપ; વાત ન કહી હોતજેતું ને તો કયમ ઉપજત હેત. આવાં કમળને કામની, તેતું કયાંથી લેત; સમજ્યા તમારા શાણુપણ, સમજ્યો ભાગત દુખ; સ્વારથ પરવશ પડ્યા, ન ભાગે ભરામણે ભુખ; જાન્યાક દશવાશેક ઘરતણા, તેહને આપો દામ કીર્ત કરવો આપણી, ફેરવો બધે ગામ. શેર એક આટો અપાવીન, બોલાવો ચરણભાટ; ગામગામમાં ફેરવો, વખણાવે વોટોવાટ વીનતા વહાલા થઈ, વખણાવો જઈવશ પરમારથ પુણું કરો; કીરતીંદશ વિદેશ, વાડ થયુ વોટે મળ્યા કળી જોયું મેં કામ કદાચ દુખ હંધાય દેહમાં તો આવત ઊઝેણી ગામ; પ્રીછો નર પંડીત તણા; પ્રીછોછો પુરૂ નામ; રાગ કરી તે રીઝયા, તાત વાગતે નામ અમો આશે દિન કહાડતા, બેઠા કુપને પાસ. અમો આજ ઉડી જશું, નેટ થઈ ને નીરાશ ભહું થજો ભાઈ તમતણું વચન કરજો મુજ માફ; આ સ્થાનક આવ્યા તમો, તેહ અમારાં પાપ. દુરમન હશે કંઈક દીવસના, પુર્વે જન્મનું વેહેર; ત્યારે તમો અહીં આવીયા, પુછવા અમારી પેર. માલ લીધા તમો માહરો. ગાળ્યા માહરાં હાડ, જીવ રાખ્યો કાયા વિશે, તેહ તમારો પાડ ચોપાઈ-વચન સાંભળ્યું દુખીયા તણું. રાજ રિઝીયો અહકુ ધણું ચતુર નર ચિંતા પરહશે મેહેલી દો મનનો ખરખરો; જે કહો તે તમને દીજીએ. આશીર્-અણ મુજને કીજીએ તમો મોહોટા છો આડે આંક, ધણાક પડ્યો છે અમારો

વાંક આ સર્વ તમારો ગર્થ મારૂં ડહાપણતેતોવ્યર્થ; આકન્યા છેકારણરૂપભામની છે એક ભારે હ્રુપ એ કહે તેના ઉત્તર કરે, એ વરને વનીતા વરે; બીજો આ સરવે લ્યો માલ; કામળી કેરા મેહલો ખ્યાલ; નાર વીના સરવે આપશું તાહરે સરવે સ્થાપશું; પુછવાનો ઉત્તર આપશે, પ્રમદાને તેતો પરણશે, રાજ તમે આપો જે ગર્થ તેતો મારે ન આવે અર્થ, હું નહીં જાણ્યોનો તન; મહારૂ ભાગ્ય નહિ મન.

દોહરા-રીજ્યો દુખીઓ રાયપર, વારૂ કહી એ વાત; પ્રસન પુછે એ પ્રેમદા, સુ-
ણીએજ સાક્ષાત. ઉત્તર એનો આપશું તો વદુ શું કન્યાય; તહારૂ આપ્યું લેઉ નહિ નહિ કરીએ અપાય. કન્યા છે મારા કરમની, નીરચે તે નિરધાર; વીસવાસા પેલે ભવે, એ ભામનિ હું ભરથાર. કહું વાત તે સાંભળો, માહોટા છે મહારાજ; કમળ લેવા તમે ગયા, તેતો મહારૂ કાજ, તમે કયાંહાં ને અમં કયાંહાં, કયાંહાં એ કુપની તીર, કયાં પુછી તમે વારતા, પરદુઃખભજન વીર; સંદેહ ટાળ્યા છે મહારો તે નિરચે નિરધાર, એક કમળનો આરનો, લાવ્યો કમળ હબાર. તારે કરમે જશ લખ્યો, મહારા કર્મમાં સર્વ ગમતું થાય ગાવિંદનું મેહલ્યો મનના ગર્વ પ્રેમદાપ્રશ્ન જે પુછશે, તેના ઉત્તર દેશ, પ્રિયું નહીં તો પગે નમું, કહીશ તો કન્યા લેશ. ગળે કોઈને પડવું નથી, નાથ કરવો અન્યાય; હેત વળે રાજ દસ્યો, કરજેડયા કન્યાય. પ્રશ્ન પુછશે પ્રેમદા વચમાં રાખ્યા રામ; સમસ્યામાં સર્વ કહું. ગામ કામ ને નામ.

ચોપાઈ-મુજમાં જે હશેમાલ, તો તુજને દેખાડું ખ્યાલ; જોર હશે તો તો જુઝશુ બુધ હશે તો તો બુઝશું શાહપુત્રને શાહનિ શીખ. હું નથી આવ્યો માગવા ભીખ; પછી બાલણ ભીક્ષા કારણે, જતીક હું નથી ખારણે; મુજ ને તમે શું જાણ્યા ભાટ, હું નથિ ગુણકા કેરો કાક; સુધ મુતાર નથિ શેલીઓ, નથિ જતીક તાહરે ટેલીઓ. નથી હું વેદિઓ કે વ્યાસ જે માગી લેઉ તાહારી પાસ, હું નથિ હાકેમદેઉ દંડ, હું નથિ ભીલ તરકર લાંક, હું નથી ગમારતા કેરા ઘાટ, વગેરે પડાવી લેઉ વાટ નથિ શેક પટેલ હું સાચ. લેઉ તમ પામેથી લાચ; હું ન જુગારી આડે અર્થ, જીતિ હરાવી લેવું ગર્થ, હું નથી કગ કે કાકરો. હું નથિ હાસ કે ચાકરો હું નથિ ગરા-શીઓ ઘાશીઓ, નથી ફાગટ ફાંશીઓ; હું નથી ધુતારો ધિર, હું નથી પાતર કે બિર. અધરમી હું નથી અનાથ તમ પાસે નહીં જોડું હાથ; હું દાતા છું દાન જ દેઉ, કોઈનું આપ્યું હું નહિ લેઉ. છેક નીચ હું નથી રાંક; તારો માલ લેઉ વણ વાંક; ઈશ્વરની કડે છું આશા, માગુ એક પ્રભુની પાસ. દોહરા-કહે દુહોએક કામળી સાંભળી સુખીઓ થાઉ; ઉતર મુજે તો વરૂ. નહિતર મંદિર જાઉ, રાજ કહે સમા કહો દીલ રીઝીને આજ; અર્થ કહેશે આપણો, લશ ન ધરશે લાજ, પીછે તે તો પરણશે; પ્રીત ધણેરી પેર; નહીતર નિરાશ થઈ જઈશ પોતાના ઘેર સમશા કહે છે મુંદરી. ગાળે વીંટી ગર્થ; પેલા ભવ સ્વામી હશે, તેને સમજે અર્થ. સત્ત્વ રાખે જે

સામઢું,તો તો સ્વર્ગે જય;પત મુકે પોતાતણું,તો તો ગોથાં ખાય જોખન રૂડું જા-
ળવ્યુ,વરધે વિવહળ હોય; તે નહિ સરગ મરત્યુનો, ખડું રણ્યું પણ ખોય, જશ
લીધો જોખન પણ, વરધે પણ ઉઠાડી વાટ; તેહ સ્વાન પરીયંત તણું; નહિ ઘર-
નો નહી ઘાટ,મહામહેનતે ધન રણ્યો. ઘડપણ સુધી ગર્થ;નવ ખાધો નવ વાપર્યો,
એકે ન સર્વો અર્થ,અમુલ્ય રતન જોતાં જડ્યું, મુખ પામ્યા બે સાથ;તે તો ખોયા
જીવટે,વળતા ઘસીયા હાથ. સંન્યાસ મળ્યો સત વરસ,જશ જીવ્યો તે જોગ;અવ-
સાનકાળે મન ભ્રષ્ટ થયું, તેના કરમના ભોગ. છપો—સત વર્ષ સંન્યાસ, વળતું
માંડ્યું ઘરમુત્ર; ભામનીએ તબ્યો ભરથાર. પછે પ્રસવ્યો એક પુત્ર; ખટ માસના
અપવાસ, કર્યા પચખાણ કરીને; યોછો રહ્યે દીન એક. ખાધુ અન્ન પેટ ભરીને,
જન્મ બધો જશ જીત્યાં, મરતી વેળા નર તે નડ્યો; સમજશે તે સલક્ષણો, તેને
અવતાર ધરદો પડ્યો દોહરા—એમ વીત્યું હોય આપમાં, એમ સમજ્યો હોય મુત્ર;
તે આશા મહારી કરે, પવીત્ર તણા જે પુત્ર; બીજ તે બેશી રહ્યા, ઘણા હેતથી
ગર્થ;આત્મસમજ્યા આશા કરે, તે નિશ્ચે પડશે નર્ક ચોપાઢ—જીવતી વચન મુણ્યું
જેટલે. ચિતમાં ચતુરચેત્યો તેટલે; પેલા ભવને પુન્યે કરી, ધારણ ધર્મની મનમાંધરી;
અજ્ઞાન હતું તે સર્વ ગયું, જતી સમરણ તોતેને થયું; મહિપત ચેત્યો મન મોઝાર,
નિશ્ચે એ તો મારી નાર. મારું કહ્યું એમ માને કયમ, સોએક ખાવા પડશે સમ;
સાચા સત વાધેસંધાણ, અકલથકી પુરુ એધાણ; સમાવું શામા કરો શોક, લક્ષ વશા
ખહુ માને લોક. દોહરો—અપવાસ કર્યા એક માસના, સ્વરગ મુખને માટ; જમતાં
જરજ ભાળીયું. વેહ ઉઠાડી વાટ. પોખ્યો પાલ્યો તે પુત્રને, માણવા મુખને માટ, વ-
રધકાળે તે વધ કર્યો, વશ ઉઠાડી વાટ; પ્રમદા પરણ્યો પત્નણી, ઘણા ઘડાવ્યા ઘાટ;
પ્રીતે ક્રીધો ખરખરો, વેહ ઉઠાડી વાટ; જોખન મધે જશ જીત્યાં ઘણી ક્રીરત ગુણ
ઘાટ; ચુકયા ચતુર થઈ ત્રધપણ, વીવેક ઉઠાડા વાટ; નવાણ ખોઠાવ્યાં નીરના ઘણા
ચણાવ્યા ઘાટ; અંતકાળસર્વ પુરાવીયા, વખાણ મુણ્યાં તે માટ; ગયો અવસર આવે
નહી, કરજો કોટી ઉપાય; મરણ કાળે મન સ્થિર રહે, સેહેજે સ્વર્ગમાં જય.

છપો—પુરૂષ ગયો એ સાલ, વખાણ સાંભળીયા વાતે, સમજ્યો શીળ સંતોષ,
પચખાણ કર્યો જશ જાતે; પંદર દીવસે એક પક્ષે તરૂણી મનથી તાગી, એશી વરસ
કહાડ્યાં એમ. ભાવટ તો મનની ભાગી; મરતી વેળા માનવી, સીધે મન જઈ અડ્યું
પાછો પડ્યો તે પાપમા. અવતાર લઈ અવતરવું પડ્યું, તારીતું નીરબે મન; પોઢી
રહી પત્નીની પાસે જરા ડગ્યું નહી મન; આરંભની ન કરી આશો, ખાવાપીવા મુખ
સેજ, હેત પતીશું પુરણ, કામ વાસના નહી કાય, ચિતા ક્રીધી ચુરણ; મરણ કાળે તે
માનવી, સંભોગ ઉપર મન અડ્યું, ગુણકાને ઘેર ગોરડી, અયમ ઘેર અવતરવું પડ્યું,
ચોપાઢ—અર્થો શીયાળો ટાંઢે મરે, ઉનાળે ડગતો રૂએ ભરે; આખો દહાડો

ભુખે મરે, માઝમ રાતે મલીદો કરે. જાળન બધું કુંવારા જાય, વૃદ્ધપણે પામે કન્યા; ફકીરી કફની મન ધરે, પછી જગન મહાદ્ર આહરે. આગળથી પાણિ વહી જાય, પછી પાણ બાંધવા તરફ થાય વહેરાઈ વેરીની રીત, પછે કરવા જાય પ્રિત; વરત દીવસ તો ભોજનવહે, અન્ય દિવસ તો ભુખ્યો રહે; બાળ પણે વિદ્યા નવથાય, વૃદ્ધ પણે ભણવાને જાય; કરે જન્મથી કુટા કામ, પછે સાંભળવા માંડે રામ, ચાતુરભાસ નવ વરસે મેહ, થાય ભાવડું ચૈતર તેહ. નરનારી અવસર પ્રીછે પ્રાણિયો તો જીવતી જીતિ જાણિયો. દોહરા—નરનારી પરણ્યા નેહથી, ધારયું વળતું ધર્મ, માનનીતું તો મન ડગ્યું, કીધું કુડું કર્મ. કામની કંથને ઓળખ્યો, નરે ઓળખી નાર; પ્રીછ્યાં બહુ પટંતરે, પેલા ભવનો પાર. છપો—સો વાતે એક વાત, કાંઈ નહી તેમાં કાચું; સૂર્ય ચંદ્રની શાખ, સત્ય બોલુ હું સાચું. ભરતખંડ મુખ શુભ ભોમ્ય ગુણ ભદ્રા-વતી ગામો નહાલચંદ્રશા શેઠ નીરભ મુત નીરમળ નામે; પ્રેમદા નામે પદ્મની. પુત્રી સાથ શાહે તણી. પરણ્યો તે પ્રેમદા, તુંધણિયાણિને હું ધણી. ચોપાઈ—ચતુરા ચેતીમનથી મળે. ઘણું હેતેવી વળગી ગળે; તું સત્યવાદીન હું સતી હું પ્રમદા તું માહારો. પતી રામા કહે સાંભળે રાય, મહિપત સમજે તેમનમાંય, હું કામની એતો કંથ. પરમેશ્વરે મેળવ્યા પંથ; પુરણ પ્રીતે તું પરણાવ, લાખણા એ લાલ લડાવ; શાહા પુત્ર એ સાચો હોય; કળી શકી નહી કોય. જેણે વ્રત ધર્યાંનાં એહ, દેવરૂપે દેવાંશી દેહ; ગાંધર્વ વીવા કરી રીત, પુરપતિ પરણાવી પ્રીત છપો—જે રાખે સંતોષ તે મહીમા વધારે; જે રાખે સંતોષ, વેદના દેહની વામે; જે રાખે સંતોષ તે મહીમા વધારે. જે રાખે સંતોષ સહેજે તે સ્વર્ગ પધારે; સંતોષી જે જન હોય છે, તેનાં પાપ સઘળાં બળે; સામળ કહે સંતોષથી, જન્મ મરણ ફેરો ટળે. ચોપાઈ—તેત્રીશ કરોડ દેવતાની સાખ. પરણાવ્યા વર કન્યા ભાખ, વરને કન્યા સોપી તરત, જેણે પાળ્યાં શીળનાં વરત, બીજે માલ આપે જટલે, દુખીએ ના કહું તેટલે; ન ખપે હાથી ગ્રથ તાહરો, અનમી ટેક રાખુ માહરો; ન ખપે કમળ તાહરે એક. અનમી જાચીક માહારી ટેક. ન ખપે તારો એક દામ હું ન કરે લીધાનું કામ. હું ક્ષત્રાણીકેરો તન, માગ્યાનું મહાદ્ર નહી મન; આશા ન કરે હું તાહરી પરણાવ જે સ્ત્રી માહરી; ક્ષત્રીની ખખર સાંભળો બળે દારી નમુકે આંબળો. ક્ષત્રી કોનું ન ખાએ અન ક્ષત્રી કોનું ન જાયે ધન; અંબળાતા અંબળાતા ફેરે, ટેક ન મુકે ભુખે મરે, ટેકી ક્ષત્રી મારી જાત ભુખત પ્રીછે ભરેલી ભાત, સૌને આપનારો શ્રીનાથ. તમ આગળ જેડું કંથમ હાથ. દોહરા—વીઠમજીત કહે વીર મુણ, તે કહી વાત વીવેક, તે કહી ને મેં સાંભળી, તેમ તું સાંભળ એક ગુણ તાહારાતી હું ગયો, ઠીક જોયો મેં દામ; સરવે માલ એહ તાહરો, મેં શું કીધું કામ, પ્રાકમ જે હોય માહાર, મેં શું કીધું જોર. તમે મોકલ્યો હું ગયો. વાત તણો અકોર-પ્રાકમ જે હોય મહાર, ના આવત તારે અર્થ; મારા

પુન્યે હું ગયો તાહારા કર્મનો ગર્થ, તાહરો માલ તે તું લહે, તાહરા કમનીઆડ; સાંભળ પણ શુ માહરૂં દેખે તો દેખાડ બીજી વાત એક સાંભળો. તું શીમોડો રાય, હું ચક્રે પૃથ્વીપતી, વાત ધરોમનમાય. સલામી લઉં સદા, હોડ ઘણેથી હાથ; સીર-પાવ આપુ સેહેજમાં, વાડ કરો વીખાણુ, રાજ આપુ જે રીજયે, ખીબુ તો લુટી લેઉં; રીજયો તારી રીતથી, શીરપાવ સરવં દેઉં. આપવા ભેગ સદા અમો, લેવા ભેગ તું લાખ, શાણુ હોતો સમજભે. શાસ્ત્ર તણી એ શાખ. તુને વાત ત્રીજી કહુ, જે માને તાહરૂં મન, એ કમળ આપુ તને ત્યારે તો લેવું જળ અન. પ્રતીજ્ઞા મારીજશે, તો બશે મારો પ્રાણ, જીવદયા પ્રતીપાળ તું. સત્યવાદી મુબળુ ચોથી કહુ અતુરનર સાંભળે સઘળો સાથ, શ્વસુરપક્ષ મોશાળમાં હેતે લે સહુ હાથ, ઘણા હેતથી હું ગયો એ ગુકામાં એન, કોડ લાઠ્યો કામની, એતો મેહારી ખેહેન, કડ દાન કન્યાતણું, દીધાં બેઠને દાન. મોટે આપુ મન કરી. દયો મન મુક્રી માન. રાણારાયને રીધપતી અનમો અહંકારી અનાથ, સસરા આગળ સરવકો, હેતે હોટે હાથ સલામ કરીને કર ધરો, સોપું માલ સમેત, મુખ પામી તે મુંદરી. હરખે ડાપન્યું હેત. વીક્રમ ફરી બોલવા ગયા. માનનીએ મારડયું મુખ. સાચું બોલેરે મુંદરી દેહમાં છે કાંઈદુખ. ચોપાઈ-ગુણ સાગર પૃથ્વી તુજ ધણી, એજ સીમોડો માહરો ભણિ, ભુપત અને કરવી ભેટ, પેટ ધાસકો પોહોટે પેટ બળ વિના જે શક્ષા કરી. ચીત થકી કરવી આકરી. ભોગ ઘણા ભામની ભરથાર. આવે ત્યાંહાં તારા અસવાર ચર્ણુ રહેવું તજને મુખ, દાવાદળ સમ એ દુખ. પરવશ રહેવું જે નવ પેડે તો સઘળું મુખ શરીરે અંડ. તુજ સરખો મોહોટો શીર તાત, દુખની કેમ કહેવાએ વાત, વનીતાનો બોલ મનમાં વસ્યો, હેત ઘણેથી રાબ હસ્યો. દોહરા—ત્રાખાને પત્ર લખી લક્ષ્મી આપી લુહાણુ, માહારા દેખતે પરગણે, તાહરી વરને આણુ. ભરણુ ન આપશેા મુજને ન કરીશ આકરી મન, છત્રપતીનો છત્રપતી આણુ કોની અન્ય. વોળાવી વીક્રમ જીતે, અલખત આપી અપાર, કમળ હથીઆરને કામની, ભરે જે ભંડાર, અધીપત મન આણુંદીયો, આપ થયો અસવાર; આપ આવ્યો ઉજેણમાં ક્ષણુ ન લાગી વાર જયજયકાર બધે થયો, ગડગડીયાં નીશાન; મોતીવધાવે વિશ્વમાં, બચીક કરેવીખાણુ રાજ કરયું અતી રંગમાં, ભરતખંડમાં ભુપ. સાક્ષીઓ આલી શાસ્ત્રમાં. એવો રાય અનુપ; મોટું સીંહાસન અધીક, ઘણી રીધ ધરમુત્ર; પ્રભપાળે પ્રિતથી, પેટ તણાં જેમ પુત્ર. નથી થયો અવની વીશે, કો થારો કો થાય; કામ કર્યો છ કોટીધા અકળીત કોન કળાષ, ભોજપ્રતે કહે પુતળી, ધન્યદા પવીત્ર; રાબ રૂટે વીચારબે, વીક્રમ નામ ચરિત્ર, રળીયાત થયો તે રાયજી, કીર્ત શુણિને કર્ણુ; કાળીદાસ માધે ક્યાં, વીક્રમનાં રૂડાં વખાણુ. શ્રીગોંડ માળવી વિપ્ર શુભ, શામવેદિ છે સાર, મુત તે વિરેશ્વર તણા, એને અક્ષલ અધીકાર. શેવક શેવક શિવ શક્તિ તણા, દિવ્યકવિનોદાસ;

બ્રાહ્મણ ભાટ ચારણ ભલા, આજ્ઞાથી અભ્યાસ, ગુણુનિતી ગુજર દેશમાં, અમહા-
વાદ અધીપતી, વાસ વેગાગુપ્તુલ વીપ્રનો, માહા મનોરહ માત; સુત શ્રી વીરેશ્વરતણો
શામળજી નીજ નામ, પીતા પુરુષોત્તમતણો, કરત નીતશુભ કામ; સીંહજગામ
શીરોમણી, માતર પ્રગણા માંહ; રખીદાસ મનજી તણો, વસે રૂપી એક તાંહ, લક્ષ્યા
લાજ લેઉંવા વિષે બુધસાગરનાં બીજ; સપુત સલક્ષણા, ભાવીક રૂડી ભત્રીજકવિ
તેડયા કોડે કરી, શુભ દીધાં સનમાન; પૃથ્વી કરી પસાયને, ખાનપાન ધન ધાન.
અંથ કરો ઉત્તમનવો, પરમારથજે પુન્ય; ધર્મ કામને અર્થ મોક્ષ, નેક નરાખી તુન્ય
તે ગામમાં મહાદેવ છે, દેવ વડો દાતાર, મોદીક ચડે ચોખાતણો મહીમા અપરમપાર
વિરેશ્વર વીસંભરે, મોહોટમ પદવી મેહર, ચોખાનો લાડુ ચડે, સવાબેમણ શેર,
મહીમા શ્રી માહાદેવનો, રખીયલ પુન્ય પ્રતાપ; શામળ વીપ્રે વરણુચો, અંથ અનો-
પમ આપ વીક્રમ મહિમા સાંભળી, આણી મનમાં ભાવ મનવાંછીત માગ્યા મળે.
ભવજળ તરવા નાવ; પુન્ય કરજે સહુ પ્રીતથી, શાસ્ત્રજ પુરે શાખ; આપે એક
અવની વીધે, લે પરલોક લાખ; એવું સાંભળી આપશે અન વચ્ચ દક્ષણા હાથ; આ-
લોકે જશ વધસે; પરલોક પ્રભુનાથ; શામળભટ શ્રીગોડ શુભ. કવીરાજ કહેવાય,
શેવક સહુ વીપ્રજ તણો. ગોવિંદ તણા ગુણુ ગાય; ક્રીંકર સહુ કવી તણો, રૈયત
સહુનો રાંક; અધીક ઓછું એમાં હશે. ક્ષમા કરજે મુજ વાંક, ભોજપ્રવકહું ભામની
વિદ્યા વાણી વિલાસ શીક્ષા એ છે સરવેને, પરમેશ્વર પુન્ય પાશ; આકાશ પુતળી
ઉપડી કથા સંભળાવી કર્ણ, એવાં પ્રાક્રમ જે કરો, તો ચતુરધરજે ચર્ણ, પુન્ય કરે
તે પાકમી, ઇશ્વર પુરે આશ; એહ કથા પુરણ થઈ, કહે કવી શામળદાસ, આતાવકતા
સમજતા; કહે કવીતા કરજેડ; શામળભટ કહે બોલજે જય જય શ્રી રણછોડ.

વાતા ૪ થી શીંગલ દ્વીપની.

માનવંતી નામની ચોથી પુતળી બોલે છે તે વારતા રાજ ભોજ સાંભળે છે.

શ્રી ગણેશાય નમઃ ચોપાઈ-શ્રી મુખ શેવ સારદા, જેમાં કષ્ટન હોય કઠા; હંસ
વાહની મોહોટી માત, જેની વાણી વેદ વિખ્યાત; વેણા પુસ્તક તે ધારણી, લક્ષ્યા
કોટી કલ્યાણ કારણી; તું માતા તુઠી જેહને, કવીજનકીધા છે તેહને; તું પુરે મનની
કામના, નવખંડ ચાલી નામના, આપો બુદ્ધ શ્રીસ્વામી મુખે કરું અંથ સતવાદી
મુખે; શ્રી ગણપત દુંહાળો દેવ, સુર સનકાદીક કેરી શેવ; તેત્રીશ કરોડ પહેલો પુલ.
ય શુદ્ધ બુદ્ધ રીદ્ધ સીદ્ધનો રાય, સેવા તો સીંદુરે સાર; અમરત મોદીક આપ્યો
અહાર; શીવસુત શ્રી પારવતી પુત્ર, ચીંતામણી કેરાં ધરસુત; કલ્પવ્રક્ષજેને બારણે
શેવું પદ સીદ્ધી કારણે આથશક્ત ઉમીયા તું ઇશ, શેવક હું ન. મુછું શીશ દોહરા-
કૃષ્ણ કંપાળ રાવે રમણ, જનકી જીવનરામ, મટે કોડ પાર્થિક સરવ, જપતાં નીરમ

ળ નામ, માત તાત ગુરુ ઇષ્ટને, ચરણે નામુ શીશ; વરણુ વીકમરાયને કૃપા કરેા જગદીશ, પુન્યકારી પ્રભાતા પુન્યકારી પુન્યરૂપ; નત્ર ધારા નરેન્દ્રપત. ભોજરાજ ભડભુપ. બ્રહ્મ ભોજન બહુ પ્રાકમી, પંડીત હાર્યાપ્રમાણુમાં; કલ્પવ્રક્ષ કવિયો તણા, અખીલ દેશમાં આણુ; ચરચા ચતુર ભુજ તણી, ખરીવાતની ખોજ; વિશામો વીપ જ તણો, ભવ નિવારણુ ભોજ. સવા લક્ષ એક સહજમાં, આપે અઠકાઆપ; સિંહાસન તેને જડ્યું, કાંઈક પુન્ય પ્રતાપ; રતન જડીત કંચન તણું, ઉપમાઅતી અપાર દરશન દુરલભ દેવને, સ્વર્ગ લોકનું સાર. પુરવેવીસ્વકર્મે ધડ્યું. શીવને ક્રીધુ ભેટ; આપ્યું તે પછી ઈંદ્રને, કોઈક કાળે નેટ; વાસવે સોંપ્યું વિક્રમને દુઃખ ભંજન નરેશ, કોયક સમે આવી ચડ્યું, પૃથ્વી માંહે પરવેશ, શોભા તેમાં સ્વરગની વધ-કુંડ વિમાન, કંતવના કુબેરની, ઓપમ એ એનુપાન પાછળ બત્રિશ પુતળી, પદ્મ-મની જુગને જોડ; જાણે સજીવન સુંદરી, ગુણ સાગરણી ખોડ. ભોજે કહાડ્યું ભોમ-થી, પ્રમાણુ કરી બહુ પેર, શોભાવ્યું સભા વિષે, ઘણા હેતથી ઘેર શુભ ગંગોદકે શુભ કર્યું. અક્ષત ચંદન લીધ અમરન ચોઢીયું અધીક, પુણ બહુ વિધ ક્રીધ બ્રહ્મભોજન કરાવીયાં, દશ કોટીધા દાનઃનૃપ મળ્યા નવખંડના. મહીપતને દીધાં માન, વિપ્ર તેડાવ્યા; વેદીયા. લાખેણું મુહુરત લાગ પ્રદક્ષિણા પુઠે કરી પરકયો જમણો પાગ, માં માં માં કથું પુતળી મહીપત પ્રતે મુખ, પગ મા ધરેશો પુરપતિ દેહ પા-મશેા દુખ. અચરત પામ્યો અધિપતી. હેતે જોડ્યા હાથ. નકારે કર્યો કર્યાં નાર તે, ખોડ્યા સ્યામા સાથ, પુતળી કહે રાજ સુણા ભલાભોજ ભુપત; સત્યવાદી સુલક્ષ્ણા, નિરમળ મહિમા મત વીકમ અવતાર વાસવ તણો આ લોકે પણ ઈંદ્ર શો-ભ્યો રાય સમસ્તમાં, જેમ તારામાં ચંદ્ર; તરતિખે આસન હતું, તેવાં જેકોઈ થાય, તેવાં પુન્ય પાકમ કરે, તે ધરે સિંહાસન પાય, પર પરકમ પરમારથી પરદુખભ-જન ભુપ, પ્રાણ આપે પરકારણે અધિપતી અકલ અનુપ ભોજ કહે સુણ ભામનિ વિક્રમશેન વીખાણુ, કૃત માંડીને કોહો મુને, પંથ કરે પરમાણુ, કયાં વાંચ્યા કયાંઉ છરયો કયાં ક્રીધું રીધ રાજ, દુઃખ ભાવ્યું દુનીયા તણું, કેવા કૃત પરકાજ.

ચોપાઈ-કરણ અવતાર તણી તે કથા, જોગ વાતમાંડી કહું જથા, તે સાંભળતાં પાતીક જાય, નરનારી સહુ પાવન થાય. ભરતખંડ જંબુદ્વીપ જેણુ, અધીક મુક્તિ પુરી ઉજેણુ. ક્ષીમા ત્રઠ ગુણવંતી ગંગ સ્વર્ગ માર્ગ તણો તે સંગ; મહાકાળેશ્વર મોહોટો ઇશ, જોતીર-લીંગ શોભે જુગદિશ હરસીધ માન હજુરિ ઘણિ ચાચર સેવ્ય ગામજ તણી ઇન્દ્ર પુત્ર પામ્યોતો આપ, ગરધવસેન થયો તે આપ, દેવરૂપ દેવાંસી દેહ, ગુણવંતો ગુણીયલ તેહ. ત્રલકધડ તેણે તો રચ્યો, મહામનોહર મહીમા મચ્યો હાંકી હેતે જીત્યો હોડ, કન્યા બે પરણ્યો તે કોડ; બેટી ત્રંખકરાન્તતણિ, ગુરૂવાપણે ગુણવંતી ઘણી, પ્રોઢ મર્લ વાંચ્યો તે પેટ, પછે નારીયો નાઠી નેટ, એણે બાળકબે

જણ્યા, જશવંતા ગુણવંતા ધણા; એક ભરથરી ભારે ભુપ રાજ તેજ રઢીયાળુ રૂપ; ભુપત કેરા જીત્યા ભોગ, જરા જીતીને લીધે ભોગ. કહેવાશે આગળ કથા, જે ભેગી કહેવાણા જથા; બીજે પુત્ર વિક્રમ વીર, નાનો પાળુ ધોરધર ધીર, જેણે જીત્યો વીરવૈતાળ, કંઈક દુષ્ટતા આણ્યા કાળ; કંઈક લોકનાં ભાગ્યાં કષ્ટ, શોભાવીજેણે બહુ શ્રદ્ધ; જેભ જીત્યા જે પંચડંડ, પૃથ્વીથી ટાળ્યું પાખંડ, અહરણી જેણે અવનિકરી, બીજીકને ઘેર દીધજ ભરી; મુક્તિ પુરિ મહિમા મુલ્ય ઈંદ્ર પુત્ર ઈન્દ્ર સમતુલ્ય; પૃથ્વા પત પુરંદર પાક, જેતીશ કુખ લખાણી શાય. સાગરમાં શુક બોળે ચંચ, સતમુડ-માં કણકા પંચ; કંઈ વીહ હું મહીમા કહું, લક્ષ્મણ બુદ્ધિ સારિ લહું; પ્રધાન રાજ પોતાનું કરે, પોતે પરદુઃખ ખોતો ફરે; જીવ્યો ત્યાં મુધિ જશ લીધો મુખ નીંદ્રા ભોજન નવ ડ્રોઓ; ન કર્યો મુખે સ્ત્રીના સંગ; ન કર્યો રાજવૈભવ રંગ; ન કર્યું વા-હાલું દેહ કે દામ, વહાલું એક પરમારથ કામ; વહાલુ પુન્ય પરમારથ હોય, પાપી જન વહાલો નવ કોય. આણુ ધરમ મારગનિ ફરે ફરે; ન્યાયશાસ્ત્રથી ન્યાય કરે; રૈયત શતરૂ કે મિત્ર, પુત્ર પરીવાર સમજે છે ચરીત્ર. જીતી નીંદ્રા જીત્યો અહાર, અલખત પામ્યો અપરંમયાર, લઘુ લાઘવિ વિદ્યા ભણ્યો, સદોદર પરનારી તળો; પરકાયાકરે પરવેશ, એવો શીઘ તળો ઉપદેશ. એક સમે નીંદ્રાવશ હોય; જાગ્યો ઝબકી જુગતે જોય; ઉડ્યો તે વેળા આળસ નજી, શ્રી ભગવાન ભુદરને ભજી; તે વેળાતો થયો તૈયાર બાંધી સકળ ભાથા હથીઆર; અંધપછેટો ઓઢ્યો અનુપ, ભલી ભાતથી ચાલ્યો ભુપ. ખડગ લીધું છે ચોધાર, હરસીધ તણું આપ્યું જે સાર. બુધનીધાન નીકળ્યો બારણે, નિશા ચરચાને કારણે; જોયો ધડ ઉજેણી ઘાટ, રાજ ચાલ્યો વનની વાટ. અકસ્માત અજવાળુ હોય, તે તો રાજ દ્રષ્ટે જોય. દવ બળતો હશે કોઈ દુત, ભય પમાડ્યા આવે ભુત; વપુ માંહે તો સંદેહ વશ્યો, ધર્મવંત તે સામો ધસ્યો; રાજ પાસ ગયો જેટલે, ચીતા બળતી દીઠી તેટલે. ચીતા રચી છે વિવિધ વિવેક, પાસે નર ઉભો છે એક. તેણે નાહી સ્મરણુ કર્યું; ચીતામાં પડવા મન ધર્યું; ઝંપાવા માંડ્યું જેટલે, વીક્રમે દીકું તેટલે; હાં હાં કહી ઝાલ્યો હાથ, પુંડળથી ભરાવી બાથ; શા માટે તમે દુખીઆ થાઓ, શા માટે તમે બળવા જાઓ, દેવ સરખો કાં બાળે દેહ. દુખ મુજ આગળ કહો તેહ, શા માટે પરઠે છે પ્રાણ. સાચુ ન કહે તો ઈશ્વર આણુ, સાચુ ન કહે તો સીધી સાધ, પ્રલેકાળનું તુને પાપ, દુનીઆને બહુ વાધ્યું દુખ, દસ વીસ ગાળ દીધી છે મુખ. મેહેલ મને તું ચીતે ચોર. શું કરે વણુ સમજે સોર; દુખ દે છે મુજને શા માટે, તું જ ભાઈ તાહારી વાટ. મુરખ તારૂ મનડુ હોય, દુખ વનામરે નહિ કોય, દોહરા-જ મારગ તું તાહરે, હું લાગું તાહરે પાગ; ખોટી કરે છે તું મને હોલાશે મારી આગ. લોક ભોગે હું આવીયો, જીલમ કરતો જેહ; જે ભોગે હું ની-

સર્વો, આગળ આવ્યું તેહ.વાહાણું તો વહીને જશે, ટાઢે ગળશે હાડ;તું મારગજ તાહરે, હું માનું તાહારો પાડ;વિક્રમ કહે ખોટી થશો.તે આવે તુજ કાય;વાત કહ્યા વીના મુજને, મારગ નહી જવાય. હું કહું તે સાંભળો. તેણે શું કાજ; માહારા દુખની સાંભળી; આવે તુજને લાજ,તસ્કર વિધા નીકળ્યો, રમવા જાઓ જાર; એવામાં ઇલાં આવીયો,કરવા મુજ વીચાર. તેજ મળે લાંપટ થયો, તુજ સંગે થયો ચોર, જે છું તે તમે જાણશો, કહો વાત અકોર. ચોપાઇ-તાહરે તે ખોલ્યો દુઃખી સાંભળ ભાઈરહું તે મુખી. જાતે છું બ્રાહ્મણનો વર્ણ,સાંભળ દુખ ખોલી કહું કર્ણ વસે વંગળે માળવ દેશ; પુર્ણ આઠ ભણ્યો છું બેશ;જેભન સ્ત્રી માહારે ઘેર હતી, પતિવ્રતા ધર્મ પાળતી;સાસદપક્ષતણ હું તો શર્ણ, થોડેક દીન પામે તે મરણ; મુજને તે શું હતો નેહ, પ્રીત જેવી બપૈયા મેહ પહેલુ તો હતું જે દુઃખ, હવડાં થયું તે કહું છું સુખ; દીન ઉપર દીન તે વહી ગયો, તે દુખ કેરો પાર ન થયો. કર્માનું-સારે કરનો આહાર, જેમ સઉ વરને સંસાર; એક દિવસ શુકલ ચતુરદશી,પોહ્યો હું જ્યારે થઈ નીશી, નિશા પોહોર ગઈ જ્યારે, સ્વપ્ન એક લાંધું ત્યારે; હું જાણુ જે વનમાં ગયો. એટલે જામ બીજે એક થયો. પાસે નહી જન બીજે કોય એ સ્થાનક કડિતક હોય, હેવે એક દીડી હાથણી,જાણે અઘરાવત સારાણુ.અનેક આબુપણુ દીસે ઘણું. અંકુશ અંબાડી શોભા તણાં; શમીપ પાસે આવી છેક, ઉપર બેસીતી સ્ત્રી એક; બીજી ચમર કરે એક પાસ, તે જાણું છું તેની દાસ; એવો કામનિયોનો વડંદ, જાણે શરદ નીશાનો ચંદ, એવું સ્ત્રીનું મુખ ઉદયોત,જે વિ ચીત્રામણુની જોત; પહેરયાં વસ્ત્ર તે અતી અનુપ, શું વખાણું તેનું રૂપ; નાગ કન્યા કે દેવાંગના, નહી બીજી સ્ત્રીની સંગના, જેવી ઇંદ્ર તણી અપહરા, મોહ ભાગી મદની મહરા. શરદ પુનમ જેવી જામની, નહી ભુતળ એવી ભામની; પદમણી ચીત્રાણીના ચેહેન, અતિ મોહની પસકારે નેન; કનક ચુરો કંચુકી હાર, નકશીખ શોભા અપરમપાર, કે એ રંભા મોહની કે રાણિ હશે કોયની, મેંતો રૂપ નિરખ્યું તેહ તણું,તેહનું બાણ વાગ્યું છે ઘણું; કરી સાનમાં દીધો મને સાહ, દીધો તેણે આશીરવાદ, તે બહુરૂપી બાળ,કર ઝાડી મોતિ વરમાળ, આંવા સમીપે મોટા બ્રહ્મા, આજ થકી રૂચું તુજ કરમ; અમોસકળ સમરૂધ આણું તુજ ઘેર સ્વામી સ્થાપીને શેવા કરૂં વચન આપ મુસ્તક હું ધરૂં. દિઠું હેત મેં નારી તણું; હાથે સાન કરી તે સાર, વળી સાહ કરયા હસખાર;હું પાસે જવા લાગીયો, એટલે જામડીને જાગીયો; પડ્યો અડબડી ખાટ,તરફડતો તે માણેક માટ.દીડું તેંતો અલોપજ થયું, સુખ સપનાનું વીતી ગયું;પરીકાળ ને ઉડી ઝાળ,ગઈ હાથથી સ્ત્રી વરમાળ; જાતાં રીઠ્ઠ આગળથી ગઈ, જાણું જે અહીં ઉભી રહી, હેતના મુખની

ઘટ્ટીશી તણિ, તેની પીડા મુજને ઘણી; સાચુ કહુ તમ આગળ કથી, તે ઘટેથી રે
હેવાતું નથી; કો આગળ કહું ને શું કરું, મહાદુખથી વણ ખુટે મરું. ખીલું દુઃખ
મનશુ ભાગીએ, ભારે દુખ ને કયમ રાખીએ; વળી વિચાર રૂદિયા પખે, વિક્રમ દુખ
ભાગી શકે, રાજ પાસ જાય દુખીયા વણા, કરે કામ વિક્રમ તે તણા; જતો તો ઉજ્જ-
ણી જાણ, એવે નીશા પડી મુજ આણ, વીચાર્યું રૂદિયા સાથ; હાહુ રાખ્યું મેં મુજ
હાથ; સમજામાં રાજ શું કરે શી વસ્ત તે મુજ આગળ ધરે, માહારો કયમ સરે તે
અરથ. ઘણી આપે તે રાજ ગરથ; દેવરૂપને દુખ કયમ દેઉ, તેનો દોશ માથે કયમ
લેઉ. લોક મુજને ઘેલો કહે, કહે શમણું સાચું કયમ રહે; વાત એ ખોટી લાવીયો
રાયને દુખ દેવા આવીયા, તાહારે હું તો હળવા થાઉં, ઉજ્જણીમાં હવે નહી જાઉં
આખરે માહારું દેહ મુકવું, વાયદે શીઠ વ્રત ચુકવું. પંચ ધટાળી કરશે લોક, કહે છે
દુખ દેછે એ ફેક; એવા મનમાં ઘટયો મેં ઘાટ, કર્યા એકદાં અણિ કાષ્ટ; જેમ મુ-
જને દહાડા જાય; ઘડીએક વરસ સજા સાથ, મરતું મુજ લાગે સોહલું, દુખ સ્ત્રી ત-
ણું દોહલું, એ તુજ આગળ કહ્યા મેં બેદ, નથી ખીલે માહારે મન ખેદ; મોટે તમે
પંથ પરવરો, જાતા હોય તે કારજ કરો, સાંભળી માહારા મનની વાત; મુકી દે ભા-
ઈ માહારો હાથ; માહારું કામ કરવા દીજીએ, ખોટી મુજને નવ કીજીએ. દોહરો-
તેહ તણું દુખ સાંભળી, બોલ્યો વિક્રમવીર; તાહારું કામ અમા કરું, હૈંટ રાખો ધીર;
છાડ શોક મનડા થકી, કાળજીનું થીર રાખ, ભાગુ દુઃખ તાહારું, તેનો અણિ શાખ;
માસતણી મતલબ કરો, ધરો દેવીનું ધ્યાન, તે સ્ત્રી પદા કરું, નીરવે આણી આપું
માન; પરણાવું તે પદમણી. શમણે દીઠી જેહ, અનઉદક મુખ નવ ધરું. લક્ષ પ્રતિજ્ઞા
તેહ, તારે વીપ્ર તે બોલીયો, વાત કરે એ જુઠું પાપીનું એ પારખું, દીંગ થઈને ઉઠ
પરદુખભંજન સાંભળો, અવની વીકરમાય; તે વીના નહી કોનો આશરો, તો તુજ
થી કયમ થાય, નથી ગર્થ મારી કંન, નહી વસ્ત્ર વપુવાસ; તમે હશે કાંઈ તાકતા મુકો
તેની આશ. સ્વપ્નાનું સુખ માહારું, ધર્મથી ન અપાય, ખીલું હોય તો જાણીએ
આપે વિકરમ રાય, પાણીમાં નવ નાંખીએ, સોના કેરી ઝાળ; વીક્રમને જઈ શું કહું
શમણે દીધું આળ, જુઠો જુઠો સહુકોકહે, સાંભળતામાં લોક; અન્ય ઘટતું બોલીએ,
તે મન જાણ્યું ફેક; નહિ તાહારો આશરો, તાહારું વય ન ચુક, કામ સરે કયમ તમ
થકી, મીથ્યા લવરે મુક; તાકે છે તે તો નથી, વાહન વસ્ત્ર કે ગર્થ, જાણે કોઈ વસ્ત્ર
વીખે; જ્યાંહાં સરે તમ અર્થ. ચોપાઈ-દુખીઓએમ બોલેને મુખી, કરેકુણ મુજને
તે મુખી; ફરી પ્રગટે કોઈ જ્યારે રામ, તે દીનથાય અમારું કામ ઉગેજો પશવિમમાં
રવિ, તો નરખું નારી નવી, ગંગાજી દક્ષીણમાં જાય, તોયે કામ માહારું નવ થાય,
મેરૂ ચળે ડગે દિગપાળ, તોય ન મળે નારી વળમાળ, ફરી અવતાર વિસ્તુજી ધરે,
તોયે કામ માહારું નવ સરે. દોહરો-શમણું સાચું હોય નહી ડાહ્યો હા કહે કયમ;

દુખલાજન એક સાંભળો, વીકરમ ઉજેણી ગામ; એક દુખ બીજું હસું, ખાતર ઉપર તેલ; પરહર દુખ પેઢા થયું, મીઠ્યા લવરી મેલ; તું ક્યાંહાંથી પેઢા થયો, કેહેને તારું નામ; વીકરમ કહે છે વિપ્રમુખ; રાખો હઠડે દામ; શેવક હું તુજ ચરણનો, વીકરમ મારું નામ; ચરચા બેવા નિસરચો, બેતો આગ્યો જમ, મુખ સપનાનું સત્ય થયું તે બ્રાહ્મણ તુજ ભાગ્ય; પરણાવું તે પ્રેમદા, તો મુખ લેઉ નીર; મહિનામાં મેળો કરે, તો બાણી વીક્રમ વાર. કદાચ કામ થાયેનહિ, તરૂણી નમળે માઉં. આ રથાનકે ચિતા રચું, બળશું આપણ બેઉ; બોલ્યુ અબોલ્યું થાય નહિ, માથે છે હરસીધ ધરા; એક માસે મેળવું માનની, તજ રૂઢયેથી રીસ. વિશ્વાસ આપ્યો તે વીપ્રને, પુરણ હેતે પેર, માસ તણી મેહેતલ કરી, કરી રહે તુજ ઘેર સમ દીશ બહુ સારતા, બ્રહ્મહત્યાદીક પાપ; માસ ચઢી મંદીર રહે, હું આણું આપોઆપ.

ચોપાઈ-રાખ્યો વીપ્ર ગુણવતે ઘેર, પછે પ્રભાતે શી થઈ પેર; હિમત રાખે હાતો કહી, મહિપતને મહા ચીંતા થઈ-દહાન રીસ કાલે વહી જશે, વીપ્ર વાયદો પુરો થશે; શું કહું આગળ વાત. આરાધુ જઈ હરસીધ માત. ક્ષીપ્રા ત્રડ ગાંધરવ મશાણ, ભુત પ્રેત ભૈરવનું રાણ; બાવન વિર ચોરાસી સિદ્ધ; છપન કોડ આમુંડા નીધ. સીધવડ ગાંધરવ ગંભીર, અંગા સપાન ક્ષીપ્રાનું નીર; શ્રી હરસીધજી મોહારી માત, વર દેયણી વૈષ્ણવી વાત. પ્રગટે કરી જે જ્વની બેત, કહિ અજવાળું અતિ ઉદાત; ક્યો કુંડ કુંડાસન કાજ, રાજસીધ થયું તે તાજ. જવ તલ અને પચામત ખીર, શરવે હોમ્યું વિક્રમ વિર; તોય માત નવ થયા પ્રસન્ન, દીધું નહિ દેવિએ દરશન માહા નીશા પાસે નહિ કોય, વિક્રમસેન વિચારી બેચા. દોહરા-પુબ્ધ પુરણ નીશાથઈ, ઉદે થયો જવ દિશ; આહુતી પુરણ કરી; હેદવા માંડ્યું શીશ. કહાડી ખડગ કોટે ધર્યું, પ્રસન્ન થઈ તવ માત; હાંહાં કરી હજુરથી, હેતે ગ્રાદ્યો હાથ. શા માટે તું દેહ તજે, શામાટે ધરે શોક; મજ સેવા પ્રતાપથી. વશ તાહારે તણ લોક; અરે રાય પ્રથ્વી પતી, કહાંચો અતુરસુબળ; શું દુઃખ તુજને મગટીયું; સહેજે છોડે પ્રાણ. માગ માગ આપું તને, જે મન તારે હોય; તુજ શીર હાયજ માહરો, ગાંજ ન શકે કોય. પ્રદક્ષણા કરી પુરપતે, બેડીને બે હાથ; માહરું દુખ બાણો તમે; શું બોલું તમ સાથ. વીપ્ર સ્વપ્નામાં પરણીઓ, આરોપી વરમાળ; તે તો ક્યાં કે તણિ, કોહોની બેટી બાળ. ગામ નામ ને કામ કહે, કોહો મળવાનો ઉપાંચ; પરણાવું તે વિપ્રને, સિદ્ધ મનોરથ થાય. કહે શક્તિ મુણે રાયજ, તાંહાં છે વસમી વાટ; ગામ કામ કહું તને, મેલોમન ઉચાટ. ચોપાઈ-નગર અનુપમ સીંહલ દેશ, જ્યાંહા નારી નવબેખત વેશ; પદમાણુ પ્રગટે છે પેર, શીમલ દેશ તે ઘેર ઘેર. બીજી નહી કાંઈ એવિ નાર, પ્રગટે પદમની ધરે કાર. તાંહાં નવ બાંચે કા માનવી, તાંહાં બાંચે દેવ કે દાનવી; નવ જવાય ગાંધરવ કે નામ, નવ જવાય અહંકારી આપ, નવ જાય ત્યા કપટી કાય વોકટ વાટમાં

ચોક્કી હોય; હેજ વાટ તણો કહુ વાઠ, નવ જવાય રાજ કે રાંક. જે બલવાની ઇચ્છા કરે, ખુટયા વીના નિસ્થે મરે; દુનીઆમાં જે છવડું ચાહે, રખે રાજ શીંગલમાં બ યો. બેયું બચ્ચન દ્રષ્ટે ભરી, દેહ રાજની સાજી કરી; માતા માહરો કષ્ટજ કષ, વર દાન માગું તે આપ. શીંગલ જઈ લેઈ આવું તાર, આપું બ્રાહ્મણને આ કાર; તારે દેહ અમારો ધર. નીકર વણ ખુટ કું મર. નવ ખંડમાં જણાય જેમ, પાળે વચન માજી નેમ; સમણે દિહું તે આપયું, કષ્ટ દુખીઆનું કષયું. બહિં છું શીંગલ પાંસરો, માહારં તો તાહરો આચરો; વાંટ રક્ષા કરજે માય. પંથ ચાલવા માંડયું રાય. ત્યારે બોલ્યાં હરસીધે રૂપ, સાંભળરે સતવાહિ ભુપ; અણી છે તે વાટે આંચ. પ્રોઠ ચોક્કી વસે છે પાંચ. એક એકથી અણી હોય, તે માર્ગ નહિ બચે કષ; પ્રથમ રણમાં જ શો જ્યાં, વિઠટ દૈત્ય વસે છે ત્યાં, રાંક શામદ બચે સર્વ, બુચે જે તે પામે મર્વ; તે જનને બળવીને જળે. સુરપુર તાંહાં ધીર વીર યજે. બીજી ચોક્કી રણમાં વસે ચો પાસે અગ્નિ તો હશે; તે અગ્નિ તો નવ હોલવાય, જે બચ તે પ્રલે થાય. ત્રીજી કામ જશે બહેરે, દેખશે પખી મોટા તાહરે; મોહોટી ચાંચ સેંચાણા નામ, માંસ આહા રતું તેને કામ, તે કામ કોઈ નવ બચ, રૂધીર માંસ કરડીને ખાય, લક્ષ કરોડો અસંખ્યા વશે, દેખે માનવી ઉપર ડશે. તેથી ચોથો આવશે કામ, અભેદ પોળ છે તેતું નામ. હશે કરકશા તે બારણે, માનુશા આહાર તણે કારણે; હલ્યો ચુક્યો કા જઈ મળે, વણ પુછે તેને તો ગળે. વિઠટ વાટ છે વરવો વેથ, તાંહાંથી આવશે શીંગલદેથ; તે દેથમાં કોઈ જે બચ, વાહણ પુતળી કાયા થાય. મનુષ થયા કોઈ પાપણ, શીંગલ દેથની એ એધાણ; તે દેથનો વા વાયુ અટે. મનુષ પાપણ થઈને પડે. સમીપ તાંહાંથી શીંગલ દેથ, પુરમાં નહી થાયે પ્રવેશ; લક્ષ કાટીરા હરતી વશે. દેખી હસ્તી તે ઉપર ધશે. મારે હંતસુર પ્રોઠા પ્રહાર, હણતાં તેને ન લાગે વાર; મુજ પ્રખતું પ્રાકમ હોય તુજનં મોજી શકે નહી કોય. માહારો તારા મુસ્તક હાય. વૈતણ વીર વડેરા સાથ; જઈ સીંચ કરે એ કામ, વાટે હોલવજે મોહોટા કામ. ચોસ વચન સંક્રિતનું ધર્યું, ડડપ્રત મેડેથી કર્યું; પગડે પગડે પળીએ ધીર, તજ્યું આહાર નીંદ્રા ને નીર. રાજસીધ કરી તે તાજ, પરદુખભજન વિપ્રતું કાજ; ભાવે પપ પોવાનો ભણે. ભય મનમાં કોઈનો નવ ગણે. આઘ અંચ છે મોટા પાત્ર, તે આગળ બીજે કણુ ખાત્ર; ધર્મ સખાઈઓ જેને હોઈ, તેને દુખ નવ દીએ કાઈ. જેને પુન્ય વાહલો છે ઘણું, તે અવતાર ઈશ્વર તણો એક તણો છે મોટા મર્મ. સહુથી અદો તે તો ધર્મ. પંથ પળાયો વિક્રમ વીર, ગયો આપ ચોક્કીને તીર; મોહોટો દૈત્ય વિકટ નિકાળ, જેવો કામ ક્રતાતજ કાળ.

હોહરા—જાઓ તાડ સરીખડો, પર્વત જેવું ગાત્ર; જલ લક્ષે મજ તેહનો, તો અનવી કુણ માત્ર. કાયા બણે એક લોહની, પર્વ જેવો દેહ; રણમાં દિઠો રાખને, ધરીને આળ્યો તેહ. ચોપાઈ—દિઠો રાજને જટલે, ધરીને આળ્યો તટલે; કીધા લીધા તેને

હાથ રાખને બરાબી બાથ. આજ દુઃખ અમારું ટળ્યું, બાથેજ દહાડે ભક્ષજ મળ્યું; ભુલો પડ્યો દિશે છે ભગ, પ્રગટ્યું પુન્ય માહરં ભાગ. તાહરે વિક્રમ બોલ્યા વાણ, આંબો છું તુજ લેવા પ્રાણ; મારે રાક્ષસ કેરો આહાર; માટે આંબો છું આ હાર. તે કીધાં છે કુડાં કરમ, મને મારવા આંબો ધર્મ; રખે બાણે ભુલો પડ્યો, તાહરે માટે આવી ચડ્યો. આંબો છું તુજને સાંભળી, પોહોંચ્યાડવા મન કેરી વળી; હૈડે બોલ વિક્રમનો વસ્યો, ખડખડીને તે તો હસ્યો. હા ભાઈ તું મારીસ મને, એવો બળીઓ દીઠો તને; એક ગ્રાસ મહારે છે તું, હવડાં મુખમાં મુકું હું. જે હોય તારો ઇષ્ટ દેવ, એક ઘડી, તેની કર સેવ; દુનીયા તો પરવારીયો, તારે કાળે તને મારીયો, રહ્યો સાંભળી વીક્રમ ભુપ. પ્રચંડ કીધું સેહેજ સ્વરૂપ. લઘુલાવવી વિદ્યા જેહ, તેથી બમણા કીધો દેહ, કરી હાંત દિધી ડાઠ, દૈત્ય ઉપર કીધી બહુ ચાટ. તાહરે તે તો વિસમે થયો, દ્રષ્ટ ભરી જેઠને રહ્યો; દીઠો તો નહાનેરો બાળ, ઘડી એકમાં થયો મહાબાળ. માનવી નહીં કો કારણ જેહ, અકરમાત વધાર્યો દેહ; પછે ચહ્યો બે જણને કરોધ વળગ્યા માંહોમાંહે બુદ્ધ. એકાએકને મેહેલે ધાવ, કો કોને નવ ચુકે દાવ; રૂટે ધ્યાન ચંડાનું ધરં, તે ક્યમ કાઠનો માર્યો મરે. જેને દ્રષ્ટ સાથે વૈતાળ, જેને ખડગ કોહોહું કાળ; જેને આવરદાનું જોર; તે આગળ ચૈતન સહુ ચાર. જેને ધર્મ પોતાનું સાય, તે ક્યમ કાઠનો ગાળ્યો જાય; પરકાજ જે કોઈ કરે, વીસ્તુ ચરણે તે તો ઠરે. વળી મનમાં જાણ્યું તેહ. આવરદે પડે નહી દેહ; એકું વિચારીને દે ધાય, ધરે પાછો કોએ નવ પાય દૈત્ય મારે છે જ્યારે સાંગ, ત્યાં જાણેકુત અડ્યું અગ; ગડડે ગડડે મારી ફરી, પાટુએ પાટુએ ફર્યે ભરી. મુઠીએ મુઠીએ બાથે બાથ, ચરણ ચરણ હાથે હાથ; હીં ચાણુ દીંચાણુ પ્રીઠે પ્રહાર, ઉછીનાં જેમ હોય વેહેવાર. એક એક ઉપર અ. ચુદ્ધ પડે, એક પડે એક ઉપર ચડે; બે જણને પોષાત્યા બહુ ભાર, કોઈ કોઈથી નવ પામે હાર, રાત દિવસ ને સાંજ સવાર, વહતાં; દિવસાચીત્યા છં ચાર; તાહરે દૈત્ય ઓશરીઓ તાંહ, ગયો પોતાના મંદીર માંહ. પાછે પગડે પોતે ગયો, રાબ તેની કડે ગયો.

દોહરો—મોહોટ મંદિર દૈત્યનું; રાજ વૈમવ કે રામ; દેવ રચના કોઈ દેવની. અલખત અતિ અગામ. ચોપાઈ—દીઠો ત્યાંતે. દૈત્યનો વાસ, લીલા શ્રેફર વિવિધ વિલાસ, પાકશાળા વીશાળજ વણી, શી કહું શોભા મંદિર તમી, પ્રવાળ રત્ન જીત પાટ, કનક દાર હીંડાળા ખાટ; હીંચે છે ત્યાં નરગી એક, તેની શોભા વિવિધ વિવેક. અંદ્રવદની મરગ નયણી વહ, મિલ કાટી ઠમીના લંક કરે એકલી આપ કલેલ, અંગ શણગાર શન્યા છે સોળ. વિશાલ ભાતપર મોહોટા કેશ, આપ રૂર છે જોખન વેશ; રાય રહ્યો તે જોવા તાંહ, ગયો દૈત્ય તેના ઘરમાંહ, વિક્રમે રૂપ પોતાનું ધર્યું, સ્ત્રી પ્રયે વચન ઉચર્યું દિશેઠો કોઈ શોભા સતી, કોણ પીતમ્બે કોણ પત્ની, ક્યમ આંબ્યાં આ પાપી હાય, મનમુકી બોલો મુજ સાથ; ત્યારે સ્ત્રી કહે વચન, સાંભળે ડાહ્યા રા;

જન કનકવતી નગરીના નાથ, કનકશીખર છે મારો તાત, અંદ્રકામા માહાર નાથ. કનક શોભા અતીધામ, રમતિ જમતી ભમતી ફરે, નીત નીત નવલી કીરાઠર; એક દિવસ હતુ કોઈ પરવ, સાથ તેડીઓ સખીઓ સરવ. નાહાવા કારણ એકઠા થયાં, રમવા અમે વાડીમાં ગયાં; સહુ મુજ શું રાખેપ્રીત, ફરે પુઢીને ગાયે ગીન; રમત રમતાં શોભાશી થઈ, હુતો વચમાં બેશી રહી, એટલે પાપી આવ્યાં તાહ તતક્ષણ ઝાલી મારી બાહ, ત્યારે પડીઓ સોને ત્રાસ, નાશી ગયું કોઈ ન રહું પાપ, ઝડપે બાજ હોલાણા છેમ, મુજને ઝડપી નાહો તેમ માત સહોદર ચુકીયાં આ સ્થાનક આણી મુકીયાં, માહારા પીયરમાં ખપરજ મળી, રહયા હશે તે ટળવળી માહરી મુકી હવે ત્યાં આશ; હુતો પડી આ પાપી પામ, મુજને દુખ દેતા નથી તણું, રાખે હેત એ મુજપર ઘણું; એ હકીકત માહારી આપ, મળીયાં પંથી તાહરાં પાપ; કુદે રીસ તો નહિ સાંભળે, જ્ઞેતામાં મારી નાંખશે, કુળ ગામ તમારો વાશ; કેમ અગળા પાપીને પાસ; એને બેર તણી રી મણા, મારે પંથી જાતે ધણા, એ આવશે ઘડીક તણું, ત્યાં મુધી સાંભળે કરણ; નાહારી ગયાથી છુટો નહી, એના હાયધી જશે નહી, તાહરે બોલ્યો વીકરમવીર, રાખી રહયા માંહે ધીર; ક્ષીપ્રા તઠ ઝિજ્ઞેની ગામ. નરપત વીક્રમ માહાર નામ, ઈંદ્ર સરખો છે માહરા તાત, પ્રસન્ન થયા હરશીકી માત; મહાકાળિયર મોહોટો નાથ, તેનો માંથા ઉપર હાથ વીર આગીયો સાથે ફરે, અણચીતવ્યાતેકાર જ કરે; પર કાળે આવ્યો છું અમે પુછોછો તો મુણજે તમે. શીંગલકીપમાં જવું બાજ, લાવું પદમણી પ્રાણણના કાજ; જુદ થકી અમે વધારીએ. હેષ્ટજનને મરડી મારીએ એ રાક્ષસ ગયો ઘરમાં, નાહો કે ફરી આવ્યા આંહ, માનવ રાટે પુછું તને જે જાણો તે કાહોને મને. માહારા-પ્રાંતેણાલી પેમદા, સાંભસ ડાઘા રાય, એ દેત મહા દુષ્ટ છે, તે જીત્યો નહી જય. ઉપાશીક જક્ષણી તણો. ને સ્થાનીક તણી ગુંઝ; સ્વરગ ક્ષત્રુ જીતી શકે, એવી એની બુઝ. તે પુજ કરવા ગયો સાધન અદકુ હોય; તે પ્રસન્ન જ્યારે થયે, જીતી ન શકે કોય. મુજને એ પછી તમે તેનું દોજ વચન, તોજ મહો એનું કહો, પાપી થાય પતન, આણશો નહી ખરખરે, થયું હશે વરત ભંજ સ્પર્શ નહી પુરૂષતણા, કોમળ છે મુજ અંગ, તેનો સુરજ સાખીયો પ્રતક્ષ દેખે મહા રાજ; વચન દા વરના તલે, કરે તમારે કાજ; નહીતર દેત આવી જશે, કરશે મારો-માર દ્રષ્ટ વિરજ તાહરો રહેશે કારોદાર. ચોપાઇ-વિક્રમકેહે મુજ વચન લે, તું તાહારે હાથે મને દે; માહાર વચન કરે નહી લોપ, મહારી વાતથી ન કરે કોપ. માહાર કહું જે નારી કરે, તે મારા ખાંડાને વરે જ્યાંહાં મોકલું ત્યાંહાં તે જય, મારી વેચી તે વેચાય કહુ વાત તુજ આગળ કથી, માહારે કો વાહાલું આજ નથી, માહારે વાહાલું છે પરાકાજ, આપવું ધડે છે બધુ રાજ. કો માગે આપુ ઘર મુત્ર, કો માગે રાણી કે મુત્ર; કો માગે તો આપુ દ્રવ્ય. રાજતણી સામગ્રી સર્વ, કામનીએ તો દીધો કોલેબોલી

સાથ પરીયાનો બોલ. તારૂ વચન પ્રમાણું આપ. લોખું તો બ્રહ્મલ્યા પાપ; પરસ્પરે
દીધાં વચન, રૂઢ્યામાં રીઝ્યો રાજન. તારણી ધીરજ રાખો તમે, ઉઝેણી જઈ વરશું
અમે; વળતી વિનતા વાણી વહે; રાજ વાત ધરજે રૂઢે. દૈત્ય પ્રુલથી ઉઠશે જ્યહારે,
નહી જીતી શકશે ત્યાહરે; તેજ ધામ તમને નહી જડે, છે અગોચર દ્રષ્ટ ન પડે.
અનુઆળમણી એક લીધો હાથ, પોતે ગઈ રાજની સાથ; આસનવાળી બેઠો તેહ
પર્વત જેવો તેનો દેહ. મીઝ્યાં છે રૂડાં બે નેન, બ્રહ્માંડ ચક્રવ્યા એન; આસન વાળી
બેઠો હશે જહાણ તેની પાશે. જશે તે પછવાડે રહેજે તમે સાચી શીક્ષાદેઉછું અમે
એક ચીતં ધરશે તે ધ્યાન, નહી સાત તેના દસમાંહ. જ્યારે ધ્યાન થયી છુટશે, આ-
જસ મરડીને ઉઠશે. પ્રદક્ષણા કરે જ્યાહરે, શીઘ્ર તંબા થાજે તાહરે; તે આયુધ કરના
અલજે; પ્રથમ ભોગ એકનો આલજે. કહેજે. જ જ ચડી માત, કરજે એ પાપીનો
ધાત; તે કાચો પાછો નહી ફરે, સીધ એ પાપી તો મરે. કદાચ ચોટ જો ચુકી, જસો,
ખોશો પ્રજાને દુખીયા થશે; તેના બોલ રૂઢેમાં લીઓ, મણિ લેઈ મહીપત આડીઓ.
વધી ત્રણ પંજ જ્યારે, પ્રસન્ન થઈ જહીણી તાહરે; તારી ચીંતા સઘળી ગઈ પ્રસન્ન
આજ હું તુજને થઈ. લે તને આપુ ત્રિશુળ, છે તાહરા વેહેરીના મુળ. અજીત અ-
ભેદ અનમત હશે, તે પલક મહિ પ્રાજ થશે. લઈ ત્રીશુળ સુખીઓ થા. માર શત્રુને
સુખમાં જ; ત્યારે વિચારયું વીક્રમરાય, હવે હું તેનો કરું ઉપાય. દોહરા—ધીરજે
ઉઠ્યો ધસમસ્યો, ધન ધન માહરી માય; તુજ વીના મા મુજને, કુણજ પ્રસન્ન થાય.
જે જે જે કરી મુકીઓ, ધા ત્રીશુલનો જોગ, પાપીને પ્રાજે કર્યો, લેજો ભવાની ભોગ.
મારથો દક્ષીત કટકા કર્યા, કણું ન લાગી વાર, આયુધ લઈને આવીયો, કન્યાકેરે
દ્વાર ચોપડ—તે રાખા નીરખે રાજન. માન્યું ને જીવતીનું મન; નહોલિ મારે હઈડે
ધીર, વીધામ થયો એ વીક્રમવીર, સાચો રાય ઉજેણી ધણિ, લાવે પદમની સીંદર
તણિ, તેનો મુજને દ્રઢ વીધાસ. હરસીધ માત તમારે પાસ દઈયે હણ્યાતા લોકજ
ઘણા. હુટાયા ગરથ તે તણા. રત્ન કંચન અપરમપાર, ભરી મેલ્યા હુતા ભંડાર.
આવ્યા હાથ થયું ને કામ. સ્ત્રીએ દેખાડ્યો તે કામ; રાજ કહે રહો આ કામ. અમે
જઈ આવું સીંદલ ગામ; આવતામાં તેડી જશું, ઉજોણુ જઈ મુખીઆ થતુરામા
કહે અતુર છે રાય, વિચાર કરો મહીપત મનમાય. ઘટા જેવું એ સ્ત્રીનું રત્ન. ઝાઝાં
કરવાં તેના જતન. સ્ત્રી માણસ તે રાંધ્યું ધાન, રહે એકત્રી ત્યાં ઉપમાન; પગલે પગ-
લે કણુએ ખોડ; રહે નહિ કોઈ એની જોડ. મુકી આવો માળવ દેશ, પછે કરો મુખે
પ્રવેશ, તાહરે બોલ્યો વિક્રમરાય, પાછાં પગલાં નહી ભરાય; જે કો દુશ્મનથી ઠરે,
પાછાં પગલાં કાનર ભરે, ચોકી મુકી વિરજતણી, તે રક્ષા કરશે તમ તણી પશુ પ-
ખીને માનવ તામ, કો નવ આવે આણે કામ. ચોકી વીર વીધાજ, કપડે આવે
તો આણે કાળ. કરી વાયદો આલ્ય, પંથ, બીક નઆણે કોની કંથ; પવન પહેલા આ-

લ્યો રાજન, આલ્યો એક નીશાને દન. પડી સાંજ થઇ સંઘ્યાકાળ; દુરથથી દીઠી બહુ
 ઝાળ. તેની સંખ્યા કો નવ કળે, બહુ કારમી અગ્નિ બળે; આકુળવ્યાકુળ અઠકો
 થાય, આ અગ્નિમાં કેમ જવાય, રૂદે વીચારયું વીકરમવીર, કયમ જવાય અગ્નિની
 તીર; અક જોજન જ્યાંહાં પાવક બળે, તેની ઝાળ કહો કેમ પળે. જોતાં સુજ એક
 નવ પર, વળી ઉતરે ટીંબે ચંદે; કોને પુછું ને શું કરું, અગ્નિ ઝાળમાં કયમ પમ
 ધર. એમ વિમાશી ચીંતા થઇ, માસ એક તો જશે વહિ; બ્રાહ્મણ બેઠો જોશે વાટ,
 અંતરમાં એનો ઉચાટ. દોહરા—અધીપત છે એકલા, કર હવે શું કાજ; અર માત
 હરસીધ તુ. રાખે માહરી લાજ. વર્તણ જ વાસવ કને, વિર વિરામે વ્રથ; તો તો
 અગ્નિ એલવા, શોભાવો એ શ્રવ. રાજ તે દવમા રહ્યો, વીર ગયા આકાશ, પવ-
 નથી પહેલો જઈ રહ્યો, ઇંદ્રાસનને પાસ; કરી સ્તુતી સરપત તણી, તમો સુરનાયક
 હાથ, વીક્રમ શેવક તાહરો, તારો જે શીર હાથ, દુખભંજન દાવો લીયો, તમારે પ્ર-
 તાપ; શીંગલ બહુ તેહને, અગ્નિ ઝાળ છે આપ. વચન પળે તો દેહ ધર, નહિતર
 છોડે પ્રાણ. મહારાજ પુત્ર તે તમતણો, તેની તમને હાણ. શીંગલ જવા મન કર્યું,
 મુક્યું સઘળું રાજ; લેવી ત્યાંથી પદમણી, તે બ્રાહ્મણને કાજ. ત્યાં ચોક્કા છે અગ્નિ-
 તણી, જોજન હોઝ ઝાળ; ત્યાં જઈ કો નવ શકે, વન છે મહાવીરણ. બોલ્યું અબોલ્યું
 નવ કરે, જે હોય વરતની હાણ; તો તો રાજ નવ ધરે, આપ શરીરે પ્રાણ તમ પાસે
 હું મોકલ્યો, પામ્યો તમ દર્શન. શીઘ્ર થઈ રક્ષા કરો, વાટ બેવે રાજન; સુરનાયક
 રીઝ્યો ઘણો, ધનધન વીક્રમવીર; પર કાજે પ્રાક્રમ કરે, તેતો મુજ શરીર, પાવક બળે
 છે ધરમો, જલદી નહીં એલાય; આણ દેજ તું માહરી, કામ તમારું થાય. ચોપાઈ—
 તતક્ષણ તેડાવ્યો વરસાદ, આવ્યા તે બેડીને હાથ; વીર તણા સાથે પરવરો, જઈ
 વીક્રમની રક્ષા કરો. પાવકને જઈ દેજે આણ, મુખથી કહેજે રૂડી વાણ; તે અગ્નિ
 થાશે બે ભાગ, એક માણસનો દેજે ભાગ; અગ્નિમાં ચીલો ચંદે, સુખે તેમાં પગલાં
 પડે; ને માટે સીંચરબે નીર, સુખે પધારો વીક્રમવીર; વળી કષ્ટકારી બે હોય, તુજને
 ગાંઠ શકે નહીં કાય; એ આઘ માહરો કુમાર, નહીં કાઠ એને ગાજન હાર. સાથે જ
 જનીધીને તેડીયો, તે વીરે મારગ બેડીયો; બેઠો રાય જુલે છે વાટ, મન માલિ તો
 અતિ ઉચાટ. બેઠો બેઠો ચુરે રાય, આવ્યા તે પલકજ માંહ; વાસવ સાથે તોતજ થઈ
 નરપત આગળ માંડી કહી. હરખ્યો રાજ સુણતા વાણ, પછે પાવકને દીધાં આણ;
 થઈ રહ્યો અગ્નિ બે ભાગ, મેહેલી વાટ જવાનો ભાગ, પછે મેહની ધીધી વરૂદ, સા-
 ચી ધરતી શોભી શ્રવ; મધવા પ્રતાપે વરસ્યો મેહ, શીતળ થયો રાજનો દેહ, જોજ-
 ન વોભાવ્યો વસમો ધમ. થયું રાયે કહ્યું માહારું કામ; ધીધી શીખ બેડીને હાથ,
 વિહાય કર્યો વીકરમે વરસાત, ત્યાંથી આધા આલ્યા જેટલે, ચોક્કા એક ઠીઠી તેટલે;
 એમાં આધા રમ જવાય, પંખી એક દુષ્ટ કરડીને ખાય. મોઠોટી આંચ વીકરણી

દેહ આજે જેમ આપડા મેહ, લક્ષ જીવ ઉડે આકારા, રહી ન શકે કોઈ તેને માસ;
 વીમાશી તે કામે ઠર્યો, આપે બોલ ફેંશું ધર્યો; વૈતાળસાથે કાધો થાય, આલ્યોચોકી
 મધે તાપ; દીકા તે રાખને જેમ, પંખી શીઘ થઈ આવ્યો તેમ; જગત્પાળ પોતે કા-
 પીયુ, રૂલીર પહાહ મધે આપીયું; રૂધીરવાળા પહાણે કરયા, પંખી આગળ પોતે
 ધરયા; પંખી પડે જે વાટે ખાય રાજ મારગ આવ્યો જાય; લો લો કહીને નાંખે પ-
 હાણુ. ગણે આચાં અબલણ; મૌઢાં પંખી દીકાં પડયાં બીજાં નાશી ઝડે ચડયાં; જે
 કોઈ જાશે એને પાસ, તે મુકો જીવ્યાની આશ; એમાં બચીયું દીશે ઝેર; શીઘ વધા
 એ શું શેર; ચીંચાણે મન પીડજ ધરી; રાજ પાસે ન આવે ફરી; સીઝ થઈ મુકયો
 તે વાટ આવ્યો પંથ સીંગત વાટ; કરે મન એથી કલોલ એટલે આવી ચોથી પોળ,
 દોહરા-ખેડી કરકશા કારમી. પરવત જેવો વેશ; દંત તાડ સરીખડા, મહા ભયાનક
 કેશ, સ્તન મોહટા છે તેહના તરવિ લાંબી કાટ; ચંબુરશું અંગ છે, ઉપર જેવા હાઠ
 નેત્ર ચક્ર સરીખડા, પીણું તેનું રૂપ; કરકશા નયણે નીહાળતાં, મન ચમકયો તો ભુપ,
 આ અખળાને કેમ તજી, કેમ જવાઈ વાટ; કર લાંબા કરી તે રહી, શકી મારગ થાટ.
 હસે રમેતે ઉછળે, હરખે ગાયે ગીત; ભડે આચોચો ભુપતી, પ્રાણુ આપવા પ્રીત મુખ-
 માંહ, એમ કહી કર ઝાલીઓ, ભડે તું આવ્યો અહિં. ચોપાઈ-રાજજીએ મનમાં
 ધર્યું; પ્રથમ હેત તે સાથે કયું; સામદામને ભારે ભેદ, એક કર્યું છે વાણીવેદ, એમ
 વીચારી આધો જાય, બુહાર હેતું મોરીમાય, આણુ તાહારી તાહાર ચરણહું આવ્યો છું
 તારેશરણુ-શરણાંગત રાખોછો તમે, એવું બળી આવ્યા અમે; એમ કહીને નામ્યું શીશ.
 મુકયો કરોધરેથી રીશ, આવહો પંથીતું. સંવચનનહી માણું જેતવંતે તો મુજને આશ,
 તો કરતી તારો મુખવાસ, રાજની તો ચાંતા ગઈ, બેઠા તેની પાસે જઈ; કેહો ભાઈ
 માનત કે દેવ કે માંઈ બળીઆની સેવ, કેહો કે વાંકા દીશ; કે કોપ્યા ભુગદીશ, કેઆ
 વારદા આવિ રહ્યો, પાપ તુજને પુરણ થયો. કે અચાનક ભુલો પડ્યો, આ કેકાણે
 આવી અડ્યો; કયમ સિંચાણે ભુકયો તુને સાચી વાત માંડી કહો મુંડ, ગામને કોહો
 તમ બાત. કહો વિગતની માંડી વાત; મુકયો મહીપતે મન આખળો. ના માટે કારણ
 સાંભળો; માળવ મુખ ઉજેગી ગામ, તમ સેવક વીક્રમમુજ નામ. નાંધારાની વારે
 ચડું, ઘાટ દુખી દુશ્મનનો ઘડું, અજીત માહારી પાસેખાણુ, દુષ્ટ પાપીના લેવ પ્રાણુ.
 પુરકજ વરતે છે અજ, શીંગત જવાનું તે મન. પદમણી જીતી લાવતી, ને દુરખળ
 વિપ્રને આપવી, તેમાં વીંધન કરે કાઠ કામ, નીરચે કોડું તેનો કામ, પથમ દહતો
 મેં હાથે હણ્યા, ભય પામે પાપી ધણા; પછે આવ્યો છું તાહારી પાસ, શીંગત જવા
 ની મુજ આશ. તારે બોલી કરકશા, વળી, નહી પોહોંચે તાહારીમન રળી, જ્યાંહાં
 મુખિ માહાર દેહમાં પ્રાણુ લોપે નહી કોઈ માહારી આણુ; તજ્યા લોપે સરવથી, તેજ
 લાગે સરજ્યો નથી, માહારી આણુ જે લોપી જાય, તથી મુંડ ખાધી કોમાય; તાહારી

પેર વરતજ કરયું, તે નહિ થાયે મુજથી પડ; મુકી ચોકી લોપે લાજ, પહેચાહુ જમ લોક આજ; પ્રથમ જુહાર કર્યાં તે મુને, માટે મુકુ જીવનો તુને, માટેખોરી શાને થાયો. અધીપતી આપ ઉજેણી જાયો; પરદુઃખમંજન વર્તજ કરયું, તે આજથી અધુર રહયું. આટલા દાહાડા પોહેચી રણી, જ્યાં મુકી હું નહોતી મળી; આજ થકી તહાર વરતજ ભંગ; જે નાહ્યા તે પુન્યજ ગંગ માટે પ્રતીજ્ઞા છે તે કહું, અહીં નીજ ખેડી સ્થાનક રહું; જાવા દેઉં તો બ્રહ્મહત્યાપાપ, એ પ્રતીજ્ઞા આપો આપ; પૃથ્વી પત છો પાછા વળો, શા માટે જમને જમ મળે; શા માટે કરો દેહ તાજ, કરો જઈ પોતાનુ રાજ, ગર્વ થકી તે વરત કેમ પળે, જ્યારે મનને પ્રતીમત મળે. અનમી નર અહકારી હોય, મારી લજ્યા લોપે નહી કોય જે દહાડે વસ્યો શીમલદંતા. મેં તે દીવસ કર્યો પ્રવેશ; તેડ દીવસથી આજ પ્રમાણ, કોઈએ નહી લોપી મુજ આણ; અનેક અહકારી આવીયા, જમ સુદન મેવા લાવીયા, વસન મુકો પુર પ્રવે કરો, નીકર જમ લોકે સંચરો, જ્યાં ત્યાં તું પ્રતીજ્ઞા કરે, કોથી તું નો નવ ઓસરે; આજ ઉતાડ નામનું નીદ, જેડું શું કરે છે તાહરો વીર; વતાવ શું કરશે તાહરા, જેજે તું પ્રતાપ માહરો સત્યવાદી તું ચુકે માન, ત્રીલોકમાં જે ચુકે માન. ત્રીલોકમાં જે ચુકે માન અગ્નિ જે શીતજ થઈ જાય; લોપે સમુદ્ર મરજદા રાય; એ સર્વ તો હોયે કદા, મહારી લજ્જા લોપે નહી જદા માહાર પણ મીથ્યા કી લેડે તારે તુજને જાવા દેડું હરસીદ્ધનો સેવક જણીયો, માટે પંડ રાખ્યો પ્રાણીયો; ખોરી કર કેમ સાક્ષાત, સાંભળો વીક્રમ મારી વાત, બ્રહ્મહત્યાદીક પાતીક જેડ. મદીરા પારી ગતિ નેહ, બાળક સ્ત્રી ગોવધ થાય, પહાર ગમતી કહેવાય. ગુર પુત્રી શુ કર નમદ, રમતિ વળા જે લે અન એવાં પાપ મુજ માથે લેડે, શીમલ તુજને જાવા દેડે. વાપ થઈ નવ પાળે ધર્મ. કરે કળીમાં કુડાં કર્મ, ગોત્રીની પરણે કન્યાય અનેક ધર્મ છે એક અન્યાય, પંડીત થઈ કરે પાખંડ, રાજ દે રચનને ડંડ, એવાં પાપ મુજ માથે લેડે. તુજને શીમલ જાવા દેડે, બ્રાહ્મણનું જે ખાયે ધન, પ્રેત ભોજનનું જેને જે અન. પારકે મુખે જે કો બળે, હાથ વાય બત્રીશી કાળે; કનક જુડાં અડાને શીશ, રાંક ઉપર આણે બહુ શીશ. કોઈ જઇચડાવે વાટ, ઉઘાપે જે શીવના ઘાટ; સાસર વાસણી હુટી લે, વણ અપરાધે ડંડુજ દે, પરરામા શું રાખે રંગ, કરે મધ પાનનો સંગ. અજહુ જે અનજ ખાય. જુઝ ગુણ યુગવીના માય; કુડી શાખને કુડા કામ. રહે દેવળને કામ; એવા પાતિક માથે લેડે, શીમલ તુજને જાવા દેડે, એવી તે પ્રતીજ્ઞા કરે, ધરણીપત મન માહિ ધરે; એણી એનો અસ્તના ભરાયાં, એથી કામ મારાં નવ સરયા. વહેરીને જઈ શીર નામીએ, તેથી સીદ્ધ નવ પાંખીએ; વહેરીની વખાણે વાત, મીતિ પંડત ઝાલે હાથ. વહેરીના જે કરે વખાણ, તેથીજ રૂંડ પ્રાણ; જે કો વેરીનો ગુણ, માય નિરાશ તેના પીતા થાય. વહેરી કેરાં જે કરે કામ નામરદ નીર-

માલજ નામ, વેરીના ઘર માંહે જમે, તેના ગુણુદા નવ ગમે; વહેરિનાં જે ફેડે ધમ
મરહ મુછળો તેનું નામ; કાંઈક જળ જે મુજમાં હશે, તોતો કામ આ કોરું થશે
કરમરે નહી વળવાનું કામ, નારી નથિ નમેરી નામ જેકું એમાં કટલું છે ભર,
એના જળનો લેઉ અંકાર. રાયે ભમર ચઢાવી શીય, કાડ્યું ખડગ કરીને રીસ; સાં-
ભળજ હવે તું તો રંડ પાપે કરતીતી પાખંડ નાંખે ધાવ રાજ જેટલે, કૌતક એક થયું
તેટલે; નાંખી ચીસ કર કશાએ છુટી, નવ ડર્યો ઉજડી ધણી. જાણે કોઈક જાળ્યો
મેહ, લાગી બીક રાજને તેહ; જાણે કાટકો માહા વનધાર, બ્રાહ્માંડ ગડગડે તેમ થયે
શેર લાગી રાહ મચ્યો માહા જંગ, શેવકશ હ કોઈ નહી સંગ, જમાં જેટલું હતું
જેર, અધીક તે ક્રીંચા અંકાર; જેવું પરાક્રમ જેવા માર, કા કોથી નવ પામે હાર,
વીકરમ મન વીચારી જાય, નવ હારે જીને કોય; માહરી મારી એ નહિ મરે, મા-
હરિા અરથ નવ સરે; વઢતાં વઢતાં દીન વડી જશે; વીપ વાયડો પુરો થશે; એમ
કરનાં પડી છે રાત, વીકમેચીચારી વાત, રાય કહે નહી જાઉં અખો, સુખે બેઠા
રહોને તમે. ઉંભો રડ્યો છે ત્યાંહાં ડાલનો, વિરતા શું વાણી બોલનો; કરું પ્રતીજ્ઞા
હું તો જ્ઞાત, સાંભળજે તુ માહારી વાત; કંઈ આજા કોપે સતી, જુવમ જર કરે
જે જતી; વૃત દીવશે જે અન વાવરે, પરણી નારને જે પરહરે; વીપ સાથે કરે જે
વ્યર્થ, ગાત્ર દિણાનો લેજે ગર્થ પાટ થાયે તે પાપી દે બ્રાહ્મણ સાંચ કોલીથી લે-
જુઠો જે કા બોલે બોલ, અહકું ઓઠું જે લે તોલ, વિધાસવાત કરે જે દોહ, માન
બેહેન ઉપર નહી મોહ; કુટુંબ કળેશ ન પરશુ મેળ, ધન માંહે જે ભેગે તેજ. દુધ
પાણી કરે એકકા, ઉદવશ કરે જે જોગી મઝા, તામ ભગાવે વાળે ગાય, આપ ગરજે
કરેઅન્યાય કન્યાવિકરે કરેગાય, શીતની માલ્ય ખાંતેથી ખાંચ; વેચે પુસ્તક વેચે મોમ,
વેગે દેવ વેચે જે બ્યોમ; વેચે કનક વેચે જે ખીર, વેચે રાંધ્યું અન્નને તીર; આખ્યા-
અહંકારજ કરે, આપી વસ્તુ જે પાછી હો. પાંચ ગ્રાસપમ ભોજન કર, અહંકાર
અહંકો મનમાં ધરે; એવાં પાપ માથે લેય; જે નવ જાઉં શીંગત દેય; તેજ કપાસ
વેચેજે મળી સજ્જન બેસવા નવદે મળી વસ્તુ વીપની હરે જે લેઈ ધેનુ બ્રાહ્મણ
ઉપર દોષ; માખાપતિ શેવા કરે, મુકી થાયુ હુશે હરે; મદીરમાં કલેય કરે જહ-
રાખે મેત્ર પોતાને દેહ; અણુગળ પાણી જડા પીએ, જીવ મારતાં નવ બીહે; તજે
સાધુ સેવા સજ્જન, મીઠી વાત પર રાખે મન એવંપાતીક માથે લેશ. જે નવ જાઉં
શીઝલ દેશ; બ્રહ્મહત્યાનું મોટું પાપ, વચનમાં જે કાઠ દે આપ, ગર્ભપાત કરેજે જર
પાણી પર રાખે ખાર એવાં પાતીક માથે લેશ જે નવ જાઉં શીંગત દેય; રાકી
બેઠ તું તાહરો બાટ, લાલું પદમની આણી વાટ; તાહરે કરું તુજને પ્રણામ તાહરે
કહે જે વીકરમ નામ. કરકચી કહે છે પાછા વળો, રાખો મન માંહે આંખળો; જર-
જર ચક્રનેઆજ એ, હેમાતિ તેડીલાવજે મુછમરડી હવડાતો જાઓ અમથા સમખાવા

તેમ ખાઓ;પાછા વળીને રાખો પેર, પેલે અવતાર લેજો વહેર; એમ કહીને કરકસા
હસી,તાહારીવાત માહારેમન વસી;જમ તેમકરીને જામરો જવ,વણુપુરે મરેછે દીવ,
ફેકટ ફસ વખાણી જાવ શીંગલ જાવાનો નહીં દાવ દોહરા-પાછે પમલે આસર્યા
વિકરમ વીસજ વામ; રમરણ કર્યું વૈતાળનું, વીર કરો કામ; ખોદી સળંગ પ્રથ્વી
વિશે, અક્ષીન તે ન કળાય; નીરમે થઈ નીચા ગઈ, તેમાંથી નાકો રાય. ખણી
પ્રથ્વી પાતળમાં, વિકસાળ વિરતું રૂપ; કરશે તે ત્યાં રહી, પ્રથ્વી પેઠો જુપ; કાઠજી
અરમ ન જાણીયો, આલ્યો અંતરસુન્દાણ; મુકલો કરકસા તણે, આગળ આવ્યોપાણુ;
સળંગ ત્યાંમાં તો ચાલી નહિ, શીધા મન વિચાર; ઉપર આવ્યો અધીપત. શીગર
દેશ દરખાર; પુરૂષ આકારે પાંદાંણુછે, કાઠ લાંબો ચોરો પામ; આ પોળમાં પેશવું,
મુકયો મુખ નિશ્વાસ. એવો હોય જુદું કરું, વેહેરીનું લેઉં વેહેર; પવન થકી થાય
ધાણુઓ, તેવી શી એ થાય પેર; પવન ઝાલ્યો તે કેમ રાંદે અંદે આપણી ધાય;પછે
પ્રથમ શું કરું, પાહણુ પુતળુ થાય.

ચોપાઠ—તેકરજ તે પોળે જાય, પાહણુ પુતળુ કાયા થાય, તે કામે આવ્યો અ
ધીપતી; અંતરમાં ચીંતા છે અતી આધો આવે તો વા ચડે, પથર થઈને હેઠો પડે;
મહિપત મન વીચારજ કરે હીંમત મુકે અરથ ન સરે ઉડી અંતરીક્ષ નવજવાય સ
ળંગ જુલી નષ ખોદાય, વીર પ્રતે તો આજ્ઞા દિધ, કામ એક કરોતે સીધ; લોહ ત-
ણિ એક ઢાઠી લાવ, પલક માંહે તું વેગે આવ; ધાયો વીર કહેતા તે દીશ લોહ ઢાઠી
ઉપાડી શીશ મુહુરત વાર ન લાગી તાંહ આવ્યો નરપત બેઠા જ્યાંદ શાગાય વીર
કર્યું તે કામ તુજવીણ કાણ આવે આ કામ;રાજા પેઠો ઢાઠીનાં હરો દીધું ઢાંકણું
જતન કરી;પવન ન કરે તાંહાં પ્રવેશ, નહીં અજવાળુ તેમાં લેશ. મહીપત મન એ
વી મોહોડીએ, હરી રહ્યો લોહની ઢાઠીએ; વાયું રૂપ વેતાળજ થયો ઢાઠી આગળ
લેઈ ગયો ત્યાંનો વાયુ અડ્યો જોટલે, રૂલાહ પાહણુ થયા તેટલે; મુકયો પાછો જોજન
કર ત્યાંથી તેનું બાગ્યું બેર; પેસવા માંડ્યું નગર મોજર દીડા હસ્તી અપ્રમપાર
નડિતમ લોકજ ગપર ધસે, રાજા વિક્રમ મનમાં હસે, આવ્યાસામટાસહસ્રાયવીય, મ
રે શુંદ હલાવે શીશ; કરે ગજરના દોહાદય ધાય ધમકે જાજ ધાયડ ધાય, અરે વીર
એ કયમ હારશે, નારીસ તોએ મારસે. સહુ સાથ વઢશે કયમ દીસંતા છે મોહો-
ટા જમ;સિમવાર થયો તે સહી, કરી ગજરના ડોળા મહિ; ધાયો રૂદેમાં આણિ રીથ,
નાકા હસ્તિ નાંખી ચીથ;પાણું બેઠા કો નવ રહ્યા રવરણ સહુકો નાચી ગયા, નાકા
અજતો ધસમસા, વીર વિકરમ બે પડખડ હસ્યા, પેઠા સીંગલ નમરી માહે ઉંદાસન
ની શોભા તાંહ શીંગલ દેયની એવી પેર,પ્રગટ પ્રભની ધેર ધેર. બની લાણુ સ-

રવે લોક સ્વપ્નામાં નહીં જાને શોક ફળે વનસ્પતી ખારે માસ, સહુકાને મન લીલ લી
લાસ એવી નીકટ જ્યાં ચાકી ફરે, તેની રક્ષા કુણજ કરે માન સરોવર રૂડાં નીર, દેવ-
તા દષ્ટ તેની. તીર. લાંબી ટ્રાપ બીજેરાં વણાં, પુલ્યાંઝાડ તે ચંપા તણાંપાનલવીંગ
તણાં તે વન અમ્રત જેવા ચંદન ધન શીંગલ ફેરી વાડી વાડી લીવેકે, કહેતાં નાવે તે-
નો છેક જાણે રતનામરની ખાણ, જાણે કો ધર્મની આણ; કુડ કપટ નહીં તેનો દેહ,
સદા નિરંતર વરસે મેહ; કિતમ સ્વરથી ગાયે ગીત. પરી ધ્રુવ ઊપર સહુને પ્રીત;
પગલે પગલે શીવ પ્રસાદ મુખ સામર અતી અલ્હાદ; સદાવરત ધેર ધેર હોય, નવી
દુઃખીઆ દેખ્યો કાંય જ્યાંહાં જુઠ બોલ્યાનું નેમ, સદા નીરંતર કુશળ એમ મહીમા
જેતાં અટકે મન, જેવા તે આલ્યો રાજન; ધનધન ભુમી મહારૂં ભાવ્ય પુઝે દેવ અ
લોકીક ગાય ધન ધન હરસિંધ ધન્ય પ્રવેશ ધન ધન છે આ શીંગલ દેશ, પર કામે
આવ્યો કાર, સહુજ કરો મારો અવતાર ધરે બીક ન મનમાં છેક એટલે દિહી વાડી
એક નીરખી વાડા પેઠો માંહ, સખી જહાર બેઠીતી તાંહ. રમત રમે પોતાને મન,
જેઠે જમ બેઠો રાજન; પહેરાયા છે સોળે શણગાર; રૂપ અલૌકીક અપ્રમપાર નાટાંગના દે
વાંગના, શોભે કુણ બીજ સંગના જાણે ઈંદ્રતણિ અપહર; મનનિ મદભરી મહરા.
પાછું જોયું સઘળીનાર. દીઠો માનવી તેણે કાર એક એક સામુ જોઈ રહિ આ કુણ
આવ્યો સ્ત્રી સાથમાં, કેમ ઝાલ્યું આયુદ્ધ હાથમાં, પુરૂષ વેશ જે પાછા વાળો, માન-
નીઆ કહે સાથે મળો નરપત કહે સાંભળરે નાર, શુ બોલું હું વારો વાર. તમમાં-
થી એક નારી લેશ, જાણશે બધો શીંગલદેશ; નથી આવ્યો રમવા કારણે, બળ કરી
તાહરે ખારણે તાહારી ચોકી મુજને શું કરે ખેદ કરે તે નીરવે મરે રમત રમવાને
આવ્યો નથી; તુજને લેવાને સર્વથી વાળાવ્યા છે વશમા કામ તે એક પદમની કેરૂ
કામ આવ્યો છું અમો તમ કાજ માટે શીદ ધરાઈો લાજ વચન રાવનાં સાંભળી
રહી અચરત દેખી ઉભી રહી એવી વાત તેણે સાંભળી મુખ વચે બાલી આંગળી
કુણ દેવ હશે દાનવી કુણ હશે મોહાટા માનવી.

દોહરા—એકજ બોલી બાળકા, તુજમાં પ્રાકરમ એમ બોલ્યું પાળો આપની
નર રાખ્યો છે તેમ; વસમી ચોકી વાળવી, કેમ જાણે તે દુત દેવ હશે કે દાનવી શું
દ્ર હશે અખદુત નથી ગત માનવી તણી, જે આવે આ ગામ તમે તે કેમ આવી સ
ક્યા કુણ તમારૂં નામ શીંગલ દેશ કેમ સાંભળ્યો પદમનિ પરહી કેમ તે વાત માંડી
કહો સ્ત્રી ધારેના સમ લેવા આવ્યા પદમનિ નથી વાટમાં તેહ; નથીવેઆતી મુલથી
નથી નર ઉપર મોહ; આપ કાજ કે પારકે છે રહ્યેલ કે રાય. આળાં વરતિ આપથી
કે અમથી ઇચ્છાય. ઉજેણી નગરી વીરો, જે કરે પરકામ; શેવક શ્રી હરસીદનો વી
રમ નર નીજ નામ શયોદર પર નારનો દુખલંજન દાતાર વાચા આવીઅળવીમ-
ખવર કરણીએ કીરતાર કામનીએકાંને સાંભળ્યો હસ્યો તમે જે આવ પુત્ર તે ઈંદ્ર

નો હવડાં માનવ દેહદેશમાં માહરે ડુંડી ફરે જે કો દુખીઓ જન;ને મુજને આવી કહે તરત મનાવું મન; એક દિવસે એક બ્રાહ્મણ,યહી સ્વપ્નાની વાત પરણી છે કો ધની પદમની રૂડી તેની ક્ષાત,હાથણી ઉપર તે હતી, કરહુતી વરમાળ, એક સખી એક સહચરી બુધનીધી તે બાળ;વીમળ વસ્ત્રા કારણે સદા કરયા દશવીશ;આવવી પ્રતુજને વર વચમાં આણિ ધરા તેજ વીપ્ર પાસે ગયો તેતો બળ્યો તરત તેનાકહ્યા ને કારણે વહાલું કીધું તરત કાષ્ટ કરયાં બહુ એકડાં, પડતે તો ચેહમાંહ, હઠવ બે મ સાંચા થકી હું જઈ પોહોચો તાહ રૂપી રાખ્યો મેં સાંસતો,કરી પ્રતીજ્ઞા કરોડ સા આ બોલો તે સહી તણુ નરાખો ખોડ વીપ્ર રાખ્યો છે પાસમાં કરી વાયદો વસ્ત;પ રણાવું ને પદમણી સમ ખાંધા છે મરન;વાટે દહાતને મારીઓ હોલવ્યા અગ્નિ કા રટ સીંચાણો સતોડીયો, ધહી આવ્યો ચાટ,કરકશા કુગમનમાં રહ્યું રહ્યો ડેકાણે પાદાણુ હસ્તી સર્વ હહાવીયા તે ઇષ્ટ બેરથી આણુ સ્વપ્નામાંવરી મુદરી,તે કેઠ કહેા આપ: જાણું સાચુ નવ કહેા તો બ્રહ્મહત્યાનું પાપ ચે.પાઈ—તાહાં એકતો બોલી મુખી સાંભળવા રહી બીજી સખી;સાચુ કહુ સમ દિધા માટ,ગઠતી મળવાની વા ટ, રમવાનું થયું તું મન, હતો ચતુરદશીનો દન અતી ઉપન્યો પાન ઉદ્દહાદ,મેં દી ધોતો નેને સાદ. વિપ્રે જેમ કહયું તું તુને, સમણુ તે વાંચું તું મને;પોઠીતાં હું મ હારે ઘેર, સમણું પાપુ સાચાની પેર, તેશુ પ્રાપ્ત કરવા તાળીયો, એટલે ઝખડીને જ ગીયો તરી સ્વપ્નામાં વિપ્રજ અમે; તે વાત બાણી કેમ તંમાને વાત નવ કોહો મ ને, તે તો સમ દહિયું તુને;વિધમ કહે શણુ રામા નીન, તે પંડીતશુ મારે પ્રીત; જે મારા માળવમાં રહે;તે નડિતમ માંડીને કહે તે વીપ્રે ધહી મુજને વાણ, તાંહાંથી પ્રીતી વાંધી મુજ ઘણો.મનમાં રાખી બાંધી મુઠ બેડિ મ નણું સાચુ કે જુઠું, તે વેળા ઘર કીધું તાજ, આવ્યો ઘર તમ જેવા કાજ કાને આંમળીતી જહવા, મેં ન જરે દિહી નેહ;વિકટ ચોકી મુજને શું કરે, ખેદ રાખેને નીરચે મરેબાળે અગ્નિ બા-રે, ખેદ રાખેતે નિરચે મટ. બાળે અગ્નિબાળેનીર સીદ્ધ તણિ વીદયા છે ધીર. મહા કાળેશ્વરનુ છે નુર,રરસીધ હાજર છે હબુર; વેતાળવીર બાંધ્યો છે વીઠ, પ્રથ્વીમાં નહીં ડેની બીક, રમે જમે તમે જેખનવેશ. અરે અનારે બશું દેશ; એવા વચન રાયના સાંભળ્યાં, ત્યારે સ્ત્રીનાં મન ગળ્યાં, બેઠતો હતો એવા આવીયો, ભુપત તે મનમાં ભાવિયો;એહ મરદ છે આપણી જોડ. એમાં નથી ખાંપણુ કે ખોડ અટી બી બે આવી નવ શકે, ધિર વીર મહા દાતા પખે આપણે હૈડ વર પ્રિછતા;તે વર આ-વ્યાછે ઇચ્છતા-કર્મ આપણામા એ વળી, દુધ માંહે કાંઠ સાકર ભળી;તેહ દેશમાંએ વી રીત, બેને જશું આવે પ્રીત; તે નાર તે નરને વરે. નાઆપ કો વિવાહનવ કરે; ઇચ્છાવરવરે કન્યાય,તેમાં કો નવ કહે અન્યાય વીક્રમ સાથે હઠડ ધરી વરવા કેરે મ નજ કરી; બારેસખી વરણુચીયે, એવરને બારે પરણીયે;વળી વર જેવા કયાંહ, એ

શી અદકો મળશે જ્યાંહ, એમવીચારી મનમાં પેર, રાજને લઇ આવી ઘેર, મા
આપ પાસ સહુ આવિયાં, વર રૂડો જોઇ લાવીયાં; ગામ નામનું પ્રાકમ કહ્યું સહુકોનું
મન શીતળ થયું; બંધા મામનો શોકજ સમ્યો, વીકમ સહુના મનમાં ગરબો; સહુસં
ગે દિધાંસનમાન પાસેમુકયાં ફેફળ પાન, વીકમ માન પામ્યાં છે ધણું હરખ્યુ હમંદુ
તરૂણીતણુ ભોજન કરી વેળા થઇ ત્યારે ના રાજએ કહી ગયું અમે ઉજ્જીતીર;
ત્યારે મુખમાં લેશું નીર હરસીધ તણીતો પુજ કરું અન ઉદક તારે મુખ ધરું સહુ
આથે જીવ કીજએ કન્યાદાન દોડે દીજએ ઘલમંજળનો માંડયો જંગ. આરે ધેર વ
ત્યા છે જંગ. જેના ગામની જેવી આસ, કરી રીત આપણ તે વાલ; લગ્ન તણીતો
વેળા થઈ, તાહારે રાજ બોલ્યા સહી; જે વચન આપે મુજ હાથ, તે પરણું મુજખાં
ડા સાથ, વચન લોપ માહાર નવ કરે. જે કહિયે તે કાનેધરે, પર દુખલંજન કહે
વાડિ, મનો વેચ્યો હું નવ વેચાઉ મહારી વેચી જે વેચાય, તે ખાંડાની સ્ત્રીથાય, મે
હેલ ગયા કેડે માહારી, આગળથી કહું છું જાહરી વાટમાંગરનું પેદા થયા, નકારમે
નો નવ કરેનાય ઓઝડપડે રહી જાહરે, કડ સંગ સ્ત્રી તાહરે તારો કેડે મારી આથ
બોલી તે પ્રથ ને હાથ એ પરણું પ્રથમ હું કરું ત્યારે કેડે ખાંડાથી વર; હું નવ ઝ
લુ તેનો હાથ વીકરમે એવી કીધી વાત. પછે દોશ નવ દેવો કાચ. આગળથી ચેનાહું
શોય, દોહરા-વચનહિંધું આરે સખી રાય ન કરશે રીશ; વણુમુલ જે વેચાશે તમારે
ચરણે શીશ વચન તનાર પાળહું, અમ પ્રતીજા એહ; આણ તમારી લોપીએ. કષ્ટિ
થાજે દેહ પ્રતીજા એવી કીધારણ રાખીધીર; ગાંધરવ વીવાએકરી, પરણ્યો વીક
રમતીર; પંચા નેદળ ચુડો, પાળી ઉડ્યા પાટ હળહળકરીને શીખદો, જાંબએ મા
ળવવાટ. દ્રાહશ લગ્નપર તરનની તે પર ગેડી નાર; એક સખિ એક સહચરિ
રૂપ તળો અંજા; ગજ ઉર ગજ ગામની ગજ ઉપર ગજરાજ; છત્ર ચમર રચના
રચી, દરત્રીન સરખા કાજ; તાજત્રમાહલ વાજે ઘણા, ઓછવ મગળ થાય; શીંગલ
દેશ સોહામણ, દેખી રીંગારાયે ચોપાઇ—હસ્તી ઉપર અનોપમ ઝુલ ભરયાં રત્ન
મોતી અમુલ સાસરવાસો કરોડજ તળો વર્યો માલ ખખનો ઘણો કરી વળામણ મા
ગી શીખમનમાં નચાણેકનીમીક; મુકયો ત્યાંથી શીંગલદેશ, માગવ પંથ કયો પ્રવે
શ રાજ કહે કાંઈ ઘડાવો વાટ, વસમીએ જાવાની વાટ, કાંઈક પેર કરો તે તણી વિકટ
વાટ ચોકી છે ઘણી, પદમણી કહે સ્થીર રાખો મન, બીક નથી એ વાટે વન, આવ
નારને ચોકી દમે, જનારાને પગે નમે; આવનારો આવે મહા દુખે, જનારો વાટે જાય
મુખે; દુષ્ટ દેહાણું મુક્યું ત્યાંહ, આવ્યા બેઠી કરકશા જ્યાંહ, રાજએ ત્યાં દીધી
આશ. લાવ્યો પદમની હું તુજવાસ; સવાલ કરો વેચારજ વાર, આપ્યો એક અમુલક
હાર. તુજ સમે કોઇ નહિ ધીર, વિરજ્યત વિહરમ વીર; મુઠે ખાધી તે તાહરિ ખાય,
બાકી તો બીજા નવ જાય. શીખ માગીને મારગ લીધો, સીઆણાને આજ્ઞા દીધો; સી

બેઠી બેતી વાટ.રાજા ઉતર્યો તેની ઘાટ, એક એકને દેખી કરી આગતા સ્વાગતા
અહકી કરી, તે દમ્ભત્વને બેડયો રથ, ભર્યો અલ્પેભસવળો ગર્થ ખાતાં ન ખુટે નીકે
નહી, એટલું એટલું ધન ભર્યું રથમહી.આવ્યો માલ ખબ્બનો હાથ, તે સ્ત્રીને તેડી
સાથ, અહરનીશ હીડે જટલે, ક્ષીપ્રાચ દીઠી તેટલે માતાજી હરસીધ પ્રતાપ, આવ્યો
અધાપતિ આપોઆપ; થયું નગ્રમધે બભુ. આવ્યા વિકરમવીર સુબાણ; પડેવજક-
વ્યો છે પુર માંહ. પ્રધાન વજીર સહુ સામા બય. હસ્તી દીઠ વિકરમ તણા; અચરત
પામ્યા લોકો ઘણા, લાવ્યો વિકરમ એ કમલજ, શકે ઈંદ્રનો લુટયો વાસ; ઈંદ્રનો
શકે ઉતારયો ગરવ, સમરધ આણી એની સરવ, શકે કુબેર તણા ભંડાર. અલખ
દીઠી અપરમપાર; શકે માનસરોવર ગમે, શકે વરસાદ મોતીનોથયો; શકે ઇશ્વરતુકા
એહને, કીધા દેવાંસી દેહને; આંખળા પ્રમાણે મોતી મુલ. તેહતણી ભરીછે ઝુલ દીઠી
પદમણી ગુણવંતી ઘણી.એ સમરથ સુરનાયક તણી; એહ વીમાન વીમાસણ કરી
રમ્યત બેવાન તરવરી; પુષ્પ મોતીએ વધાવીયા-સભામાં રાજા આવીયા, કુમકુમ
અંદન તે અરચીયા પાથ, તેડી બ્રાહ્મણ પુજ્યા પાથ; સ્વપ્નામાં તમે જ વરી તે આ-
ણી મેં હાજર કરી; આંખળી તેમાંથી લીજીએ. હસ્તણી સહીત તેને દીજીએ, જણી
એ તમને શાહજ કરો, તેને પરવરો; બ્રાહ્મણ બુવેને કરે વીચાર, કન્યા તો દીઠી દસ
આર; અમુલખ હસ્તી અમુલક ધન, તે દેખીને ટળકયું મન; ચીત્રામાળુ લખ્યોઢોય
જેમ રહ્યો ઉભો વીમાસી તેમ જોગ કળેવર નોદે પ્રાણ, જેમ બુડ્યાં હોય સાતે
વહાણ; જેમ વાંઝણીનો પુવજ મુએ, જેમ વીજોગ વિતાનો હુવો. જેમ થર લુટાણું
નેટ, પડ્યો ધાસકો તેને પેટ. નવ બોલે મુખશી તેહ, ચરચર ધુલે તેની દેહ, બાણે હવડાં
જીવજ જશે, બાણે હવડાં ધેસો થશે; બાણે હવડાં પડશે કુપ, એવું રૂપિતું દીકું રૂપ,
ચોપાઈ-વીકમ વાણી બોલીયો, સાંભળ વીમ્ર મહારાજ; આતરણી તમતણી,
અળતાતા તે કાજ; રહેવાતું નહોતું અહવડી, રહન કરતાતા દેહ. નેત્ર ઉઘડીને
જુવો, પ્રમટ તરૂણી તેહ; તોય વીમ્ર બોલે નહી; ન છુટે એક વીચાર, ગદગદ કંઠ
તેના થયા, આંખિ આંસુ ધાર, બાણે તન મહારૂ તથુ. દેખી કેન ખમાય; નરપતિ
કહી નવ શક્યો, આકુળ વ્યાકુળ થાય નગપને બભુ; નર ભરે નોતો હત્યા થાય;
પુન્ય ચરતાં પાતિક થવે. રૂઢે વિચારયુ સય, નેહ ઉપન્યો છે મન વીશે કે ગજઉપર
હેત; કે અચરત છે તેહને થયા અચત.

ચોપાઈ-વીમ્રને કહે રાજ વાણુ.જેને માને તેની આણુ; તાહરી સંખ્યા નીકળ
થાય સુકિત સાત જન્મનું બય; તાહરા મનમાં હુશજ હોય. કેહેતાં કેહ કરે નહી
કોય; સાચું કેહેતાં આણું રીશ, તો તાહરા સમ માહારે શીશ; કહે વીમ્ર
સુણ વીકમરાય, માહારા મનમાં ચીંતા થાય, સમ દીધા માટે કહું; નીકર મનમાં
બાણી રહું; ગમેતો વચનાહારજે, ધમે તો હવડાં મારજે; સાચું કહુતમ આગળકથી

માહારું હું ત્યાં કાંચે નથી; આપેજીવ છે તેતો જશે. સાચું કહેતાં માહું યસે; તમે
 કુજ ઉપર કાપસો, લાજ માહારી તો લોપસો; મેં દીધું રામલામાં જહ, આકરે
 ઐજખાવી તેહ; તમે ઐજખી મનમા લહું. કે દહાડે મુજને નવ કહું મનનાંદે
 રાખ્યો કાયદો, સાતલણી કીધી વાયદો; સાંભળતાં મોકલતાં મુને, તો સત્યવાદી બહુત
 તુને; એમ એ નારી પરણત મને, શીદ નપાડું કરત હું તને બગ્ય કરતાં હું ત્યાં
 જાત, સર્વ તણો ભોગદારી થાત તો તમને આદીરાજ દેત; અસી સાથે લાહાવોલેત,
 મુજને રાખ્યો ઘેર હેતરી, કન્યા લાગ્યા કપટે કરી; દુઃખ ભંજન એમ નવ થવાય.
 આપ વિહારો મનમાં રાય; પરદુઃખભંજન માઈ નામ, કીધું રાજ તારું કામ. સંકળ
 લોકના પુર્ણ તમે; નાદરા પરદુઃખભંજન અમો, તને ન મળ્યો હોત બમની, તે
 ક્યાંથી દેખત કામની; મેં તો કામ તમારું કર્યું; સ્ત્રીઓ ધન આગી વર ભર્યું, રૂપ
 જા ને કન્યા ધન, હાથની ઉપર માહારું મનઃહવડાં કર્યાં તે કરજે કાલ, સત્ય રાખ્યો
 તો સઘળુ આલ, આ સર્વ છે મારો માલ, ભુખત કહીએ ને મન ભાગ, એક પરણુને
 પરણત બાન; અલખ પામત અપ્રમપાર; બાલણુના થારો ભોગીયા. રાત અવતાર
 મુધી રાખીયા. નર્મ માહારાને કરસો ગરક; તો નરપત જઈ પડેશો નરક; સઘળી
 સ્ત્રીનો સઘળો ગર્થ, એ સરવે ને માહારો અર્થ, કષ્ટજ માહારું મહીપા કાપ, સત્યપાળે
 નો સઘળું સ્વાપ, નીમ કરો તો મનમાં સાંખ, આપ મને કે મારી નાંખ. દીધી પ્રતિજ્ઞા
 મારે કહું લલકારું પોડો સર્વે સહુ પુછો આ લોકોને ન્યાય, કોહોને એ સરવે
 ન્યાય. એ તો માચું બોલ્યા અમો, મમ મમતું કરજે તમે; લોભાવ્યા થાઓ નો
 લેધ જરે. નાંકર આવી આરીંગલ થાઓ. દોહરા-રાજ પાત બાનંદીઓ, સત્ય
 કહું માહારાજ, તમ પ્રતાપ હું ત્યાં ગયા, તો રહી મારી લાજ. વગર તેજાણે
 મયો; લીધું તહારે નાન; એ રામા રીઝી મહુ, કરી આવ્યો છું કામ, તમ પ્રતાપ તને
 પ્રાકમે, તમ કર્મ તમ કલ, તમ ચરણે તમ નંદીરે, આન્યની એ મહારાજ; કે ત
 પંણુ કામની કરી. કરીએ આણી હેત; અરથ ગરથ ને રાત રોત. સ્ત્રીઓ સરવે મ-
 મેત; અચર પાશ્વ અતીક જન, અલખન પામ્યા અપ્રમપાર; આપીને ઉભે
 હો, મુણુ ન લાગી વાર; ઉર હરખ આનંદ ભેર, દાન દલગીરી કીધ, ની નેવડાં
 કાટીયા, કામ પ્રત્યક્ષ કાપા; તતલણુ નેડી તારૂંતી, સંપી નિખરે કાય, પાત બાનંદી
 મન થકી, એક બોલી રાજ સાથ, નીમ ન કરસો રાયજ, કદ તમ કહું મ વન
 આપણી સ્ત્રી આપવી, એ તો મહા હિત તમ કીડું નથી સાંભળ્યું નથી ગીડું એક
 આમ; મુજને સોંપે તમે મને તેડું તેડું તામ. ભામતા એકજ ભોગતા; તો ત
 નાર; મોહોલે રાખે રાખ્યું, એક વર મવા સાર, બાર ન પરશુ પ્રેમદા; કષ્ટ ન પુર્ણ
 ધીર; અલગાડું અથે નહિ, માઈ શુદ્ધ શરીર, લદમી ખરચે તેડના, મારે તેની નર
 વાર; આપે તેડું ધર્મ છે; ભોગવે તેની નાર; વિદ્યા ભણે તો તેડની, ભજે તેના જ-

અવાન; વરત કરે છે તેહના, દે છે તેના દાન. કાં સત્ય સુકાવે સાધનાં, કાં બોલ્યું અ-
 બોલ્યું ક્રોધ; નારીયો નીરખી જઈ, તદા વિપ્રને દીધ, ભામની કહ રાજ ભવે મુણી
 મેં સેહેલ; મનમાં બોલ્યું માણશું, મહીપત કેરા મેહેલ; હોચિળા ખાટે હોચશું પો
 હોડાં ચાવશું પાન; રમશું રમતને સોગટાં, દેઘશું રડાં દાન, પડી એમાં પંડાત ધરે;
 આખર છૂટી ભીખ; વૈભવ શે છે વણજમાં; શાણાને શી શીખ; ભુંડું કાંઈ નહિ
 ભીખથી, માગ્યાથી રૂઢ મરણ; ભીખારી નામ બહું નહી, તુછ છેક તે તરણ. વીકમ
 કહે વિનતા મુણો, દેહથી ટાળો દુખ; આશા પુરે ઇશ્વરી શીવણ કરશે સુખ, મેહેલે
 જે મહિપત તણા, નવ દુઃખ નવ લાખ. શોભાવંત સુંદરી, સુગંધાયકની શાખ; શામા
 હાથે સમરપીયા, પરવાળાની પાટ; અલખત ઇંદ્રાસન તણિ, કનક હોડાળા ખાટ.
 બાર બાર ગામ એક એકને, લખ્યાં ત્રાંગાને પત્ર; સમરપણ સખી શહિત, શીર શો-
 ભાવ્યું ઇત્ર; સુખ પમાડી સુંદરી, રૂપ ટાળ્યું તે દેહ; પાળ્યાં લાડ પ્રજા તણાં
 સદગુરુએ ક્રીધિ શેવ; કરે પુતળી બોજ મુણો કર્યાં એવાં પગકમ, તે
 નિરખ્યાં અમો નેહશું, માનવતી માહાઈ નામ; નિશ ચરચાએ નીકળ્યા
 દિહો તે દેવ ડહ રવંત હતું તે સાચું થયું; કોડે ટાળ્યાં; દષ્ટ પવિત્ર કે
 નહિ પુન્યથી, પાપીથી નહિ પાપ; પુન્યવંત જે પ્રાણીયો. ઇશ્વર બળે આપ
 નહિ પુન્યથી, પાપીથી નહિ પાપ; પુન્યવંત જે જે પ્રાણીયો. ઇશ્વર બળે આપ
 દાતા તેતો દેવલા, દાતા; તેતો દેવ; દાતાસીંધું સેવતા, દાતા સકળ સેવ. દાતાની
 કીરતી યદ દાતા રીઝે રામ; દુનીયા જીવે દાતાથી, કે મોટા ભગવાન, ભોજે ભારથ
 સાંભળ્યું, વીકરમ તણો વિલાસ; પુરણ લક્ષણ પંડિતે, કવિતા કાળીદાસ; નીરમળ
 ગ્રંથ એ નિપન્યો; પટેલ તણો પ્રતાપસીંહજી શિરોમણ ગામમાં, પ્રદેવી પાપપત યાય;
 શ્રીગોપ માળની વીંત્ર શુભ; વીરેશ્વરનો તન, સેવક શીવ શક્તિ તણો, નીરમળ રૂઢ
 મન. રાગ ન બાળુ રાગણિ, ભગવંતને નહિ ભેદ, લઘુ દીરગ્યલઘુ નહી વાણી વ્યા
 કરણ વેદ; બ્રાહ્મણ ભાટ ચારણ સહુ અન્ય કવિતા હોય; સેવક હું કવિતા તણો,
 ખોડમાં દેશે કોય, જે બુદ્ધદીધી સારદા, સાંભળી જે વિક્ષાત; જેવું સંપ્રકૃત શોધિયું,
 તેવી વાણિ વાદ; જમણોકર જે ઉપરે. તેના ઉપર બોલ; જેવું પુન્ય કહ હશે તેવું
 પ્રાકમ તેહ, વીકમ પ્રાકમ વખાણીયાં એક કહેવાણો આપ, મુજ મહિમા એતો કહયો;
 ઐઠા પુન્ય પ્રતાપ, સામળભટ કહે સાંભળો, દલથી કરજે દાન; આ લોકે જગ પાનશે
 પરલોકે હરી માન ગાય શીખેને સાંભળે, કરે પરમાર્થ પુન્ય; ઇશ્વર આશા પુરસે,
 નિમેષ ન રાખે તુન્ય; શાચાને સાચુ વશે, બુઢાને દલબુઢ; ગરવાને ગુણનિધીનશે
 અહંકારી મન ઉઠે સત્યવાદી મન સોહામણું. મોટાને મન મીત્ર; પાપી મન પાખંડ
 વશે, પુન્યવંતને મન પવિત્ર શ્રોતા વક્તા સમજતા, કહે કવિતા કરજે સામળભટ
 સાચુ કહે જેજે શ્રીરણુછોડ. એમ રહીને પુતળી, આપે ગઈ આકાશ, એહ કથા કુ-
 વંચુ રૂઢ કહે રવિ સામળદાસ.

ખુનીની જોપરી ૦-૮-૦
વિવેક વરસાદ ૦-૮-૦
પાપનું પડીકું ૦-૮-૦
જગતના જાનુઆર ૦-૮-૦
સવાસોરની સોલમાં ૦-૮-૦
ડોકર કે દૈત્ય ૦-૮-૦
કપટમીઠું ૦-૮-૦
ભેદી મુઠકું ૦-૮-૦
સોળ વરસની સર્તી ૦-૮-૦
મેના શોભણી ૦-૮-૦
સાગિ તેજપા ૦-૮-૦
બરસ કરતુરી ૦-૮-૦
ગજરામાર ૦-૮-૦
સરવેન અને સાવલોગા ૦-૮-૦
પુત્રવંશકાવડી ૦-૮-૦
બનીસ પુતળીમાંનાં પાતો ભાગ	
પ થી દસ ભાગ દરેકના ૦-૮-૦
ભયંકર ભુતાવળી ૦-૮-૦
હીંકરીય કે દેવ ! ૦-૮-૦
ભગનસાગર ૦-૮-૦
ભગન ભંડાર ૦-૮-૦
કૃષ્ણ મુદામા સચિત્ર ૦-૮-૦

રાજભાષા (ઇંગ્લેશ સહોલાઈથી	
શીખવાનું સાધન કી. ૦-૮-૦	
સચિત્ર કોકશાસ્ત્ર ... કી. ૧-૮-૦	
હુમ્મર પ્રકાશ ... કી. ૨-૦-૦	
રસીક ધોળ પદ ... કી. ૧-૪-૦	
મુડા બહોનેરી ... કી. ૨-૦-૦	
શુદ્ધ કાવ્ય દોહન ૨ શી ૫ ભાગ કી. ૨-૦-૦	
ગીરધર કૃત રામાયણ ... કી. ૩-૦-૦	
તુલસી કૃત રામાયણ ... કી. ૬-૦-૦	
પેસા કેમ કમાવા ? (વ્યાપારી	
તાલીમ રીખવનાર સર્વોત્તમ	
પુસ્તક) કી. ૧-૮-૦	
સ્વામી દયાનંદનું જીવન ચરિત્ર કી. ૨-૦-૦	
નર્મદ ... કી. ૧-૦-૦	
પંચીકરણ ... કી. ૨-૦-૦	
મોટી ગાયનમાળાનાર ભાગ કી. ૧-૨-૦	
" " આઠ ભાગ કી. ૦-૮-૦	
" " છ ભાગ કી. ૦-૮-૦	
માદાભારણ વલ્લભ વ્યાસનું કી. ૬-૦-૦	
વિવેકનંદનું જીવન ચરિત્ર	
સચિત્ર કી. ૨-૪-૦	
સ્વામી રામનીર્ધનું જીવન ચરિત્ર ૨-૮-૦	

પુસ્તકો વેચનાર વ્યાપારીઓને સુચના.

હાલમાં ગમેતાં ગમેતાં, સસ્તાં અને સચિત્ર પુસ્તકો બહાર પડ્યાં છે. ત્યાં ત્યાં સચિત્ર તેજદાર પુસ્તકો બહાર પડ્યાં ગયાં છે. આપ આપનું નામ નોંધાવશો તે કપાતાં ત્યાં પુસ્તકો જણાવતાં સહીશું.

ગામેગામ એજન્ટ જોઈએ છે.

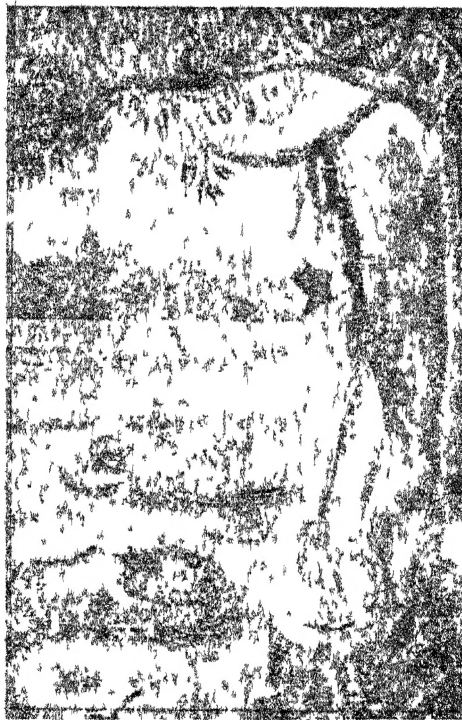
તમે બીજો વ્યાપાર કરતા હો તેની સાથે વીસ પચીસ રૂપિયાના અમારાં સારાં સસ્તાં ને સચિત્ર પુસ્તકો રાખશો તે ફાંદી મુડામાં કાપેા સારાં નરો મેળવી શકશો.

ઉપરનાં તમામ પુસ્તકો તથા બીજાં દરેક પુસ્તક મળવાનું સ્થળ.

શુક્રસેલર રણછોડલાલ મોતીલાલ શાહ.

રીચીરોડ-અમદાવાદ.

सती सती सीता. श्री ०-१-०

(सती) सती सती सीता श्री ०-१-०

श्री ०-१-०

सती (सती) सती सती सीता श्री ०-१-०
 सुकसेकर सती सती सीता श्री ०-१-०

